

Isten ígéjének megőrzése

Aranyszöveg – 1Péter 1:24-25

„Mert minden test olyan, mint a fű,
és az embernek minden dicsősége
olyan, mint a fű virága.

Megszárad a fű, és virága elhull,
de az Úr beszéde megmarad öröké.”

VASÁRNAP

A reformáció „hajnalcsillaga”

MÁR tanultunk róla, hogyan támadták Isten elleneségei szavát, a Bibliát, milyen erőfeszítéseket tettek a megsemmisítésére. Bár időnként úgy tűnt, sikerrel járnak, Isten mindig megőrizte a teljes pusztulástól. A korai keresztények leszármazottai, akik hűségesek maradtak Istenhez, évszázadokon át gondosan rejtegették és őrizték a Bibliát. A világ bölcsességének tisztelete helyett Isten ígétét becsülték mindenekelőtt, időnként békeségben, máskor az életük árán is.

Az európai országok „kereszténynek” tartották magukat, a Bibliát mégis teljesen figyelmen kívül hagyták. A katolikus egyház azt tanította a népnek, hogy csak a papok elég képzettek a Szentírás oktatására. Azt állították, hogy az egyszerű emberek félreértenék a Bibliát, ha olvashatnák. Következésképpen az a kevés Biblia, ami még megmaradt, latin nyelven íródott, amit valóban csak a magasan képzett emberek voltak képesek elolvasni. Ráadásul az összes fellelhető példány az egyetemek és a katolikus szerzetesek lakhelyén található pultokhoz volt láncolva.

Isten azonban nem hagyta népét a sötétségben. Az 1300-as években egyszerű, bátor embereket küldött a Biblia terjesztésére. Az egyik legfontosabb tevékenységük a Biblia köz-

nyelvre való lefordítása volt. Az elsők között volt John Wycliffe, aki Angliában született 1330 körül.

Wycliffe gondterhes időkben született. Háború dúlt Anglia és Franciaország között, és szörnyű járványos betegség, a fekete halálnak nevezett pestis pusztította el a nép nem kevesebb, mint két harmadát egyes területeken. Mindennek ellenére Wycliffe egyetemi végzettséget szerzett és az Oxfordi Egyetem professzora lett. Kétszer is Anglia királyának különleges követe volt.

Az emberek többségével ellentétben Wycliffe tudós volt és hozzáférhetett a Bibliához. Azt tanulta, hogy a katolikus egyház csalhatatlan, tévedhetetlen. Mégis elfordult az egyháztól annak hamis tanításai miatt, és Isten ígétét fogadta el egyetlen tekintélyként.

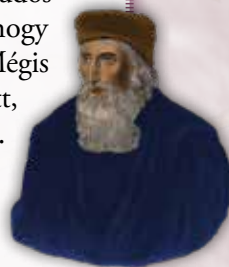
Azt tanította, hogy az egyháznak nincs joga üldözni azokat, akik nem értenek egyet tanításaival. Sőt, még azt is állította, hogy a kolduzó szerzetesek ezrei haszontalan életet élnek, szegénységbe és nehézségek közé taszítják az országot, akárcsak a bűnbocsátó cédulák árusítása. Wycliffe elég bátor volt, hogy őszintén kijelentse: a Biblia elítéli ezeket a gyakorlatokat. **Róm 12:17-21; 2Thess 3:10; 1Jn 1:9** □

Alkalmazás: Wycliffe tanai sokaknak furcsának tűnhettek, mert nem ismerték a Biblia tanításait. Hogyan reagálnak az emberek manapság a Biblia igazságaira?

HÉTFŐ

Biblia a népnek

Az emberek eretnkséggel vádolták Wycliffe-et, mert az egyház tanításaival ellentétes igazságokat hirdetett. Anglia püspöke elé idézték. Ez könnyen

Mit

mond

július 2.
C év
27.

a Biblia?

a reformátor életének végét jelenthette volna, de Isten nagyhatalmú angol főembereket készítetett arra, hogy támogassák.

E veszélyes tapasztalatok által Wycliffe egészen kiismerte a pápaság (a Római Katolikus Egyház) valódi lelkületét, és teljesen meggyőződött arról, hogy Isten igéje elég hatalommal bír az ellene vívott harchoz és hibáinak legyőzéséhez. El is határozta, hogy lefordítja latin nyelvről angolra. Az első angol nyelvű Biblia lefordítása volt tevékenységének legnagyobb és legmeszebb ható eredménye.

Ne feledjük, a nyomtatást még nem találták fel. Mégis rohamosan növekedett a kézírással másolt Bibliák száma. A jómódúak teljes példányt vásároltak, a kevésbé tehetősek csak részleteket. Akkora érdeklődés támadt iránta, hogy sokan örömmel áldozták idejüket másolására. Még így sem tudtak annyi példányt készíteni, amennyire igény lett volna.

Wycliffe ellenségei nagyon felbőszültek. Azt akarták elérni, hogy csak a papok olvashassák és értelmezhessék a Bibliát. Wycliffe-nek az életével kell fizetnie! Anglia legfelsőbb bírósága elé idézték és végzete biztosnak látszott. De nem! Isten maga óvta meg. A vádlott így fordult vádlóihoz: „Mit gondoltok, kivel álltok szemben? Egy sír szélén álló öregemberrel? Nem! Az igazsággal! Az igazsággal, mely erősebb nálatok és le fog győzni benneteket.” Ezután szabad emberként sétált ki a bíróságról, egyetlen ellensége sem próbálta megállítani. **2Kor 10:4-5; Péld 16:7** ■

Wycliffe-et nem sokkal ezután szélütés érte és 1383 szilveszterén békésen meghalt. A lelki és szellemi sötétség idején tanúsított bátorsága és isteni befolyása miatt a reformáció hajnalcsillagának nevezik. Jóval a halála után az élete és tanítása által befolyásolt lollardoknak nevezett egyszerű prédikátorok terjesztették a Szentírást Angliában és Európa országaiban.

Alkalmazás: Több, mint 40 évvel Wycliffe halála után a római egyház kihantoltatta a csontjait és elrendelte azok elégetését. Ez elég bolondságnak hangzik, de jelzi, hogy a pápaság nem feledkezett el róla. Te mit szeretnél, miről legyen emlékeztetés az életed?

KEDD

Jeromos Vulgatája

A RÓMAI Katolikus Egyház évszázadokon át egyedül a latin nyelven íródott Vulgata nevű Biblia használatát engedélyezte. Egy Jeromos nevű ember fordította latinra, aki 331-420 között élt. Ebben az időszakban emelte magát „istenné” a „bűn embere” (a pápaság). **2Thess 2:3-4** ■

Sajnos Jeromos akkoriban nőtt fel, amikor a katolikus egyház több más pogány eszmével együtt bevezette a csecsemők meghintéssel való megkeresztelését és Szűz Mária, valamint a szentek tiszteletét. Ezek a téves eszmék vezettek végül a pogány vasárnap pihenőnapként való megszenteléséhez.

Jeromos 381-től 384-ig Róma püspökének, I. Damasziusz pápának volt a titkára. Ő kérte fel a Biblia latin nyelvre fordítására.

Ettől kezdve Jeromos fordítását tartották a katolikus egyház hivatalos fordításának. Rövidesen Vulgataként emlegették. Elnevezése a vulgáris szavunkhoz kapcsolódik, melynek jelentése: durva, közönséges. Akkoriban azonban egyszerűen azt jelentette, hogy általános, szokványos. Azért hívták így, mert latinul, a hétköznapi emberek nyelvén íródott.

Egy idő után azonban már nem a latin volt a köznépi nyelve. A katolikus egyház pedig úgy látta jónak, hogy jobb, ha az emberek egyáltalán nem tudják olvasni a Bibliát. Sőt, egyenesen bűncselekménynak számított, ha valakinek volt Bibliája. Életével fizethetett, akinél találtak egyet.

Angliában Wycliffe mutatta meg, milyen fontos a Bibliát a köznépi nyelvére lefordítani. Isten most egy csodálatos ajándékot adott népének, hogy folytatni tudják ezt a munkát. A következőképpen történt. A törökök 1453-ban elfoglalták Konstantinápoly hatalmas városát, véget vetve ezzel a Keletrómai Birodalomnak. A keresztények Európába menekültek, s magukkal vitték görög és héber nyelvtudásukat, valamint legértékesebb tulajdonságukat, a Bibliának ezen a nyelveken íródott példányait.

Egy Erasmus nevű tudós 1516-ban kiadott egy könyvet, amely az eredeti, görög nyelvű Újszövetség és annak újlatin fordítása volt. Ebből azonnal nyilvánvalóvá vált, hogy Jeromos fordítása mennyi hibát tartalmaz.

Sok művelt ember tanulmányozhatta és érthette meg jobban Isten ígéjének igazságait, de a hétköznapi embereknek még mindig nem volt saját anyanyelvükön hozzáférhető Bibliájuk.

Alkalmazás: *Mit mond Isten Ígéjének jelentőségéről?*
1Pt 1:23-25 ■

SZERDA

Tyndale munkához lát

ERASMUS görög nyelvű Újszövetségének kiadása és Gutenberg találmányának, a könyvnyomtatásnak a bevezetése éppen a legjobbkor találkozott. Isten kegyes embereket indított, akik sok új bibliafordítást készítettek. A Szentírás rövidesen a nép nyelvén is elérhető volt. A nyomtatás egyre hatékonyabb lett, így már a szegények is megengedhették maguknak, hogy saját példányt vásároljanak.

William Tyndale pontos angol nyelvű fordítást készített. Oxfordi műveltséggel rendelkező tudósként megismerte és megszerette a görög és latin nyelvű Bibliát. Tudta azonban, hogy csak keveseknek áll módjában ezeket az ősi nyelveket megtanulni, amikor a megélhetésükért kell küzdeniük.

Tyndale úgy döntött, hogy mivel a dolgozó emberek nem tudják megtanulni a Szentírás nyelvét, a Bibliának kell a saját nyelvükön szólnia hozzájuk. Ez azonban nagyon veszélyes volt. A katolikus egy-

ház utasítása szerint tilos volt a latinon kívül bármilyen más nyelvű Bibliát tartani. 1519-ben hat férfit és egy asszonyt is máglyahalálra ítélték csupán azért, mert gyermekeiknek angol nyelven tanították az Úr imáját (a Mi-
atyánkot).

Egy magas rangú katolikus tisztségviselő azt mondta egy nap Tyndale-nek, hogy „jobb Isten törvénye nélkül, mint a pápáé nélkül”. Ő pedig így felelt: „Ellenszegülök a pápának és minden törvényének, és ha Isten megőrzi életemet, rövidesen mutatok önnek egy parasztfiút, aki jobban ismeri a Szentírást, mint Ön.”

Tyndale hivatalos engedélyt próbált szerezni fordítói munkájához, de egyetlen egyházi tisztségviselő sem támogatta. Szerette Angliát, ezért nyilvánvaló volt, hogy el kell hagynia, ha el akarja végezni ezt a munkát.

Alkalmazás: *Valóban lehetséges, hogy egy szántóvető fiú többet tudjon a Bibliáról, mint egy pap?* 1Kor 1:26-29; Zsolt 119:99; Mt 11:25 ■

CSÜTÖRTÖK

Az angol nyelvű Biblia kinyomtatása

TYNDALE Németországba költözött és ott kezdte angolra fordítani Erasmus görög nyelvű Újtestamentumát. Ez volt a dolog könnyebbik része. A nyomtatás volt az igazán veszélyes. Köln városában egy nyomdász belekezdett a feladatba, de az angol kémek valahogy tudomást szereztek róla.

Amikor az ellenség rájuk tört az első ajtón, Tyndale a nyomda hátsó ajtaján menekült annyi kész példánnyal, amennyit csak elbírt. Egy hajszálon múlt, hogy elfogják.

Tyndale egy barátjával Németországba, Wormsba ment és ott mindent előlről kezdtek. 1526 tavaszán csempészték be Angliába az angol nyelvű Újszövetség első példányait. Ez felpezsdítette az eseményeket. Anglia püspöke elrendelte az elégetésüket, és bár megbízottai sok példányt felvásároltak és megsemmisítettek, még sok maradt Európában. A püspök által felvásárolt példányok árát Tyndale-nek továbbították. Minden egyes megvásárolt példány árából négy újabbat tudott kinyomtatni.

Amennyire tudjuk, ma már csak három példány létezik azok közül az első darabok közül. De a többit sem mind elégették el. Legtöbbjüket egyszerűen „rongyosra olvasták”. Tyndale folytatta a nyomtatást és az Ószövetség fordításába is belekezdett.

Munkája nem volt könnyű. Hatalmas jutalmat ígértek annak, aki segít elfogni, ezért folyamatosan költöznie kellett ellenségei elől. Gyakran járt áruhában, és nagy hasznát vette, hogy hét nyelven beszélt folyékonyan.

Alkalmazás: *Minden bizonnyal Tyndale volt a legkeregettebb ember Európában. Képzeld csak el, mire gondolhatott, amikor olyan igeverseket olvasott, mint ezek:* Zsolt 56:1-11; Mt 10:16-34 ■

PÉNTEK

Elárultatás és mártírhalál

WILLIAM Tyndale belefogott az Ószövetség fordításába is. Amikor végzett a Biblia első öt könyvének fordításával, Antwerpenből Hamburgba utazott. A hajó azonban tragikus módon elsüllyedt egy

Kr.e. 4000

Kr.e. 3000

Kr.e. 2000

Kr.e. 1000

Örökkévalóság

viharban, és az összes kézirat odaveszett. Tyndale Istenbe vetett hite azonban nem veszett el. Elkeseredés helyett ismét nekilátott a munkának.

1535-ben, amikor Tyndale egy hűséges barátjánál, Thomas Poyntznál tartózkodott, megismerkedett egy Henry Phillips nevű fiatalemberrel, aki az angol parlament egyik tagjának törvénytelen fia volt. Pénzt lopott apjától, majd mindet elveszítette szerencsejátékon. Adóssága kifizetéséhez éppen jól jött volna a pénzjutalom, amit Tyndale nyomrávezetőjének ajánlottak fel.

Tyndale azonban mit sem tudott erről. A rá jellemző jóakarattal elhitte Henry meséjét, hogy a reformáció taní-

tásait szeretné tanulmányozni, így barátságába fogadta a fiatalembert. Henry azonban feladta Tyndale-t ellenségeinek.

Mintegy másfél esztendei tömlöcben raboskodás és egy rövid látszattárgyalás után 1536 őszén William Tyndale mártírhalt. Utolsó szavaival így imádkozott: „Uram, nyisd fel Anglia királyának szemét!”

Alkalmazás: Miben áll az egyház valódi ereje? **Ézsza 55:10-12**

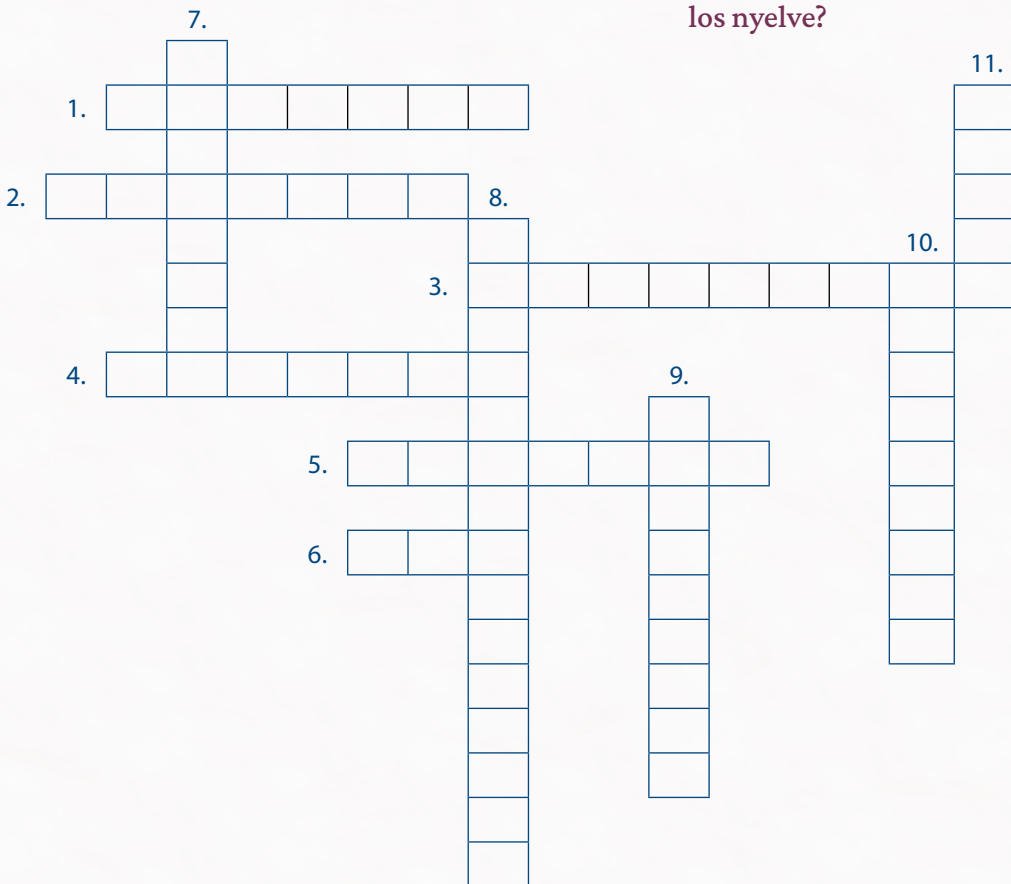
Olvassuk el a tanulmányban említett igeverseket és A Nagy Küzdelem című könyv 79–96. és 245–249. oldalait!

Tanulmányozásra

Keresztrejtvény

1. Ki fordította először angol nyelvre a Bibliát?
2. Hogy nevezték a római katolikus egyház által engedélyezett latin nyelvű Bibliát?
3. Hol végezte Tyndale a tanulmányait?
4. Ki fordította latinra a Vulgátát?
5. Ki adta ki a görög Újszövetséget, és annak latin nyelvű fordítását?

6. Hány nyelven beszélt Tyndale?
7. Ki volt az, aki Németországba menekülve próbálta kinyomtatni az angol nyelvű Bibliát?
8. Melyik város bevétele jelentette a Kelet-római Birodalom végét?
9. Kinek a találmánya a könyvnyomtatás?
10. Hol született John Wycliffe?
11. Mi volt a katolikus egyház Bibliájának hivatalos nyelve?

Kr. u. 1000

Kr. u. 2000

Örökkévalóság

A reformáció hősei

Aranyszöveg – Jelenések 2:10

„Semmit ne félj azoktól, amiket szenvedned kell.
Íme, a Sátán egynéhányat tiközületek
a tömlöcbe fog vetni, hogy megpróbáltassatok...
Légy hív mindhalálig, és néked adom
az életnek koronáját.”

VASÁRNAP

Wycliffe munkásságának hatása

JOHAN Wycliffe volt az első azok sorában, akiket Isten arra indított, hogy megőrizték a Bibliát az emberek számára. Befolyása még jóval halála után is éreztette hatását. Egyesek szerint Anna, angol királyné is az ő tanításának hatására tért meg. Annyi bizonyos, hogy udvartartásának tagjai megtértek, és mivel Csehországból származó hercegnő volt, a reformátorok tanításait találtak kelet felé is.

Csehország fővárosában, Prágában egy hűséges igazságkereső papot, Husz Jánost mélyen megérintették Wycliffe írásai. Husz komolyan vette az angol reformátor felszólítását, amiért az érsek hamarosan eretneké is nyilvánította. Többek között azzal vádolták, hogy a köznép nyelvén prédikált. A pápa állítása szerint: „A Mindenhatónak (Istennek) tetszett, hogy a papok az istentiszteletet ismeretlen nyelven tartsák.” De valóban ezt kívánná Isten? **2Kor 14:9-11; Mt 13:19, 23** ■

Valójában a pápának tetszett az, hogy a nép nem érti Isten igéjét. Husz nem engedelmeskedett a pápai utasításnak, ezért Prága városát „kiközösítéssel” sújtották. Ez azt jelentette, hogy semmilyen szokásos egyházi szolgálatot nem volt szabad elvégezni ott. Sok babonás embernek ez szörnyű félelmet okozott, mert azt hit-

ték, ha papi áldás nélkül halnak meg, akkor nem üdvözülhetnek.

Husz János egy időre elhagyta Prágát, de más helyeken örömmel fogadták az igazságra éhes emberek. Örültek, hogy prédikációit olyan nyelven hallhatják, amit meg is értenek. Nagy szükség volt akkoriban Husz reformációra szólító üzenetére. Több mint harminc esztendőn át három különböző pápa versengett a hatalomért. Mindegyikük Isten földi helytartójának állította magát és halálra ítélte azokat, akik nem engedelmeskedtek neki. Mindegyik azt állította, hogy a másik kettő az ördögtől van.

Mindegyik pápa saját hadsereget állított fel az egyházi viszály erőszakos rendezésére, és persze mindegyik hatalmas lelki áldásokat ígért azoknak, akik az ellenségeiket gyilkolják.

Alkalmazás: *Lehetnek idők, amikor nehéz eldönteni, hogy egy bizonyos tanítás helyes-e, vagy téves. Honnan tudhatjuk, mi az igaz és mi a hamis? Mt 7:15-20; Ézs 8:20* ■

HÉTFŐ

Husz János meghal Jézusért

ZSIGMOND császár uralkodása alatt nagy zűrzavar volt. A három egymást átkozó pápa egyházszakadást idézett elő. Husz másokkal együtt felhívta a figyelmet a gonoszságokkal teli egyház megváltoztatásának szükségességére. Mitévő legyen hát Zsigmond császár? Attól félt, ha az egyház szétesik, ő is elveszíti uralmát birodalma felett. Zsigmond kérésére végül az egyik pápa egyetemes egyházi zsinatot hívott össze Konstanz városába. Magához hívatta mindhárom pápát és Husz Jánost is. Mivel

Mit

mond

július 9.
C. é.
28.

a Biblia?

Husz nyilvánvaló veszélynek volt kitéve, a császár a védelem hivatalos ígéretével menlevelet adott neki.

A zsinat először is mindhárom pápát elítélte és újat választott. Husz Jánost is letartóztatták és tömlöcbe vették. Zsigmond tiltakozott, mondván, hogy ő menlevelet adott Husznak. A papok és a püspökök viszont azzal érveltek, hogy Husz János eretnek, aki nem ért egyet az egyház tanításaival, ezért a császárnak nem kell megtartania az ígéretét.

Több hónapon át tartó rettenetes bánásmód után Husz Jánost a zsinat elé vitték. Amikor emlékeztette a császárt védelmének ígéretére, Zsigmond úgy elpirult, hogy az egész közönség láthatta szégyenét. Mégsem tartotta meg a szavát. **Zsolt 119:76-78** ■

Husznak mindenestre tiszta volt a lelkiismerete. Ő csak az igazságot tanította. A papok, miután mindent megtettek, hogy Huszt nevetségessé tegyék és megsemmisítsék, „a lelket az ördögnek áldozták”. „Én pedig

– szolt Husz szemét az égre emelve – rád bízom lelkemet, ó Úr Jézus, mert Te megváltottál engem.”

Nagy pompával rendezett szertartás keretében égettek meg máglyán 1415-ben. Istent dicsőítő énekkel az ajkán halt meg.

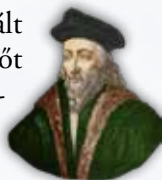
Alkalmazás: *Mit szeretnél inkább: hatalmat, hogy megtegyed amit csak akarsz, még ha ígéreted megszegésével is járna, vagy tiszta lelkiismeretet?* **1Pt 4:12-16** ■

KEDD

A csehországi keresztények

AMIKOR Husz Jánost először börtönözték be, barátja Jeromos (nem az, aki a Vulgátát fordította) Konstanzba ment és megpróbált segíteni neki. Ám semmit sem tehetett, és őt magát is rövidesen börtönbe vetették. Jeromos hosszú hónapokat töltött egy rettenetes tömlöcben Husz János kivégzése után.

A hideg, nyirkos cellában, minimális élelem mellett Jeromos nagyon legyengült és elcsüggedt. Végül rávették egy nyilatkozat aláírására, amiben elítélte Husz munkásságát, kivéve az egyház által is „szent igazságoknak” tartott tanait. Jeromos hamar rájött: az egyház vezetői azt akarják a néppel elhitetni, hogy mindent megtagadott, amit Husz valaha is leírt vagy hirdetett.

Amikor Jeromos rádöbbsent, hogy valójában Jézust tagadta meg, elhatározta, hogy vállalja érte a hűséges mártíromságot. Visszavonta hát előző vallomását és bátran kiállt az igazságért, bár tudta, hogy ezért ő is a lángnyelvek között leli halálát. **Péld 14:32** ■

E két hős befolyása azonban nem halt el. Ellenségeik soha nem végezték volna ki Husz Jánost és Jeromost, ha ismerték volna a mártírok példájának befolyását, ha tudták volna, hány ezren követik majd Jézust az ő bátorságuk hatására.

A rendelet ellenére, hogy Husz és Jeromos minden írását meg kell semmisíteni, egyre több példányuk terjedt el, és ezek tanulmányozták őket. Zsigmond császár és a pápa végül hadsereget küldött a bibliai igazságok terjedésének megállítására.

A császár csapatai szégyenszemre újra meg újra vereséget szenvedtek a sokkal kisebb létszámú cseh hadseregtől, amit egy Žižka nevezetű bátor, vak hadvezér irányított. Amikor néhány esztendő múltán Žižka meghalt, a pápa keresztes hadjáratot hirdetett Csehország ellen azt remélve, hogy most meg tudja semmisíteni Husz követőinek táborát. Európa-szerte katonákat toboroztak biztos mennybe jutást ígérve nekik, ha csatlakoznak a kicsiny Csehország elpusztítására induló keresztes hadhoz.

De nem úgy történt. Amikor a két sereg találkozott a folyónál, a pápa serege farkasszemet nézett a huszitákkal. Aztán megmagyarázhatatlan félelem tört rájuk, és kincseiket, fegyvereiket hátrahagyva, hanyatt-homlok menekülni kezdtek. Jó pár év múlva megismétlődött ugyanez.

Alkalmazás: *Gondolod, hogy egy ilyen helyzetben Isten ígéretei bátorították a cseheket?* **Zsolt 3:1-6; 53:5** ■

SZERDA

Luther rátalál a Bibliára

SENKI nincs, akinek a reformációról ne Luther Márton jutna eszébe. Amikor szülőföldjén, a német Szászországban először ismertté vált, Európa többi részén a szászországi Husznak nevezték. Ugyanazt tanította, amit Husz János, de az ő befolyása még sokkal nagyobb hatást gyakorolt az egyház történelmére.

Luther történetét az ifjú, szorgalmas egyetemi hallgató megismerésével kezdjük. Kegyes, de szegény családban cseperedett, a legjobb oktatásban részesült, amit csak a szülei megengedhettek maguknak.

Az egyetem könyvtárában egy nap véletlenül ráakadt a Vulgata (a latin nyelvű Biblia) egy példányára. Még soha nem látott Bibliát azelőtt.

A Biblia olvasása közben Isten megérintette Luther szívét. Rádöbbsent, hogy bűnös, és megbocsátásra van szüksége, de nem tudta, hogyan kaphatja azt meg. Bűntudattól vezérelve kolostorba vonult és szerzetesi életet élt. Ám ez sem sokat segített rajta. Ahelyett, hogy Jézusról beszéltek volna neki, a szerzetesek még jobban elcsüggesztették a tanáccsal, hogy neki kell megszabadulnia bűneitől.

Luther böjtölt, imádkozott, korbáccsal sanyargatta magát, gyertyákat égetett és imákat kántált, mindent megtett, amire a szerzetesek a bűnökért való vezeklésül utasították. Ám mindez nem hozott békességet a lelkének. Bűntudata egyre csak növekedett.

Végül egyik barátja beszélt neki Jézusról és arra biztatta, az Ő megbocsátásában bízson. Ettől némi békére lelt, de gondolatai még mindig össze voltak zavarodva. A Jézusba vetett hit és a bűnért való vezeklés erőfeszítései kavargtak benne.

Római látogatása során látta, mennyire hiábavalóan próbálkozik bűneinek jóvátételére. Egy napon, amikor a „Pílátus lépcsőjén” térden kúszva haladt felfelé Isten kegyelmét keresve, hirtelen mennydörgésszerű hangot hallott: „Az igaz ember hitből él.” Azonnal felpattant és távozott onnan.

Alkalmazás: Neked mit jelentenek a következő, fontos igeversek? **Róm 1:16-17; Ef 2:8-9** ■

CSÜTÖRTÖK

A 95 tétel

LUTHER visszatért Németországba és most még világosabban látta, mennyire téves dolog megpróbálni megdolgozni a megváltásért. Hogyan érdemelhetne ki bárki is egy ingyenes ajándékot?

Még alaposabban tanulmányozta a Bibliát és ámulattal látta, milyen sokat beszél a hitről. Hogyan nem vette ezt addig észre? Végre békességre lelt a lelke. Prédikációiban mindent elkövetett, hogy könnyen érthetővé tegye a Jézusba vetett hit gyönyörű igazságát.

Olyasmi történt akkoriban, amit Luther alig akart elhinni. Egy Tetzel nevű szerzetes járta a várost és búcsúcédulákat árult.

A pápa új templomot akart építtetni Rómában, amit ma Szent Péter-bazilikának hívnak. A pápa, bár Jézus képviselőjének állította magát, nem akart hozzá hasonlóan szerényen élni. A Tetzel által árult búcsúcédulák bevételeiből akarta az építkezés költségeit fedezni.

A búcsúcédula vásárlásával megbocsátást lehetett nyerni. Ez esetben bármire és mindenre. Tetzel állítása szerint, ha valaki eleget fizet, minden addig elkövetett bűnére bocsánatot nyer, sőt még azokra is, amiket a jövőben fog elkövetni.

Luther ezt már nem bírta szó nélkül hagyni. „Hogyan vásárolhatná meg bárki is a megbocsátás ingyenes ajándékát?” – kérdezte. Hogyan árulhatná a pápa azt, amit Jézus ingyen biztos? Ez egyszerűen nem igaz! **ApCsel 8:18-22** ■

Luther tudós volt, így azt tette, amit akkoriban a tudósok. A templomhoz ment és annak kapujára tűzte hittételeinek listáját, a búcsúcédulákról szóló véleményét és egy felszólítást, hogy aki nem ért egyet vele, azzal szívesen megvitatja a kérdéseket. Fogalma sem volt róla, hogy ezzel mit indít el.

A 95 tétel másolatának nyomtatott példányai egy-két hónapon belül egész Európába eljutottak. Ezek értettek egyet vele és ezek voltak ellene, de mindenki aggodalommal várta, mi történik a szerzetessel, aki azt meri állítani, hogy a pápának nincs igaza. Bátor szerzetes vajon Luther, vagy csupán egy bolond?

Alkalmazás: Milyen bátornak kell egy kereszténynek lennie? **Róm 8:31-39; Jel 2:10** ■

PÉNTEK

A visszavonást megtagadva

KÖRÜLBELÜL egy évvel azután, hogy 1517-ben 95 tételét a templom kapujára kiszögezte, nézeteiért számadásra hívták Augsburg városába. Luther a Bibliával készült alátámasztani hittételeit, a pápa képviselője, Cajetan bíboros pedig minden érvét az egyházi hagyományokra alapozta.

Miután meghallgatta a bíborost, aki szerint a Szentírásnak semmi jelentősége, Luther azzal lepte meg, hogy

saját fegyverét, az egyházi hagyományokat fordította elene, és rámutatott, azok milyen reménytelenül ellentmondanak egymásnak.

A bíboros magából kikelve kiabálta: „Vond vissza, különben Rómába küldelek!” Kiközösítéssel fenyegette meg Luthert és mindenkit, aki segíti őt. Ki fogják taszítani őket az egyházból. A bíboros végül így kiáltott: „Vond vissza, vagy soha többé ne lássalak!”

A bíboros legnagyobb meglepetésére Luther és társai felálltak, és nyugodtan elhagyták a termet. A bíboros nem számított a szerzetestől ilyen bátor viselkedésre. Arra számított, hogy Luther visszalép és visszavonja tanításait. Mit tehetett most a bíboros?

Luther jól ismerte Husz János történetét és Zsigmond császár semmit sem érő menleveléről is tudott. Nem bízott ellenfeleiben és még másnap hajnal előtt elhagyta a várost.

Mit mond Jézus arról, mivel vegyítsük a bátorságot? **Mt 10:22-23**

Frigyes, a szász választófejedelem egy ideig védelmébe vette Luthert, aki számos könyvet és röpiratot írt, ezzel terjesztve az igazságot. Tisztában volt vele, nem számíthat hosszú életre, aki a római egyházzal szembeszáll.

Luther különösen a szívén viselte a megfelelő oktatási intézmények szükségességét. Tudta, hogy a legtöbb diák a kapott oktatást tükrözi vissza. Ezt írta: „Attól tartok, hogy az egyetemek a pokol széles kapuinak fognak bizonyulni, hacsak nem fáradoznak szorgalmasan azért, hogy a Szentírást magyarázzák, és nem vésik be tanításait a fiatalok szívébe.”

Alkalmazás: Valóban ennyire veszélyesek lehetnek az iskolák, amelyek nem ragaszkodnak a Biblia alapelveihez? Mit mondanak az **1Kor 3:18-20** ígeversek a világ bölcsességéről?

Olvassuk el a tanulmányban említett ígeverseket és A Nagy Küzdelem című könyv 97–141. oldalait!

Tanulmányozásra

Egy ráadás történet

„Ez idő tájt Angliából két idegen érkezett Prágába. Tanult emberek voltak. Elfogadták a világosságot, és azért jöttek, hogy e távoli országban elterjeszték. Első dolguk volt, hogy nyílt támadást indítsanak a pápai fennhatóság ellen. A hatóságok csakhamar elhallgattatták őket. De ők nem mondtak le szándékukról, és ezért más eszközökhöz folyamodtak. Mivel nemcsak prédikálni, hanem festeni is tudtak, felhasználták e művészetet. Olyan helyen, ahol mindenki láthatta, két képet festettek. Az egyik Krisztust ábrázolta, amint »alázatosan és számaron ülve« (Mt 21:5) bevonul Jeruzsálembe, az utazástól elnyűtt ruhájú, mezítlábas tanítványai kíséretében. A másik egy pápai körmenetet jelenített meg: a pápa gazdagon díszített palástban, a hármaskorónával a fején, pompásan felcicomázott lovon ül, előtte kürtösök haladnak, utána pedig kápráztató díszbe öltözött bíborosok és főpapok.

Ez olyan prédikáció volt, amely minden rendű és rangú ember figyelmét megragadta. Tömegek jöttek, hogy

a rajzokat megnézzék. Mindenki megértette az erkölcsi tanulságot, és sok emberre mélységes benyomást gyakorolt Krisztus, a szegény, alázatos Mester és állítólagos szolgája, a gőgös és fennhéjázó pápa közötti kirívó ellentét. Nagy volt a felbolydulás Prágában, és az idegenek egy idő után jobbnak látták, ha saját biztonságuk érdekében eltávoznak. De tanításuk nem ment feledésbe. A képek mély hatást gyakoroltak Husz lelkére. A Biblia és Wycliffe írásainak alaposabb tanulmányozására indították. Jóllehet ekkor még nem tartott ott, hogy teljes egészében elfogadja a Wycliffe által képviselt reformokat, de világosabban látta a pápaság igazi jellegét, és még szenvedélyesebben bélyegezte meg a papság gőgjét, becsvágyát és romlottságát.” (E. G. White: A Nagy Küzdelem, 99–100. old.)

Kr. u. 1000

Kr. u. 2000

Luther szilárdan helytáll

Aranyszöveg – Máté 10:18, 22

„És helytartók és királyok elé visznek titeket érettem, bizonyságul ő magoknak és a pogányoknak. (...) És gyűlöletesek lesztek, mindenki előtt az én nevemért; de aki mindvégig megáll, az megtartatik.”

VASÁRNAP

Luther a Bibliában bízik

LUTHER Márton szilárdan a Bibliára alapozta hitét. Szerinte a búcsúcédulák (a bűnök megbocsátásának ígéretével) nem azért helytelenek, mert ő ezt állítja róluk; nem is azért, mert egyes egyházi vezetők tévednek, hanem azért, mert a Biblia egyértelműen kijelenti. Ez az álláspont rövidesen szembeállította őt a pápával. A baj egyre közeledett.

1520-ban a pápa egy bullát (pápai rendeletet) adott ki, melyben 60 napot adott Luthernek hitelvei visszavonására. Ha addig nem tagadja meg tanait, őt és mindenkit, aki bármilyen módon is segítette, kiűzik. Az ilyen ítélet azt jelentette, hogy halálos ítélet terhe mellett kiátkozzák az egyházból és a pokolra kárhoztatják.

Luther tisztában volt a helyzet komolyságával, mégsem ingott meg, nem félt. Inkább fogta a pápai bullát és nyilvánosan elégette. „Komoly küzdelem kezdődött most – mondta. – Isten nevében kezdtem ezt a munkát, de Isten hatalma által, nélkülem fog befejeződni.”

Képzeli csak el, hogyan érezte volna magát Luther, ha nem lettek volna olyan bibliai ígék, mint a **2Krn 14:11** , melyek megerősítették.

V. Károly nemrég lett Németország császára.

Első jelentős tevékenysége az volt, hogy országgyűlést hívott össze Worms városá-

ban. A pápa képviselője rögtön a megbeszélés elején Luther halálos ítéletét követelte. Mivel Luther nem volt jelen, a szász választófejedelem szerint az lenne tisztességes, ha a szerzetes lehetőséget kapna az ellene felhozott vádak megválaszolására. A császár ezért levelet adott Luthernek, hogy biztonságban Wormsba mehessen. Ez lesújtó volt Róma számára, hiszen a pápa már elítélte a reformátort. A német fejedelem azonban nem ismerte el a pápa tekintélyét.

Alkalmazás: *Miért bízhatott Luther Istenben még ilyen nagy veszély közepette is? Jer 1:17*

HÉTFŐ

Visszavonást követelve

APÁPA képviselői nagyon rossz hangulatban voltak, amikor a német császár és az országgyűlés követelésére Luther Wormsba érkezett. A pápa elrendelte, hogy Luther ne beszélhessen senkivel, most pedig ezek előtt fog felszólalni. Meg kellett volna égetni és elejteni, nem pedig a figyelem középpontjába állítani.

Ennek gyorsan véget akartak vetni. Luther az országgyűlés elé került, és a császári tiszt két kérdést tett fel neki, melyekre igennel, vagy nemmel kellett felelnie. Először megkérdezte, hogy Luther írta-e az asztalon álló könyveket. Erre könnyű volt igennel válaszolni.

Majd azt kérdezte, hajlandó-e Luther elítélni és gonosznak nyilvánítani az írásait. Luther azonban bölcsen kijelentette, hogy egy ilyen fontos kérdést nem szabad elhamarkodottan megválaszolni. Időt kért tehát másnapig, hogy alaposan átgondolhassa.

Mit

mond

július 16.
C. é. v.
29.

a Biblia?

A vádlott nyugalmától és méltóságától meglepve a császár jóváhagyta Luther kérését.

Komoly tanulságot vonhatunk le ebből, amire ma is nagy szükségünk van. Tudod, hogy mi az? **Péld 29:11, 20; Préd 5:2; Jak 1:19** ■

Egy imádkozással töltött éjszaka után Luther másnap visszatért, hogy ugyanazzal a kérdéssel szembesüljön. Vajon megtagadja írásait, vagy sem? A legnagyobb tisztelettel magyarázta el, hogy különféle írásai láthatók az asztalon. Néhány a hit és a becsületes munka kérdéseivel foglalkozik. Ezek ellen senki sem emelhetett kifogást a teremben. Nem engedi a lelkiismerete, hogy olyasmit tagadjon meg, aminek helyességével mindenki egyetért.

A könyvek másik csoportja a katolikus egyház romlottságára mutatott rá. Ezek elítélése még nagyobb visszaélésekre sarkallná őket. Más kötetek a hibák védelmezői ellen íródtak. Luther elismerte, hogy azokban helyenként a szükségesnél barátságaltalanabban jellemezte őket, de semmit sem mondhatott, amivel azokat a hibákat igazolni tudná.

Luther alázatosan elismerte, hogy mivel ő is csak ember, lehetnek tévedések is az írásaiban. Ha valaki Isten ígéjének fényében rámutat elkövetett hibáira, hajlandó azokat beismerni és elsőként el-
égetni azt a könyvet, amiben a tévedés szerepel.

Alkalmazás: Mit mondott Luther, mi az egyetlen tekintély? Igaza volt? **Ézs 8:20** ■

KEDD

„Itt állok”

APÁPA képviselői tudták, hogy a Bibliát nem használhatják Luther írásainak elítélésére. Vallatói csupán igenlő, vagy nemleges választ fogadtak el. Megtagadja vajon írásait, vagy sem?

Luther tisztán és egyszerűen nemmel felelt. Azt mondta: hacsak nem bizonyítják a Szentírásból, hogy

téved, nem von vissza semmit. Záró mondata kétségkívül évszázadának leghíresebbje lett: „Itt állok, másként nem tehetek, Isten engem úgy segítjen. Ámen.”

A gyűlés minden résztvevője megdöbben. Elképzelhetetlen volt, hogy egy ilyen nyilvánvalóan intelligens, de minden világi támogatást nélkülöző ember szembeálljon a birodalom és az egyház együttes erejével.

Luther ellenségeinek világos volt a következő lépés: a reformátornak a lehető leghamarabb meg kell halnia. Minél hamarabb, annál jobb. Azonnal az ifjú császár elé vitték ügyüket. Károly azonban nagyon jól ismerte Zsigmond császár esetét és a Husz János menlevelét semmibe vevő árulást követő háborúkat.

„S ha az egész világból számúznék is a tisztességet és a becsületet, a fejedelmek szívében akkor is védelmet kell találnia” – mondta, de tovább győzködtek: „Nem kell megtartanod egy eretneknek adott szavadat!”

Bár gyenge volt és nem kedvelte Luthert, Károly hallani sem akart róla, hogy szavát megszegje. „Nem szeretnék úgy pirulni, mint Zsigmond” – mondta. Luthert biztonságban haza kell engedni. Csak azután szabad halálra adni.

Alkalmazás: Luther néhány napra megmenekült. Mit mondott Jézus a jóvendőről? **Mt 6:34** ■

SZERDA

Wartburg várában

WORMSBAN aratott győzelmével elégedetten, de a jövő felől bizonytalanul tartott Luther Márton északnak a csaknem 400 km-re fekvő otthonába. Mi lesz vajon ezután? El kell vajon hagynia Wittenberget, s talán Szászországot is? Ugyan hová mehetne?

Luther egy elhagyatott erdőben haladt éppen, amikor egy csapat fegyveres lovag foglyul ejtette. Utastársaitól eltávolodva alig használt erdei ösvényeken siettek tova vele, mígnem végül egy nagy kastélyban találta magát, ahol biztonságban elrejtették ellenségei elől.

Olyan titokban hajtották végre ezt a mentőakciót, hogy sem Luther barátai, sem ellenségei nem tudták, hová vitték. Még Frigyes, a szász fejedelem, aki a titokzatos lovagokat küldte, is csak annyit tudott, hogy Luther biztonságban van. Minél kevesebbet tudott, annál kevesebbet árulhatott el.

Luther közel egy esztendőig töltött az Eisenach városa közeli meredek hegyre épült Wartburg hatalmas kastélyában. Ellenségei eleinte azt feltételezték, hogy Luthert megölték, de a tollából származó röpiratok és

brosúrák folyamatos megjelenése végül meggyőzte őket, hogy a reformátor nagyon is él.

Isten azért biztosította Luther számára a magány és nyugalom idejét, mely annyira más volt, mint megszokott mozgalmas élete, hogy legyen ideje imádkozni, tanulni és írni.

Hamarosan rájött, hogy a röpiratai is hasznosak, de amire a német népnek leginkább szüksége van, az a Biblia, mégpedig németül, a saját anyanyelvükön.

Luther tehát kézbe vette Erasmus görög nyelvű Újszövetségét és munkához látott. Mindössze tizenegy hét alatt olyan alapos német fordítást készített, amiben kombinálta az ország összes nyelvjárását, mintha csak egyetlen nyelv lett volna. Mivel munkájával soha nem volt teljesen elégedett, egészen haláláig csiszolta, javította a fordítást.

Alkalmazás: *Mennyire fontos Isten igéje? Mekkora felelősséget érezhetett Luther a fordítás feladata miatt?* 5Móz 4:1-2

CSÜTÖRTÖK

A francia nyelvű Biblia

FRANCIAORSZÁGBAN egy buzgó katolikus hívő, a párizsi egyetem professzora, Jacques Lefevre tette a köznép számára elérhetővé a Bibliát.

A szentek életéről – akiket egyébként egész életében tisztelt –, írt éppen könyvet, és a Bibliába is belelapozott, hátha talál benne még valami fontosat róluk.

Nagy meglepetésére a Biblia szerint a szentek azok az emberek, akik Jézusba vetett hitük segítségével legyőzik bűneiket. Abbahagyta a könyv írását és a Szentírás tanulmányozásába mélyedt, ahogy még soha azelőtt.

Eközben felfedezte a Krisztusba és csodálatos áldozatába vetett hit egyszerű igazságát.

Lefevre természetesen azt is azonnal felismerte, mekkora szükség van a köznép nyelvén olvasható Bibliára, és belekezdett lefordításába. Egyetemi előadásainak hatására több hallgató is elfogadta a Biblia igazságait. Legismertebb közülük William Farel volt.

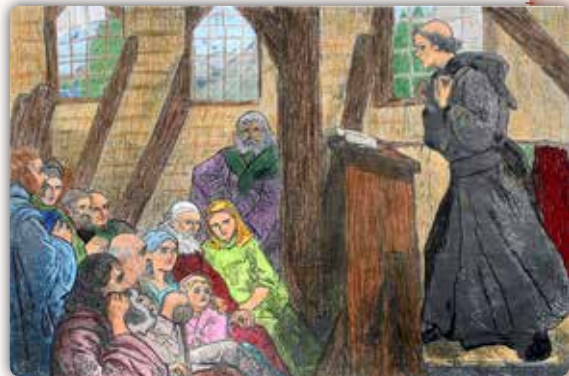
Ákárcsak professzora, Farel is buzgó katolikus volt, de Isten igéjében az egyháznál magasabb tekintélyt ismert fel. A pápához való hűség helyett most már a Jézus Krisztushoz való hűséget választotta. Ahogy megtért, azonnal misszionárius lett.

Mi teszi a Bibliát más könyvektől különbözővé?

1Thess 2:13

Sokan váltak hívővé Farel befolyásának hatására. Többek között a király nővére, számtalan tehetséges tanár és Meux püspöke is. Farel és a püspök egy ideig szabadon terjeszthették Lefevre frissen kiadott francia nyelvű Újszövetségét. Hatására sokan otthagyták a kocsmákat és inkább a Biblia tanulmányozására gyűltek össze, hogy örvendezzenek kinyilatkoztatásainak.

Sajnálatos módon hamar megkezdődött a Biblia tanulmányozóinak üldözése. A püspök sajnos gyenge volt és a fenyegetés hatására nem sikerült szilárdnak maradnia, de sokan, akik tőle tanultak, bíztak Istenben és igéjében.

Üldözésselükkel és halálukkal bizonyosságot tettek azoknak, akik azelőtt talán még soha nem hallottak a Biblia igazságairól.

Alkalmazás: *Miért veszélyes egy embert követni Isten helyett?* 1Kor 3:4-7

PÉNTEK

Egy végzetes hiba

WILLIAM Farel munkássága révén a francia nemesség egy tehetséges tagja, Louis de Berquin elfogadta a Szentírás igazságát és azonnal kiállt a hagyományok hibái ellen. Berquin egy írásában egyértelműen kimutatta a szerzetesek hibáit és a királyt kérte fel döntőbírónak.

I. Ferenc király szerette Berquint és évekig védelmezte is, de ő maga nem állt ki az igazság mellett. A szerzetesek nyomásának engedve végül a kezükre adta Berquint, akik nem vesztegették az időt, egy napon belül elítélték és ki is végezték.

Berquin a legjobb ruháját vette fel az alkalomra, arcán mennyei békesség fénye tündökölt. Bár mártírhálált halt, állhatatosságának és bátorságának példája meggyőzte a báméskodókat, hogy létezik az általuk ismerteknél nagyobb hatalom is. Mások is hittek és meghaltak hitük miatt. Sokan szétszóródtak, mert úgy biztonságosabb volt. Ily módon az igazság gyorsan elterjedt Franciaországban.

I. Ferenc király nagyon önző ember volt. Érdekei szerint hol üldözte, hol pedig támogatta a reformátorokat. Ha éppen előnyére vált, akkor korlátozta a szerzetesek, papok, püspökök hatalmát, és egy ideig engedélyezte az igazság hirdetését Párizsban.

1534-ben egyes protestáns reformátorok végzetes hibát követtek el. A legkevésbé sem bölcs módon kis röpiratokat, plakátokat postáztak Franciaország-szerte, melyeken a katolikus miseáldozatot kritizálták. A katolikus papok állítása szerint ugyanis a kenyér és a bor csodálatos módon Jézus testévé és vérévé változik.

A plakátok miatt felháborodott Ferenc elhatározta, hogy minden reformátort kiirt az országból. Sokan börtönbe kerültek és kínzások

áldozatául estek, harmincötöt máglyahalálba küldtek. Legnagyobb meglepetésére több száz polgár – többnyire képzett mesteremberek és jómódú kereskedők – az üldözés elől vidékre költözött.

Ez akkora csapást mért a gazdaságra, amire a király egyáltalán nem számított. A franciák felháborodva tapasztalták, hogy oly sok tiszteletreméltó ember szerint is szükséges az egyház megreformálása.

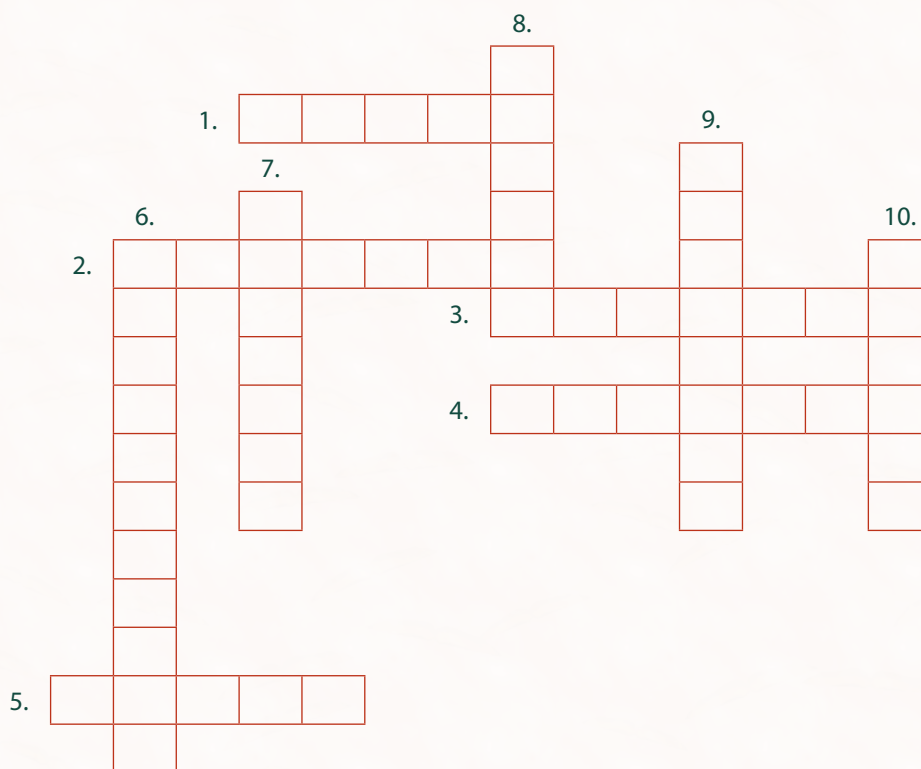
Alkalmazás: *Mi a legfontosabb Isten népe számára, ha olyanok között élnek, akik nem ismerik, vagy tiltják a Biblia igazságait?* 1Pt 2:15; Jn 17:15-16

Olvassuk el a tanulmányban említett igeverseket és A Nagy Küzdelem című könyv 144–170. és 211–231. oldalait!

Tanulmányozásra

Keresztrejtvény

- Hogy nevezzük a pápai rendeleteket?
- Melyik városba hívta össze V. Károly az Országgyűlést?
- Milyen nyelvre fordította Luther a Bibliát?
- Ki fordította franciára a Bibliát?
- Lefevre több diákja elfogadta a Biblia igazságát. Ki volt közülük a legismertebb?
- Hol rejtőzött Luther egy évig?
- Melyik király próbálta meg kiirtani országából a reformátorokat?
- Hány napot adott a pápa Luthernek, hitelvei visszavonására?
- Hány hét alatt fordította le Luther a Bibliát?
- Ki rejtette el Luthert?

Kr. u. 1000

Kr. u. 2000

Örökkévalóság

A világosság egyre jobban fénylik

Aranyszöveg – Példabeszédek 4:18

„Az igazak ösvénye pedig olyan,
mint a hajnal világossága,
mely minél tovább halad,
annál világosabb lesz, a teljes délig.”

VASÁRNAP

Egy svájci reformátor

SÖTÉT középkornak nevezzük azt a sok-sok évig tartó időszakot, amikor a katolikus egyház elrejtette a tömegek elől a bibliai igazságok fényét. Nagyon sok gonosz gyakorlatot vezettek be ez idő alatt. Isten azonban nem feledkezett el népéről, embereket ihletett, akik lefordították a Bibliát, hogy mindenki az anyanyelvén olvashassa. Ezt az időszakot nevezzük a reformáció korának. Hűséges férfiak és nők tanulmányozták a Biblia igazságait és meg akarták változtatni, reformálni helytelen szokásaikat.

Alig pár évvel Luther németországi és Lefevre franciaországi munkájának kezdete után Ulrich Zwingli Svájcban terjesztette a reformáció eszméit. A tehetséges tudós és jó szervezőkészségű Zwingli katolikus pap volt, aki gyorsan haladt felfelé az egyházi ranglétrán.

1518-ban a legfontosabb svájci város, Zürich hatalmas katedrálisának élére nevezték ki. Utasították, hogy maga teremtsen elő a szertartásokhoz szükséges költségeket és csak a „jelentős” személyekkel foglalkozzon, az egyház gazdag és befolyásos tagjaival. Mit mond erről a Biblia? **Jak 2:1-7** □

Zwingli erre azt felelte, hogy ő Máté evangéliumából akar tanítani és Isten dicsőségéért,

valamint a lelkek valódi üdvösségéért kíván dolgozni.

Minél jobban megértette a Szentírást, Zwingli annál inkább arra bátorította a székesegyház hallgatóságát és tanítványait, hogy Jézusban bízzanak és hitüket csak a Bibliára alapozzák. A nép emiatt kezdte elhagyni babonás szokásait.

1523-ban Zürich város tanácsának figyelmét is felkeltette Zwingli tevékenysége. Nyilvános disputára (hivatalos vitára) hívták ki. Felsőfokú képzésének és szónoki tehetségének köszönhetően Zwingli meggyőzte a tanácsot, hogy szakadjanak el a katolikus egyháztól és az ő reformjait vezessék be.

Ennek hatására eltörölték a szentek tiszteletét és eltávolították a szobrokat a templomokból. Törvényen kívül helyezték a bűnbocsátó cédulák árusítását. A tanács azonban nem fogadta el Zwinglinek a misével kapcsolatos ellenérvét, hiszen azt tanították nekik, hogy a pap a miseáldozat során csodálatos módon Krisztus valóságos testévé és vérévé változtatja a kenyeret és vörösbort. Mitévő lehetett hát?

Zwingli nagyon sokat elért. A tanács támogatta erőfeszítéseit, és ő reménykedett, hogy még több igazság elfogadására rá tudja venni őket.

Alkalmazás: Munkája kezdetén Zwingli alig-alig tudott valamit Lutherről és munkásságáról. Mégis mindketten ugyanazokban a bibliai igazságokban hittek. Hogyan lehetséges ez? **Jn 16:13** □

Mit

mond

július 23.
C. év
30.

a Biblia?

HÉTFŐ

Zwingli és tanítványai

ZWINGLI vitában elért sikere Svájc sok területén utat nyitott az evangélium terjedésének. A városi tanács tagjai támogatták ugyan Zwingli reformatori tevékenységét, mégsem értettek egyet minden tanításával. Zwingli azt hirdette, hogy a katolikus mise helytelen. A tanács nem tudott megegyezni ennek eltörlésében. Zwingli a Bibliát tartotta a földkerekség legnagyobb tekintélyének és közvetlenül abból oktatta tanítványait.

Mivel hálás volt a tanács támogatásáért, Zwingli úgy gondolta, hogy „lassabban haladjanak”, remélve, hogy az idő múlásával még több reformot fogadnak majd el. Úgy döntött, továbbra is celebrálja a miséket a templomban, holott éppen ő bizonygatta a tanácsnak, hogy az helytelen. Több mint egy éven át intette türelmre tanítványait a későbbi reformok reményében.

Helytelen vajon türelmet gyakorolni mások iránt?

Jn 16:12; Mk 4:33; 1Kor 3:1-2 ■

Zwingli egyes tanítványai mégsem tudták belátni, hogyan is vehetnék semmibe a Bibliában fellelt igazságokat. Másoknak talán növekedniük és fejlődniük kell, de ők hogyan fordulhatnak vissza a megismert igazságoktól?

Zwingli és tanítványai azt is felfedezték a Bibliában, hogy az egyháznak önkéntes alapon kellene szerveződnie. Azok csatlakoznak a valódi egyházhoz, akik megtérnek és Jézus követését választják.

Zwingli két tanítványa, Felix Manz és Conrad Grebel titokban barátaikkal összejeveteleket kezdtek el szervezni. Eleinte csak tanulni gyűltek össze, később azonban már közösségnek, a hívők csoportjának kezdték magukat tartani. Ez valami olyasmi volt, amit a „keresztény” Európa már évszázadok óta nem látott.

Alkalmazás: Nagyon fontos felismerni, hogy Isten népének folyamatosan növekednie kell az Ő igazságainak megismerésében. **Péld 4:18; Hós 6:3; 2Kor 3:18** ■

KEDD

Újabb nyilvános vita

AKATOLIKUS egyház már mintegy ezer esztendeje tanította azt, hogy az emberek azért tartoznak hozzá, mert az ő felségterületén élnek. Ahogy valaki megszületik, automatikusan az egyház tagja lesz. Ez volt a csecsemőkereszttség egyik oka. Így azonban senkinek sem volt valódi választási lehetősége ebben a kérdésben. Az egyház tagjai voltak, akár akarták, akár nem.

1525-ben Zürich város tanácsa nyilvános vitát hirdetett az önkéntes egyháztagság kérdésében. Zwingli tanítványai remélték, hogy mesterük kiáll majd azért,

amit nekik tanított. Ám éppen ellenkezőleg, a tanács Zwinglit jelölte ki, hogy érveiket cáfolja. Semmi esélyük sem volt, hiszen a tanács már döntött, Zwingli pedig ellenük érvelt.

Conrad Grebelt és Felix Manzot kiutasították a kantonból (a tartományból) és a szülők száműzetésének terhe mellett elrendelték az összes csecsemő megkeresztelését.

Zürich város tanácsa felügyelte az egyházat, és a nép feletti uralomra használta azt. Attól tartottak, hogy ha az emberek már nem lesznek egyháztagok, az egész társadalom szétesik. Ezt a kockázatot nem akarták vállalni.

Nekünk talán furcsán hangzik ilyesmin aggódni. Sok országban sok különféle felekezethez tartozó ember él, és azok az országok sem esnek szét. A történelem során azonban a királyok, papok, fáraók, császárok és egyéb uralkodók mind egy, a kormány által támogatott hivatalos vallással próbálták összetartani alattvalóikat.

Ez az eszme oly régi volt és annyira belevésődött az emberek gondolkodásmódjába, hogy elképzelhetetlen volt bármi más javasolni helyette. Zwingli tanítványai azonban eldöntötték, még akkor is engedelmeskedniük kell a megismert igazságnak, ha Zürich város tanácsa még nem látja azt a fényt. A Zürichtől alig hét kilométerre fekvő kis településen, Zollikon faluban akartak egy gyülekezetet szervezni, ami csak egyház, nem pedig az állammal összefonódott egyház.

Alkalmazás: Mi a teendőnk, amikor az igazság furcsának, talán még ördöginek is hangzik valaki más számára? **2Tim 4:1-5** ■

SZERDA

Az anabaptisták

AZOLLIKONI újdonsült csoportot a hívők egyházának nevezték. Csak azok csatlakoztak, akik érezték Isten elhívását és ezt bemeztetéses keresztséggel fejezték ki, ahogyan azt Jézus a követőinek meghagyta. **ApCsel 2:38-41** ■

A hívők egyházának híre rövidesen Zürichbe is eljutott, ahol egyáltalán nem örültek neki. A tanács az egész elgondolást eretnokségnek minősítette:

hogyan állíthatják azt, hogy az egyház tagjai hitetlenek. Hogyan merészelik!

Igaz volt persze, hogy a katolikus egyház zürichi gyülekezetének sok részeges, hazug, gyilkos és istenkáromló tagja volt, de hiszen ez mindig is így volt. Semmit sem tehettek ellene.

Mivel az országban mindenkit csecsemőkorában megkereszteltek, a zollikoni hívőket anabaptistáknak nevezték el, ami azt jelenti, hogy „újrakeresztelők”. És mivel újrakeresztelték az embereket, ezzel azt sugallták, hogy a csecsemőkereszttség nem lenne elegendő.

Ráadásul olyan egyházat hoztak létre, amit nem

felügyelt az állam! A logikus végkövetkeztetés szerint tehát ez az eszme aláassa a hivatalos egyház és az állam hatalmát.

A tanács szerint egy dolog, hogy Zürich városa elhagyja a katolikus egyházat, de az nagyon más, hogy a zollikoni anabaptisták elhagyják a zürichi egyházat. Végére is a zürichi egyház meg volt győződve róla, hogy már elhagyta a hibákat és az igazságot tanítja. Úgy vélték, hogy aki elhagyja az egyházat, az igazságot hagyja el, és az ilyeneket meg kell állítani.

A városi tanács le is próbálta állítani őket. Az egyházzal karöltve mindent megtettek ennek érdekében. Az elkövetkezendő évek során pénzbüntetésre, megkorbácsolásra és börtönbüntetésre ítélték őket, és mivel „olyan sokan voltak, mint a vízáradat”, sokukat még vízbe is fojtották, hogy meggyőződésüktől eltérítsék őket.

Alkalmazás: Mit tett Jézus, amikor az emberek úgy döntöttek, hogy nem Őt követik? **Jn 6:66-67** ■ Mit mondott Jézus, mire van szükség, mielőtt valaki követni kezdené Őt? **Mk 8:34-35** ■

CSÜTÖRTÖK

Az anabaptisták üldözése

AZÜRICH körzetében élő anabaptisták merész lépésre szánták el magukat, amiért nagy árat kellett fizetniük. Még abban a nyolc napban is, amit a csoport vezetői a távozásukhoz türelmi időnek kaptak, 35 férfi és nő kérte kereszttségét, hogy a törvényen kívüli egyházhoz csatlakozhasson.

A következő két esztendő története igen változatos. Folyamatosan üldözték őket. A börtönbüntetés, a súlyos

bírságok, vezetőik száműzetése a kantonból sok helyi hívőt eltántorított. A zollikoni csoport számtalanszor megadta magát ellenségeinek és megígérték, hogy abba hagyják a Szentírásból megismert igazságok terjesztését.

A börtönből szabadulva azonban felébredt a lelki ismeretük. Tudták, nem álltak helyt úgy, ahogy kellett volna. Vajon Isten meg tudja ezt bocsátani nekik?

Igen, természetesen. Még azoknak is, akiknek jobban kellett volna tudniuk, Isten ígérete és irgalma valószínűleg. **1Jn 1:9** ■

Úgy látszott, Zürich legyőzte az anabaptistákat. Ezek az egyszerű keresztények olyan gyülekezetet akartak, mely független az államtól, olyan egyházat, melynek tagjai valóban Jézus követése mellett döntöttek; egyházat, mely elutasítja az erőszak alkalmazását és Jézus követőinek üldözését. Az ilyen gyülekezet azonban nem maradt fenn sokáig Zollikonban.

Alig két éven belül Conrad Grebel és Felix Manz, a két férfi, akik soha nem adták fel hitüket, halottak voltak. A nyirkos börtöncellában töltött hosszú hónapok tönkretették Grebel egészségét és betegségben halt meg. Manzt pedig nyilvánosan a zürichi Limmat folyó vizébe fojtották a kormány utasítására.

Alkalmazás: Grebel és Manz halottak voltak, de olyasmiről haltak meg, amiért érdemesnek tartották szenvedni. Mi volt az? **1Pt 3:14-17** ■

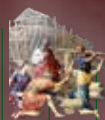
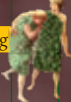
PÉNTEK

Zwingli halála

Az anabaptista mozgalom vezetői már halottak voltak. A hívők egyháza iránti vágy azonban nem! Az üldöztetés miatt a hívők szétszóródtak. Ausztriában, Németországban, Belgiumban és Hollandiában is elterjesztették az igazságot. Az anabaptisták gyakran érezhették úgy magukat, mint Illés: „és csak én egyedül maradtam, és engem is halálra keresnek.”

A lelkiismereti szabadságban hittek, és abban, hogy az egyházi tagságnak önkéntesnek kell lennie. Hitték, hogy az egyház csak azt fogadhatja tagjai sorába, aki megtért Krisztushoz, és ez életvitelén is meglátszik. Hitték, hogy az egyháznak fegyelmeznie kell tagjait, de soha nem erőszakkal. Ezen elvek egyike sem illett bele abba az állam és az egyház összefonódásával működő egyház-szervezetbe, mely Konstantin császár ideje óta Európában uralkodott.

Eleinte Zwingli és Luther is hívők gyülekezeteit akarták megalapítani. Mindketten a csecsemőkereszttség, valamint az állam és az egyház összefonódása ellen voltak. Ám végül is mindkét reformátor elfordult ezen eszmék-

től és a világi hatalomtól várt védelmet a katolikus egyház ellen. Ezzel az állam és az egyház több ezer éves gyakorlatát folytatták.

Sajnálatos módon a reformáció összes ágazata az állam által támogatott egyház elvét vallotta. Az anabaptisták elképzelése a hívők egyházáról fenyegetést jelentett az egész rendszerre. Ezért tűzzel-vassal, vagy vízzel irtották őket. Nem könnyű a múlt hibáitól megszabadulni, még olyan jó embereknek sem, mint Zwingli és Luther volt.

Zürich megnyerte a csatát az anabaptisták ellen, de sokkal többet vesztett azzal, hogy erőszakkal próbálta Isten ügyét előremozdítani. 1529-ben Zwingli célul tűzte, hogy háborúval bírja „megtéérésre” a katolikus városokat. Két évvel később ötszáznál is több zürichi férfi vesztette életét a kapeli csatában, melyben öt svájci katolikus város egyesített hadereje szállt szembe velük. Köztük volt Ulrich Zwingli is, valamint a tanács huszonhat tagja és huszonkét lelkipásztor is.

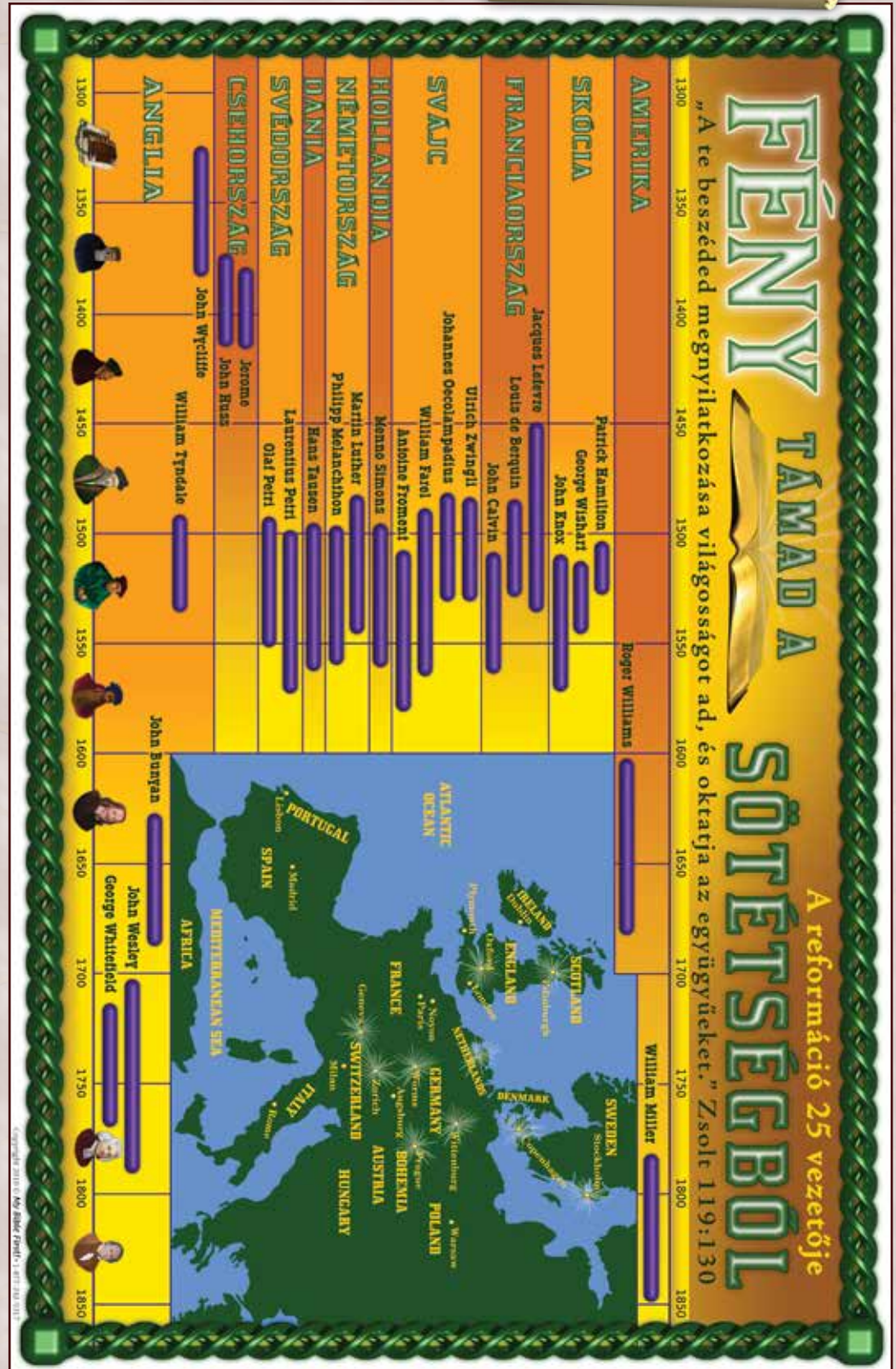
Az anabaptistákat üldözték és gyilkolták, de mivel meggyőződésükhöz hűek maradtak, a szabad egyházzal alkotott elképzelésük végül valóra válhatott. Először Amerika angol telepesei között, majd sok más országban is.

Alkalmazás: Mire figyelmeztetett Jézus a fegyveres harccal kapcsolatban? Mt 26:52 □

Táblázat:

Fény támad a sötétségből A reformáció 25 vezetője

Olvassuk el a tanulmányban említett igeverseket és A Nagy Küzdelem című könyv 171–177. oldalait! Tanulmányozásra

Ezen a héten megkerestem és elolvastam mindegyik bibliaverset a leckéből. □

Kr. u. 1000

Kr. u. 2000

Örökkévalóság

Még több, félelmet nem ismerő reformátor

Aranyszöveg – 1Korinthus 1:27

„Hanem a világ bolondjait választotta ki magának az Isten, hogy megszegyenítse a bölcseket; és a világ erőtleneit választotta ki magának az Isten, hogy megszegyenítse az erőseket.”

VASÁRNAP

A német fejedelmek protestálnak

EZERÖTSZÁZHUSZONKILENCBEN, 25 esztendővel azután, hogy Luther a wittenbergi templom kapujára kifüggesztett 95 pontban tiltakozott a búcsúcédulák árusítása ellen, az általa kezdeményezett mozgalom rászolgált a protestáns névre.

V. Károly császár ismételten kifejezte: ragaszkodik hozzá, hogy Németország egész területén elfogadják a katolikus egyház tanításait. Ezért éveken át tervezte Luther kivégzését és Szászország, a reformátor lakhelyének megbüntetését. Ám valahányszor csak e célra összegyűjtötte seregét, mindig valami más vészhelyzet adódott. A törökök, a franciák, sőt még a pápa is meg akarta támadni. Végre azonban mindent kézben tartott és teljes figyelmét Lutherre fordíthatta.

Károly azonban rájött, hogy az azonnali fegyveres támadás nem a legbölcsebb megoldás, ezért a háború helyett inkább az egyházi tanácson keresztül próbálta meg elérni célját. Újabb rendi országgyűlést hívott össze, ezúttal Speyer városában, ahol minden német fejedelemnek meg kellett jelennie.

A császár követelte, hogy egész Németország hódoljon be a pápának. A kijelentését követő vita során sok fejedelem tiltakozott (protestált), és a császár képviselőinek be kellett látniuk, hogy kompromisszumra lesz szükség.

Azt javasolták, hogy ahol szilárdan áll, ott folytatódjon a katolikus tanítás, de azokon a területeken, ahol már elfogadták a reformáció tanait, csupán „kisebb korlátozásokkal” kell egyetértetniük. Vallásszabadságot kapnak, de nem hirdethetik bibliaértelmezésüket és nem téríthetnek át katolikusokat a reformált hitre.

Egyes fejedelmek megfelelőnek tartották ezt a megoldást, mások szerint azonban rossz volt. A személyüket érintő, nagyon is valós veszély ellenére így szóltak: „Engedjék meg, hogy elutasítsuk ezt a határozatot. Lelkiismereti kérdésekben nincs hatalma a többségnek.”

A nemzeti tanácsban sok fejedelem bátran tiltakozott a császár javaslata ellen. Mi volt a gond ezzel a javaslattal? **Mk 16:15-16** ■

Ennek bizonyára nem örült a császár, viszont a fejedelmek tiltakozásáról, protestálásáról nevezték el a protestánsokat.

Alkalmazás: *A jó ügyért kiállni nem mindig könnyű. Hasonlítsuk össze Eszter királyné esetével! Milyen elvet kell alkalmazni? Eszt 4:13-14* ■

HÉTFŐ

Kálvin János Genfben

AREFORMÁCIÓ mozgalmának növekedésével a vitakérdések és az események egyre bonyolultabbá váltak. Jól több érdekes történetről tudunk ezekből az évekből, mint amennyit bemutathatunk, de tekintsünk át mégis néhányat a legfontosabbak közül.

Kálvin János először papnak, majd ügyvédnek tanult. Egy protestáns mártír tanúbizonyságának hatására azonban mindent feladott, hogy a Bibliában fellelt

Mit

mond

július 30.
C. é.
31.

a Biblia?

igazságokat mindenkivel megoszthassa. Mint Luthernek és Zwinglinek, Kálvinnak is sok „elfelejtenivalója” volt. Bármelyiküket is nézzük, láthatjuk tévedéseiket, de vajon hibáztathatjuk-e ezekért őket? Egyes dolgok, amiket mi tisztán értünk, akkoriban nem voltak annyira világosak.

1536-ban William Farel, miután Franciaországban Lefevre-rel dolgozott, a svájci Genfben érkezve hívta Kálvint, hogy csatlakozzon hozzá. Bár Genf hivatalosan protestáns város volt, a nép nem változtatott katolikusként gyakorolt régi szokásain. Farel és Kálvin a vallást

az emberek mindennapi életének gyakorlati részévé igyekezett tenni. **Mt 7:21; Jak 2:14-18** ■

Ezt eleinte nem fogadták szívesen és a két reformátort kiutasították a városból. Ám a katolikus nyomás és fenyegetés növekedésének hatására Genf városának lakói visszahívták őket. Kálvin 23 esztendőn át próbálta teljesen „keresztény várossá” tenni Genfet.

Kálvin írásain meglátszott ügyvédi tehetsége, ezért messze rendszerezettebbek voltak, mint bármelyik reformátoréi. „A keresztény vallás intézményrendszere” című munkáját ma is tanulmányozzák.

Genf akkoriban a reformáció jelentős fellegvára volt. Más országokból menekülő protestánsok százainak adott menedéket. Az angliai üldözések miatt egy időben több, mint kétszáz angol protestáns élt Genfben. Több száz misszionáriust is képeztek ott. Legtöbbjük Franciaországban dolgozott, de némelyek a távoli Brazíliába is eljutottak.

Genf akkoriban a reformáció jelentős fellegvára volt. Más országokból menekülő protestánsok százainak adott menedéket. Az angliai üldözések miatt egy időben több, mint kétszáz angol protestáns élt Genfben. Több száz misszionáriust is képeztek ott. Legtöbbjük Franciaországban dolgozott, de némelyek a távoli Brazíliába is eljutottak.

Alkalmazás: *Nem furcsa, hogy az üldözések idején sokkal inkább tanúbizonyságot tesznek az emberek? Mit gondolsz, mért van ez így?* **ApCsel 8: 1,4; 11:19-21** ■

KEDD

John Knox Skóciában

JOHAN Knox Skócia nagy reformátora lehetett volna, de alighogy protestáns lett, francia katolikusok fogásba ejtették és gályarabságra ítélték.

Az evezéssel töltött 18 hónap alatt a franciák folyamatosan próbálták megtérésre bírni. Egyszer egy Szűz Mária szobrot tartottak elé, hogy csókolja meg a lábát. Knox azonban a következő szavakkal hajította tengerbe a bálványt: „Hadd tanuljon meg úszni!” Ez a bátor viselkedés jellemezte Knoxot egész életében.

Knox hosszú éveken át főként a svájci Genfben és a német Frankfurtban dolgozott, de Skócia sorsát is

mindig a szíven viselte. Így szólt elhíresült imája: „Uram, add nekem Skóciát, vagy meghalok!”

1559-ben, vészterhes időben tért haza. A buzgó katolikus I. Mária uralkodott a skótok királynője, Stuart Mária helyett, aki akkor Franciaországban élt. Polgárháború volt készülőben a katolikusok és a protestánsok között, ami végül Mária 1560-ban bekövetkezett halála miatt nem tört ki.

Mialatt az ország uralkodó nélkül maradt, a skót protestánsok azzal erősítették meg helyzetüket, hogy még mielőtt Mária, a skótok királynője visszatért volna Franciaországból, a parlament nemzeti vallássá tette a protestantizmust. Mária ennek természetesen nem örült.

Számtalan négyszemközti megbeszélés zajlott a királynő és Knox között, melyek során megmutatkozott a reformátor szokásos bátorsága. Egy alkalommal Knox így szózkodott:

„Mivel a helyes vallás sem egyedi erejét, sem hatalmát nem a világi uralkodóktól kapja, hanem egyes egyedül az örökkévaló Istentől, az alattvalók vallása nem az uralkodó vallási ízlésének függvénye. Gyakran előfordul, hogy éppen a fejedelmek a legtudatlanabbak Isten igaz vallásának tekintetében. Ha Ábrahám minden utóda a fáraó vallását követte volna, akinek uralma alatt álltak, könyörgöm, Asszonyom, akkor milyen vallás lenne ma a világon? Ezért hölgyem, bizony megértheted, hogy az alattvalók nem kötelesek uralkodóik vallását követni, holott egyébként engedelmisséggel tartoznak nekik.”

A reformátor bátorságával szembeesülve a királynő így szólt: „Jobban félek John Knox imáitól, mint egész Európa egyesített hadseregétől.”

Alkalmazás: *Mi a bátorság titka?* **2Tim 1:7; 1Jn 4:18** ■

SZERDA

Anglia és VIII. Henrik

ANGLIÁBAN VIII. Henrik király akadályozta a reformáció munkáját. Henrik a spanyol Ferdinánd király és Izabella királyné lányát, Aragóniai Katalint vette feleségül. Ferdinánd és Izabella buzgó katolikusok voltak egész életükben, és Katalint is annak nevelték.

Huszonkét esztendei házasság után Henriknek és Katalinnak csupán egyetlen élő leánya volt és egy fia sem. Ez nagy gond volt Henriknek, mert halála után a fiát szeretete volna királynak.

Henrik elhatározta, hogy újranősül, de a pápa engedélyére lett volna szükség ahhoz, hogy Katalintól elvál-

hasson. A pápa talán engedett volna Henrik kérésének, de Európában megváltoztak a dolgok. A pápával folytatott viták felzaklatták V. Károly császárt. Igazság szerint annyira, hogy fogságba is ejtette a pápát. Ami még súlyosbította a helyzetet, hogy Katalin, akitől Henrik el akart válni, éppen Károly nagynénje volt.

A pápa emiatt természetesen óvakodott Katalin jogait sérteni. Henrik végül belefáradt, hogy a pápa engedélyére várjon és 1534-ben váratlanul „elfogadta” a reformáció igazságát, miszerint a pápa nem Isten képviselője és az egyház feje.

Saját kényelme sajnós jobban érdekelte Henriket, mint az igazság. Ezért itt-ott néhány változtatást eszközölt a papi szertartásokban és kijelentette, hogy ő az angol egyház feje. Micsoda felfordulás! Soha nem létezett még ilyen egyház azelőtt. Ettől kezdve minden angol állampolgár automatikusan az anglikán egyház tagja lett. Henrik pedig engedélyezte magának a válást.

Alkalmazás: *Mi a természetes emberi reakció, amikor olyasmit szándékozunk tenni, amiről tudjuk, hogy Isten törvénye szerint helytelen?* Mk 7:5-13 ■

CSÜTÖRTÖK

Próbálkozások a reformok megállítására

CSUPÁN tizenhét esztendő telt el aközött, hogy Luther 1517-ben kiszögezte a 95 pontot és Henrik az anglikán egyház fejének kiáltotta ki magát. Említenünk sem kell, milyen nehéz évek voltak ezek a katolikus egyház számára.

A pápaság nem nézte ölbe tett kézzel, hogy elveszíti hatalmát, minden lehetséges módon visszavágott. Három módszere különös figyelmet érdemel. Az első, hogy 1540-ben létrehozták a jezsuita rendet, amit hivatalosan „Jézus Társaságának” neveztek. E csoport erejét teljes egészében a pápa hatalmának növelésének szentelték.

Híres jelszavuk így hangzott: „A cél szentesíti az eszközt.” Vagyis semmi rossz nincs a hazugságban, gyilkolásban és egyéb bűnökben, amíg azt a pápáért teszik. Ez a gonosz gondolat számtalan becstelen rendszer létrejöttéhez vezetett. A leghírhedtebb tettük a „lőpor-összeesküvés” volt, amit az angol parlament épületének felrobbantására és a király megölésére szerveztek, hogy katolikus uralkodót állítsanak a helyére. Az összeesküvésre azonban fény derült, és a merényletet megghiúsították. November 5-én még ma is ünneplik Angliában az esemény évfordulóját.

Hatalmának visszaszerzésére a pápa második erőfeszítése a tridenti zsinat volt. Ez 1545 és 1563 között

tartott megbeszélések sorozata volt. Sokféle kérdéssel foglalkoztak, de a legfontosabb téma a reformáció terjedésének megállítása volt. Emiatt nevezik ellenreformációnak a zsinat határozatait.

A zsinat kimondta, hogy senki sem értheti meg a Bibliát a „hagyományok”, a katolikus egyház története és tanításai nélkül. Kimondták, hogy a keresztényeknek imádniuk kell a szenteket és azok szobraikat, képeiket, valamint kijelentették, hogy a pápa Isten helytartója (képviselője) a Földön.

Az egyik nagy gond, amivel szembesültek, hogy a protestánsok rámutattak: Dániel könyve és a Jelenések könyve elítéli a katolikus egyházat, különösen magát a pápaságot. Néhány héten belül részletesebben is foglalkozunk majd ezzel a kérdéssel.

Alkalmazás: *Ezek bizony nem mondvacsinált ellentétek voltak a katolikus egyház és a protestáns reformátorok között, hiszen embereket gyilkoltak meg miattuk. Mi a természetes emberi válasz a támadásra? Milyen a keresztény ember reakciója? Mi a különbség a kettő között?* Lk 22:47-53; Ef 6:10-18 ■

PÉNTEK

A spanyol armada

AKATOLIKUS egyház elveszítette hatalmát Németország nagy része, Svájc egy része és Anglia egésze felett. Természetesen úgy érezték, tenniük kell valamit ez ellen. A jezsuita rend létrehozása és a tridenti zsinat után még egy jelentős erőfeszítést tettek.

Tervük az volt, hogy Angliát ismét katolikussá teszik. Összegyűjtötték hát a „győzhetetlen armadát”, a valaha is létező legerősebb vitorlás hadihajó flottát, amivel egy egész országot vallásuk felvételére akartak kényszeríteni.

1588-ban 130 spanyol hadihajó 2560 ágyúval, 10 000 matrózzal és 20 000 katonával felszerelve elindult, hogy találkozzon további 30 000 holland katonával, és megtámadják az angol partokat.

Meglepő módon olyan titokban folytak az előkészületek, hogy az angol kormány egészen a támadást megelőző hetekig nem vette komolyan a fenyegetést. Akkor már nem sokat tehettek, mégis megpró-

báltak egy képzetlen sereget szervezni, az elérhető kereskedelmi hajókat is bevonva. A briteknek mindössze 34 hadihajójuk volt, a spanyol gályáknál sokkal kisebbek.

Minden jel arra mutatott, hogy Anglia veszíteni fog. Isten azonban nemet mondott. Bár az anglikán egyház igen távol állt az isteni eszménytől, neki tervei voltak vele az elkövetkezendő évekre és nem engedte, hogy eltöröljék.

A csata története igen izgalmas. Viharok, ágyúk, lángoló hajók, ügyes tengerészek merészsége, kicsinyes érvek, ostoba mulasztások, és mindezek felett a Gondviselés keze is szerepet játszott benne. A végén a „győzhetetlen armada” nem kapott erősítést és el volt vágva az utánpótlástól. Egyszer sem támadt a partra és kénytelen volt a Brit-szigetek körül körözni, majd visszatérni Spanyolországba.

Nagyon kevesen értek haza. Mivel nem készültek ilyen hosszú útra, kifogytak az élelemből és az ivóvízből. Az ismeretlen vizeken sokan hajótörést szenvedtek az ír partoknál. A hadba indult 30 000 emberből 20 000 soha nem tért vissza. Hogy a spanyolok helyzetén tovább rontson, kudarcukról értesülve Sixtus pápa nem fizette ki nekik a megígért egymillió koronát sem.

Anglia, bár még mindig nagyon messze volt a tisztaságtól, legalább nem lett katolikus.

Alkalmazás: Olvassuk el figyelmesen a következő igéket és állapítsuk meg, mit mondanak az országokról és Istenhez való viszonyukról? **Zsolt 33:8-22** ■

Olvassuk el a tanulmányban említett igeverseket és A Nagy Küzdelem című könyv 197-210., 231-236., és 250-252. oldalait!

Tanulmányozásra

Írd a vonalra a helyes válasz betűjelét!

1. ___ Ő írta az „Erős vár a mi Istenünk” című himnuszt.	A. VIII. Henrik
2. ___ Ők mondták: „Lelkiismereti kérdésekben a többségnek nincs hatalma.”	B. Genf
3. ___ Ő írta a „A keresztény vallás intézményrendszere” című könyvet.	C. Skócia
4. ___ Ő írta a 95 tételt.	D. Németország
5. ___ Sok ország üldözött keresztényeinek menedéket adó európai város.	E. 1540
6. ___ A hivatalos összejövétel, ahol a német választófejedelmek tiltakoztak (protestáltak) a császár törekvése ellen, mely a vallási élet felügyeletére irányult.	F. 1545–1463
7. ___ Ő imádkozott így: „Add nekem Skóciát, vagy meghalok!”	G. 1588
8. ___ Ő mondta a királynőnek: „Az alattvalók nem kötelesek királynőjük vallását követni.”	H. Kálvin János
9. ___ Ő mondta: „John Knox imáitól jobban félek, mint Európa egyesített hadseregeitől.”	I. német választófejedelmek
10. ___ Luther tiltakozó irata a bűnbocsátó, búcsúcédulák árusítása ellen.	J. William Farel
11. ___ VIII. Henrik az ___ egyház fejévé tette meg magát.	K. John Knox
12. ___ VIII. Henrik első felesége.	L. speyeri országgyűlés
13. ___ Aragóniai Katalin szülei, Spanyolország uralkodói.	M. Luther Márton
14. ___ A király, aki az anglikán egyházat megalapította.	N. 95 tétel
15. ___ A német-római császár Luther Idejében.	O. Aragóniai Katalin
16. ___ Ebben az esztendőben indított inváziót a spanyol armada Anglia ellen.	P. Ferdinánd és Izabella
17. ___ A jezsuita rend megalapításának éve.	Q. anglikán egyház
18. ___ A tridenti zsinat időszaka.	R. V. Károly
19. ___ Ebben az országban írtak tiltakozó iratot a választófejedelmek.	S. Mária, a skótok királynője
20. ___ Ő hívta Kálvint, hogy dolgozzon vele Genfben.	T. római katolikus
21. ___ Ebben az országban dolgozott reformátorként John Knox.	U. a fejedelmek protestálása
22. ___ Az irat, melyről a protestantizmus a nevét kapta.	
23. ___ A spanyol armada célja az volt, hogy Angliát ismét ___-sá tegye.	

Kr. u. 1000

Kr. u. 2000

Örökkévalóság

Menedék az Újvilágban

Aranyszöveg – Zsidók 11:13

„Hitben haltak meg mindezek,
nem nyerve meg az ígéreteket, hanem
csak távolról látva és üdvözölve azokat,
és vallást tevén arról, hogy idegenek
és vándorok a földön.”

VASÁRNAP

A hugenották Franciaországban

Az elmúlt héten láthattuk, hogyan próbálta a pápaság megállítani a reformációt. Tanultunk a jezsuitákról, a tridenti zsinatról és a „győzhetetlen” spanyol armadáról.

Most megismerjük a negyedik eseményt, ami minden addiginál szörnyűsebb volt. A Szent Bertalan-éji mézarlás története híven tükrözi a vallási türelmetlenség és a megtéretlen vezetők önző ambícióinak szörnyű következményeit.

A hugenották (Franciaországban így nevezték a protestánsokat) száma a rendszeres üldözések elenére is gyorsan növekedett. Bibliából tanított igazságai vonzották a józan gondolkodású embereket, s gyakran a jó üzleti érzékkel rendelkezőket is. A hugenották rövid időn belül jómódúak lettek, és sok követőjük akadt még a felsőbb osztályok, a nemesség körében is.

Mivel a pénz és a hatalom mindig irigyeket szül, hamarosan erőszakosan léptek fel ellenük. Több történetíró is lejegyezte, hogy 1562. március 1-én sok hugenotta vesztette életét Vassy városában. Sajnálatos módon ahelyett, hogy Isten oltalmában bíztak volna, a hadvezérhez, Coligny admirálishoz fordultak segítségért. Rövidesen a nemesség több tagja is csatlakozott ügyükhöz. Többek között a Bourbon-házba tar-

tozó Navarrai Henrik is. A mozgalom növekedett, míg a hugenották létszáma elérte a kétmillió főt, és hatvan, erődítménnyel ellátott várost is uraltak.

1567-ben háború tört ki a katolikusok és a hugenották között. Amikor végül 1570-ben véget ért, IX. Károly király és anyja, Medici Katalin biztosítani szerették volna a békét. Úgy döntöttek, hogy Károly hűgát, a 17 esztendő Margitot feleségül adják a szintén 17 éves Navarrai Henrikhez.

Alkalmazás: Mit mondott Jézus az Ő országáról, és arról, hogyan kell azt megvédeni? **Jn 18:36** ■

HÉTFŐ

A szörnyű mézarlás

EZERÖTSZÁZHETVENKETTŐBEN mind a francia katolikus vezetők, mint a hugenották teljesen semmibe vették a Bibliát. Amikor Navarrai Henrik sok hugenottával együtt Párizsba, Franciaország fővárosába ment a katolikus hercegnővel tartandó esküvőjére, bekövetkezett a katasztrófa.

Egyes történészek szerint előre eltervezett esemény, mások állítják, hogy egy félelmetes királynő és egy gyenge király elhamarkodott döntésének következménye volt. Bármelyik állítás legyen is igaz, az esküvő után néhány nappal párizsi sétája közben lőfegyverrel megsebesítettek a hugenotta Coligny admirálist.

Katalin királynő és sok udvari tanácsadója azt sugallták IX. Károlynak, a királynő fiatal fiának, hogy birodalma veszélyben forog. Azt állították, a hugenották soha nem bocsátják meg az admirális ellen elkövetett gyilkossági kísérletet. A tanácsadók szerint az egyetlen

Mit

mond
augusztus 6.
C. é. v.
32.

a Biblia?

megoldás az összes hugenotta vezér meggyilkolása, nehogy követőik újabb háborút indítsanak és nyerjenek a katolikusok ellen.

Miután órákon át győzködték, a király megadta magát, és elkezdődött a mészárlás. Elsőként Coligny admiralist ölték meg, de a párizsi erőszakhullám rövidesen az egész országra áttért. Legalább 70 ezer hugenottát gyilkoltak meg.

Navarrai Henrik megmenekült, mert ígéretet tett, hogy áttér a katolikus hitre, de amint biztonságban Párizson kívül volt, visszavonta ígéretét. Huszonegy esztendővel később azonban csupán protestáns hite választotta el a tróntól. Akkor mondta a szállóigévé vált mondatot: „Párizs megér egy misét!”, és IV. Henrik néven Franciaország királyává koronázták. Ugyanolyan hűséges katolikus lett, mint amilyen protestáns volt.

Alkalmazás: Élhetnek helyesen a hétköznapi emberek akkor is, ha vezetőik nem azt teszik? Mennyire fontos a vezetőik példamutatása? Péld 28:6, 15, 16; 29:12

KEDD

A puritánok Angliában

ANGLIA királya az egyház fejének kiáltotta ki magát, és sem ő, sem az országa nem volt jó lelkiállapotban. Mint mindig, most is voltak olyanok, akik Isten ígéjének próbáltak engedelmessé válni, és olyanok is, akik a legnépszerűbb irányzatokat követték.

Ahogy a dolgok rosszabbra fordultak, „puritán”-ként kezdték emlegetni azokat, akik a Bibliával szerették volna összhangba hozni az anglikán egyházat, mert meg akarták tisztítani azt (az angol purify = tisztítani szóból). Ez tiszteletreméltó névnek tűnhet, de valójában gúnynévként ragasztották rájuk. Ez sok mindent elárul az emberek gondolkodásáról, ugye? Olvassuk el a **2Krón 36:14-16** igeverseit!

1603-ban új király, I. Jakab lépett trónra Angliában. A puritánok úgy látták, elérkezett az egyház megjobbításának ideje, Jakab talán egyetért aggodalmaikkal.

A következő évben a puritán vezetők lehetőséget kaptak. A Hampton Court-i palotában különleges megbeszélést tartottak a királlyal, és átadták neki azt az ezer puritán lelkész által aláírt listát, melynek megoldásában a segítségére számítottak.

A listán olyan problémákat soroltak, mint a keresztségkor felmutatott kereszt, a jegygyűrűk használata, valamint a lelkészek által viselt látványos ruházat. Ez a lista természetesen nem tartalmazta mindazt, amit a puritánok elérni szerettek volna, csupán a király téma iránti nyitottságára voltak kíváncsiak.

A kísérlet balul sült el, mert Jakab király mindent elutasított. A megbeszélés egy vonatkozásban mégis sikeres volt. A puritánok, mintegy mellékesen azt is javasolták, hogy a király engedélyezzen egy újabb bibliafordítást.

A királynak tetszett az ötlet, és így született meg a „hivatalos változat”, ahogyan még ma is több millióan hívják, mások pedig „King James version”-ként ismerik.

William Tyndale utolsó imájára válaszul Isten felnyitotta Anglia királyának szemét. Az új Biblia nagyrészt Tyndale munkáján alapult.

Alkalmazás: Milyen elveket találhatunk a **Préd 11:1-6** igeversekben, melyek illenek ehhez a történethez?

SZERDA

A zarándokatyák

APURITÁNOK erőfeszítései ellenére, hogy együttműködjenek az anglikán egyházzal, sem a király, sem az egyház főtisztviselői nem voltak érdekeltek a reformok megvalósításában. Ahogy mindig, ha az egyház összefonódik a világi kormányzással, olyan törvényeket hoztak, melyek mindenkit a hivatalos egyházi hitelvek elfogadására köteleztek.

Aki bármilyen nem hivatalos módon imádta Istent, azt pénzbírsággal, börtönnel büntették vagy halára ítélték. Sok puritán kényszerült a döntésre, hogy elhagyja hazáját, Angliát, mert csak így lehettek hűségesek meggyőződésükhöz. Néhányan Hollandiába mentek, és onnan utaztak az amerikai New England-i kolóniákra. Mások egyenesen New Englandbe települtek, különösen azután, hogy 1629-ben megalapították a tengerparti telepet.

Ezeknek az embereknek titokban, mindent hátrahagyva kellett elhagyniuk Angliát. Csupán azt vihették magukkal, amit elbírtak. Vajon miért tették ezt? **Fil 3:7-11**

A puritánok egyik csoportja „zarándokatyák” néven vált ismertté. Hollandiát elhagyva 1620-ban ők alapították a Massachusetts-i Plymouth városát. Lelkészüket nem szállhatott hajóra velük, búcsúbeszédében így szólt hozzájuk: „Ha Isten bármilyen más eszköze által bármit kijelent nektek, olyan készségesen fogadjátok el, mint ahogy az általam közölt igazságot elfogadtátok, mert meg vagyok győződve arról, hogy

az Úr szent Igéjében még van kinyilatkoztatandó igazság és világosság."

Ez az, amit az emberek olyan nehéznek találhatnak. Egyszerűbb azt mondani, hogy mindig is ezt hittük, és mindig is így tettük. A reformáció azt jelenti, hogy *újra alakítani*. A protestáns reformáció nem ért véget Lutherrel, Zwinglivel, Kálvinnal vagy Knoxszal. Sem az anabaptistákkal, hugenottákkal vagy a puritánokkal.

Alkalmazás: *Isten népének reformációja megállás nélkül tovább folytatódik egészen..., nos meddig is? És mi vajon vele tartunk? Ef 5:25-27; Jel 19:6-9* ■

CSÜTÖRTÖK

Roger Williams

Az Atlanti-óceánt átszelő puritánok közül a legnagyobb hálával Roger Williamsnek tartozunk. Latinul, görögül, héberül, hollandul, franciául és angolul beszélő, jól képzett fiatalember volt, jó állással. Boldog házasságban élt, és úgy tűnt, „övé az világ.”

A tanulást és feleségét kivéve mindent otthagytott és New Englandbe költözött a vallásszabadság kedvéért. Bostonba érkezésekor azonnal lelkeszi munkát ajánlottak neki, de amikor rájött, hogy az nem egy független gyülekezet, nem fogadta el a lehetőséget.

A nem elkülönült (nem szeparatista) azt jelentette, hogy a gyülekezet még mindig az anglikán egyházhoz tartozott, és erőszakkal tartatta be annak törvényeit. Williams nem akart olyan egyház tagja lenni, amelyik erőszakkal büntette az első négy parancsolat meg nem tartóit.

Miért éppen az első négyet? Lássuk, rájössz-e! **2Móz 20:1-11** ■

Williams meg volt győződve arról, hogy egyedül Isten joga megbüntetni az iránta való hűtlenséget. Mindig katasztrófába torkolt, amikor ezt emberek próbálták megtenni. Ebből következik, hogy Williams szerint mindenkinek szabadon, teljes lelkiismereti szabadságban kell szolgálnia Istent.

Williams szerint a kormányzat felelőssége a hazugság, lopás, gyilkosság és egyéb bűncselekmények elleni törvények érvényesítése, de az egyének Istennel való kapcsolatáról nem hozhat törvényeket. Nézeteit újnak és veszedelmesnek nyilvánították. Mindez elegendőnek bizonyult, hogy ki akarják tolni Angliába.

Williams azonban inkább a vadonba menekült egyedül, a tél kellős közepén. Vé-

gül egy kis települést alapított Rhode Islandon. Williams itt ragaszkodott az – ahogy ő nevezte – elválasztó falhoz, az állam és az egyház között. Ő is, mint megannyi puritán, a lelkiismereti szabadságért küzdött. A többiektől eltérően azonban ő mindenki számára biztosítani

akarta ezt, még azoknak is, akik nem értettek egyet vele.

Alkalmazás: *Számunkra nehéz lehet ezt elképzelni, de Roger Williams korának hívői őszintén mondták: „Hiszen mindenki üldözi az eretnekeket, mindig is így tettünk.” Mit mondott viszont Jézus? Lk 6:27-36* ■

PÉNTEK

John Bunyan

TERMÉSZETESEN nem minden puritán települt át Amerikába. A legismertebbek Angliában maradtak.

John Bunyan egyszerű ember volt, kevés iskolával, de az angol Bibliát rendkívül jól ismerte. Ifjúkorában időnként gondatlan volt, de semmiképpen nem nevezhetnének rossz embernek. Amikor bűneire rámutattak, olyan büntudatot érzett, hogy sokáig vívódott, míg elfogadta, hogy bocsánatot nyerhet. Sajgó büntudatot érzett, és lassan elhagyott mindent, amit bűnnek tartott. Ám még ez sem enyhítette büntudatát.

Amikor már semmit sem talált, amit Istennél elhagyhatna, de még mindig nem lelt békességre, növekvő kétségbeesésében arra gondolt, hogy elkövette a megbocsáthatatlan bűnt. Gyötrődésében egészsége is megromlott. Egyszer csak megvilágosodott előtte a hit lényege. Miután megértette, hogy egyszerűen csak el kell fogadnunk Jézus ígését a megbocsátásról, depressziója megszűnt és békességre lelt.

Hamarosan nagy sikerrel, de az egyház felhatalmazása nélkül prédikálni kezdett. Ez letartóztatáshoz és 12 évnyi börtönbéli raboskodáshoz vezetett.

Bármikor szabadon engedték volna, ha megígéri, nem prédikál többé engedély nélkül. Bunyan annyira gyűlölte

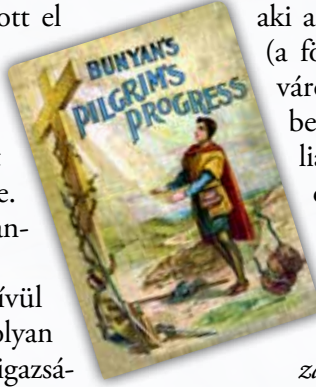

az egyház állami felügyeletét, hogy soha, egy pillanatra sem fordult meg a fejében, hogy ilyen ígéretet tegyen.

Milyen hasonló lehetőségeket utasított el Jézus? Lk 22:66-71; Lk 23:8-9

Bunyan inkább írt a börtönben, és a világ jobb lett ettől. „A főbűnös iránti túlradó kegyelem” című művében saját megtérése és vívódásai történetét írja le. Története sokaknak segített, mert ugyanazt élte át, amit a legtöbben.

Legnagyobb műve viszont kétségkívül „A zarándok útja”. Ez az életteli allegória olyan történet, ami segít megértenünk a lelki igazsá-

gokat. Egy Christian nevű férfi tapasztalatait mutatja be, aki a „Romlás városából” (a földről) a mennyei városba (a mennybe) tartott. A Biblián kívül „A zarándok útja” a legolvasottabb és legtöbb nyelvre lefordított angol könyv.

Alkalmazás: Ha ismered a zarándok történetét, felismerted a hasonlóságot Bunyan saját élményei és a „hitetlenség kastélyába” zárt zarándokéi között?

Olvassuk el a tanulmányban említett igeverseket és A Nagy Küzdelem című könyv 289–298, 251–251, 271–279. oldalait!

Tanulmányozásra

Igaz, vagy hamis?

1. I / H A pápaság megpróbálta leállítani a reformációt.
2. I / H Navarrai Henrik eleinte csatlakozott Coligny admirálishoz a hugenották ügyének védelmében.
3. I / H A Szent Bertalan-éji mészárlásban megölték a francia királyt és királynét.
4. I / H A „King James version” a „hivatalos változat” másik elnevezése.
5. I / H A King James-fordítás nagyrészt Tyndale munkáját tükrözi.
6. I / H A King James változat legfőbb célja az volt, hogy első ízben legyen angol nyelvű Biblia.
7. I / H A protestáns Anglia királya és vallási vezetői nagyon is érdekeltek voltak a puritánok reformjavaslatainak bevezetésében.
8. I / H A kormányzatnak jogában állt megkövetelni, hogy mindenki az anglikán egyház tagja legyen.
9. I / H Jó lenne olyan törvényt, hozni, hogy minden ember köteles a H. N. Adventista Egyház tagjává válni.
10. I / H A puritánok egy csoportja, akiket zarándokatyáknak neveztek, alapította 1620-ban Plymouth városát Massachussets államban.
11. I / H A zarándokatyák mindent ismertek az igazságból, amit tudni kell.
12. I / H Isten már feltárta a teljes igazságot, amit meg lehet ismerni.
13. I / H Roger Williams hite szerint az egyháznak és az államnak el kell különülnie, és egyik sem gyakorolhat hatalmat a másik felett.
14. I / H John Bunyan puritán volt.
15. I / H John Bunyan Amerikában élt.
16. I / H John Bunyan az oxfordi egyetemen diplomázott.
17. I / H John Bunyan jól ismerte a Bibliát.
18. I / H John Bunyan engedéllyel prédikált.
19. I / H John Bunyan írta „A főbűnös iránti túlradó kegyelem” című művet.
20. I / H John Bunyan írta „A zarándok útja” című könyvet.
21. I / H John Bunyan írta „A keresztény vallás intézményrendszere” című könyvet.
22. I / H John Bunyant 12 esztendeig fogságban tartották, amiért engedély nélkül hirdette az igét.

Protestáns, vagy katolikus?

Írjál P, vagy K betűt a vonalra!

23. ___ a hugenották	29. ___ Navarrai Henrik
24. ___ IX. Károly király	30. ___ Coligny admirális
25. ___ Medici Katalin királynő	31. ___ a puritánok
26. ___ Margit hercegnő	32. ___ I. Jakab király (King James)
27. ___ Roger Williams	
28. ___ a jezsuiták	

A reformáció újjáéledése

Aranyszöveg – Lukács 16:13

„Egy szolga sem szolgálhat két úrnak: mert vagy az egyiket gyűlöli, és a másikat szereti; vagy az egyikhez ragaszkodik, és a másikat megveti. Nem szolgálhattok az Istennek és a mammonnak.”

VASÁRNAP

A „félutas szövetség” – 1.

APURITÁNOK tapasztalatainak van még egy tanulsága, amit nem hagyhatunk figyelmen kívül. Ez a „félutas szövetség” szomorú története.

Az Amerikába menekült puritánoknak nem kellett üldözést elszenvedniük. Ez a nagy áldás, ahogy az gyakran megesik, átokká vált azok számára, akik jólétüket természetesnek vették. A puritánok gyermekeinek és unokáinak figyelme a lelki életéről fokozatosan a pénzkeresetre terelődött.

Szerinted miért írta Pál apostol a következő igeverseket? **1Tim 6:10** ■

1662-ben, csupán 42 esztendővel azután, hogy a zarándokatyák kikötöttek Plymouth szikláinál, sok puritán gyermeke és unokája nem volt hivatalosan az egyház tagja. Mivel a puritánok a katolikus szokás szerinti csecsemőkeresztiséget követték, mindnyájan meg voltak keresztelve. Akkor tehát egyháztagok voltak, vagy sem?

Ezt a kérdést egy másik bibliai igazság félreértése még jobban összezavarta. A puritánok hittek az eleve elrendelésben, mely szerint egyedül Isten dönti el, hogy valaki üdvözl-e vagy sem. Más szóval azt hitték, hogy ha Isten kijelentette, hogy te a mennybe kerülsz, akkor az úgy is lesz.

Még akkor sem veszthetsz el, ha akarnál. Ha

pedig Isten úgy dönt, hogy elveszel, nos, akkor semmit sem tehetsz az ellen sem.

A puritánok gyermekeit arra tanították, hogy nem tehetnek semmit sem az üdvösségükért, sem ellene. Így természetesen hajlamosak voltak semmit sem tenni, csak várni, hogy Isten megmutassa nekik, kiválasztotta-e őket az üdvösségre, vagy sem.

Mivel még a gyülekezethez való csatlakozás előtt bizonyítaniuk kellett, hogy valóban megtértek és a megmentettek között vannak, nagyon kevesen léptek be az egyházba. El tudod képzelni, hogyan érezték ettől magukat a szüleik?

Micsoda zűrzavar! Érted már, miért olyan fontos jól megérteni a Bibliát? Még a kis félreértések is nagy bajhoz vezethetnek.

Alkalmazás: *Soha ne feledd, mennyire fontosak a szülőknek gyermekeik!* **Péld 15:20; 17:21, 25; 23:15-16, 24-25** ■

HÉTFŐ

A „félutas szövetség” – 2.

Az eleve elrendelés (predesztináció) téves elmélete sokakat arra késztetett, hogy csak várjanak Istenre, Ő tegyen valamit. A puritánok gyermekei természetesen nem csatlakoztak a gyülekezethez. Minek lépjenek be, ha előbb-utóbb úgyis üdvözlnek? Vagy minek aggódjanak, ha úgyis mindenképpen elvesznek?

Mit mond a Biblia, ami megértethette volna velük ezt a kérdést? **Fil 2:12-13; 4:14; 2Pt 1:5-11** ■

Amíg a gyermekek kicsik voltak, nem volt gond. De idővel megházasodtak és saját gyermekeik születtek. Bár

Mit

mond a Biblia?
augusztus 13.
C. é. 33.

a Biblia?

nem voltak valóban egyháztagok, a kisbabáikat meg akarták kereszteltetni, és ez volt a probléma.

Nincs most időnk végigvenni az összes indokot, amiért ez a puritánoknak gondot jelentett, de a csecsemőkeresztés miatt ez nagy gond volt számukra. Mit tehettek tehát?

Megpróbálták a fiatalokat az egyházban tartani, ezért kitaláltak valamit azok számára, akik csak félig akartak az egyházhoz tartozni. Ezt „félutas szövetségnek” nevezték.

Mivel megengedték a fiataloknak, hogy átmenetileg egyháztagok legyenek, a gyermekeiket is megkeresztelhették.

De milyen az átmeneti keresztény? **Mt 12:30; Lk 16:13** ■

A puritán lelkészeket a segítő szándék vezette, amikor ezt az ideiglenes szövetséget bevezették. Abban bíztak, hogy ha megkönnyítik az egyháztagság feltételeit, akkor többen felbátorodnak és legalább félig tagok lesznek.

Két nagy tévedésük (a csecsemőkeresztés és a predestináció) kijavítása nélkül talán ez volt a legjobb, amit tehettek. Viszont nem vált be. Nem akartak sokan átmeneti tagok lenni, és akik megtették, azok sem mentek tovább és soha nem lettek valóban tagok.

Alkalmazás: *Az emberek ma is aggódnak az Istentől el-sodródó fiatalokért. Időnként a puritánokhoz hasonlóan félmegoldásokat próbálnak találni, hogy a fél-keresztények csatlakozzanak az egyházhoz. Vagy mint a Konstantin korabeli katolikusok, olyan változásokat javasolnak, amik a megtéretlenek számára is „otthonosabbá” teszik Isten egyházát. Az ilyen módszerek egyszerűen nem működnek.*

KEDD

Husz János hatása

EMLÉKSZEL, mit tanultunk Husz Jánosról? Amikor 1415-ben máglyán elégették, úgy tűnhetett, munkájának semmi következménye nem lesz. Azon túl, hogy Zsigmond elpirult megszegett ígérete miatt, vajon mit ért el Husz?

Isten embereinek munkája gyakran ilyen. De mit mond erről Isten? **Ézsai 55:11** ■

Cseh- és Morvaország területén nagy áldás volt Husz tanítása. Részben, mert eszükbe juttatta a valdensektől hallottakat. A csehek és a morvák még háromszáz év után is üldözéseket szenvedtek el, de amennyire töltük telt, kitartottak.

1722-ben vesszük fel történetük fonalát, amikor morva testvérek egy csoportja szülőföldjét elhagyva a német Szászországban megalapította a „Herrnhut” nevű kolóniát. Az üldözések elől menekülő telepesek

Nicolaus von Zinzendorf gróf birtokán kaptak engedélyt a letelepedésre.

Zinzendorf lutheránus volt, de nagy vágya volt a hivatalos egyház lelki életének elmélyítése is. Végül, akár az anabaptisták, felismerte, hogy az erőszakkal kikényszerített tagságú államegyház soha nem lesz lelkileg erős. Ezért fogadta örömmel birtokára a morva menekülteket, mint egy „tisztább” gyülekezetet az egyházon belül.

Hatalmas lelki ébredés után 1727-ben a morvák misziós munkára éreztek elhívást. Nagy lépés volt ez a pénztelen, még saját otthonnal sem rendelkező kis csoportnak. Végül hosszas, kitartó imádkozás után, 1732-ben egy Leonard Dober nevű 18 esztendőszű fazekast küldtek a karibi St. Thomas-szigetre, hogy a rabszolgák üdvösségéért munkálkodjon.

Alkalmazás: *A modern történelemben ez volt az első eset, hogy egy gyülekezet (nem az állam, vagy egy magánszemély) válaszolt Jézus felhívására és misszionáriusokat küldött ki. Mit várt el Jézus, mielőtt valaki a misszionáriusa lehetett? Lk 8:27-40* ■

SZERDA

A morva misszionáriusok

Leonard Dobert egy idősebb barátja, egy David Nitschmann nevű asztalos is elkíserte útjára. Mivel kettejüknek csupán két dukátjuk volt összesen, amikor gyalog elindultak a Karib-szigetek felé, Nitschmann a hajón végzett asztalosmunkával kereste meg az átkelésük árát. Amikor új otthonukban letelepedtek, megint csak az asztalos fizette a számlákat. Látod már, miért mondja Isten a népének, hogy gyakorlati szakmára tanítsák gyermekeiket? **ApCsel 8:2-3; 20:34-35; 1Thess 2:9** ■

Való igaz, hogy az utazás költségeit David Nitschmann fedezte, de az egyház a fiatal Leonardot bízta meg a misziós munkával. Nitschmann csak négy hónapot töltött a szigeten, utána Leonard magára maradt.

Leonard együtt dolgozott a rabszolgákkal a cukornád-földeken, s közben alkalma nyílt nekik Jézusról beszélni. Fizikailag és érzelmileg is kemény munka volt ez. A rabszolgák nem nagyon bíztak egy fehér emberben, és a rabszolgatartóknak sem állt érdekében, hogy valaki zavarja munkásaikat munka közben.

A rabszolgaság a Karib-térségben volt a legdurvább. Olyan olcsón lehetett új rabszolgát venni, hogy a gaz-

dák gyakran halálra dolgoztatták őket, majd egyszerűen vásároltak helyettük egy újat. A rabszolgák ritkán érték meg, hogy megházasodjanak és családot alapítsanak. Ez nem volt egy ígéretes terület semmilyen evangelizáció számára.

Leonard betegsége ellenére is folytatta a munkát, amíg több misszionárius is érkezett Herrnhutból. A morvák több mint 50 éven át fáradoztak a Nyugat-indiai szigeteken bármely más vallási csoport támogatása nélkül. Gyülekezeteiket alapították St. Thomason, St. Croixon, St. Johnson, Jamaikán, Antiguán, Barbadoson és St. Kitts szigetén. 13 ezer megkeresztelt, megtért emberük volt, még mielőtt bármely másik egyház a térségbe érkezett volna.

Más morvák Grönlandon, Surinamban, Dél-Afrikában, Guineában, Ceylonon, Szentpéterváron, Bukarestben és Kairóban kezdtek missziós munkába. És mindezt ötven éven belül!

Alkalmazás: *Áldozhatunk-e vajon túl sokat a missziós munkára? Te mit szeretnél, mit tegyenek mások érted, ha még soha nem hallottál volna Jézusról? Mk 12:30-31*

CSÜTÖRTÖK

Vihar a tengeren

AMORVA keresztényekről szóló legismertebb történet nem Morvaországban, nem Szászországban vagy más távoli országban esett meg, hanem egy hajón. Leginkább asszonyok és gyermekek a főszereplői.

A morvák a Karib-térségben, Afrikán és Európán kívül még az amerikai kolóniákba is küldtek misszionáriusokat. Az első ilyen közösségük Georgiában volt. 1736-ban történt, hogy morvák egy csoportja a georgiai Savannah városbéli telepükre tartott. A Simmonds nevű hajón keltek át az Atlanti-óceánon. Több viharral is küzdöttek az út során. Az egyik különösen veszélyes volt.

Azért fontos ezt tudni, mert a hajón volt egy másik, nem közülük való utas is. Az anglikán egyház jámbor, fiatal lelkésze, név szerint John Wesley is velük utazott. A vihar során tanúsított magatartásuk olyan nagy hatással volt rá, hogy a következőket írta naplójába:

„Már régen észrevettem mélységes buzgóságukat. Alázatosságuk állandó bizonyosságát adták azzal, hogy elvégezték a többi utas helyett azokat a szolgai munkákat, amelyekre egyetlen angol sem vállalkozna. Nem vártak és nem fogadtak el fizetséget, mondván, hogy az a szolgálat jót tett büszke szívüknek, és szeretett Megváltójuk többet cselekedett értük. Nap, mint nap olyan szelídséget

tanúsítottak, amelyen semmilyen bántás nem változtatott. Ha meglökték, megütötték vagy földre taszították őket, felkeltek és tovább mentek, de panasz nem hagyta el ajkukat. Mindennap próbára tették magukat, hogy megszabadultak-e a félelemtől, büszkeségtől, haragtól és bosszúállástól. Zsoltáreklés közben, amellyel munkájukat kezdték, a hullám felcsapott a hajóra, darabokra szaggatta a fővitorlát, elborította a hajót, beömlött a fedélközbe. Mintha a hatalmas mélység máris elnyelte volna a hajót.

Az angolok irtózatossá kezdtek. A németek nyugodtan tovább énekeltek. Egyiküket később megkérdeztem: »Nem féltetek?« Így válaszolt: »Istennek hála, nem!« »Asszonyaitok és gyermekeitek sem félték?« – kérdeztem. Szelíden válaszolt: »Asszonyaink és gyermekeink nem félnek a haláltól.«

Alkalmazás: *Miért kell egy kereszténynek félnie? Vagy inkább, miért nem kell egy kereszténynek félnie? Róm 14:8*

PÉNTEK

Wesley, az evangélista

BÁR megalázó volt beismernie, de Wesley tudta, hogy neki nincsen akkora békessége és Istenbe vetett hite, mint a morváknak. Világosan kiderült abból, ahogy az asszonyok és a gyermekek nyugodtan tovább énekeltek, míg ő az életét féltette.

Nem is lelte meg a nyugalmat egészen addig, míg három évvel később egy morva lelkésszel együtt nem tanulmányozta a Bibliát. Amikor végül rádöbben, milyen keveset érnek saját erőfeszítései és elért eredményei, felismerte, hogy Jézus valóban szereti őt. Megértette, hogy Jézus megbocsátott neki, és élete minden területén egyszerűen csak Jézusban kell bíznia. Attól a naptól fogva John Wesley már nem volt ugyanaz az ember.

Az anglikán egyház akkoriban teljesen formális volt és szinte élettelen. Az alsóbb osztályok nagy szegénységben éltek és iskolázatlanok voltak. Az angol nép oly kevéssé ismerte Istent, hogy az ország a nevét kivéve szinte pogány volt.

John Wesley célul tűzte ki, hogy változtat ezen, ám rövidesen megtiltották neki, hogy prédikáljon. A lelkészek szerint túlságosan „felkavarta az állóvizet”. Ő persze, pontosan ezt akarta.

Mivel templomban nem hirdethette az igét, Wesley egy barátja tanácsát megfogadva bárhol és bármikor prédikálni kezdett. A mezőn, egy pajtában, magánháznál, az útkereszteződésben, mindegy volt neki.

1Kor 9:16 ☐

John Wesley évente több mint hétezer kilométert lovagolt felkeresve minden várost és falut, amit csak tudott. Gyakran naponta kétszer, sőt háromszor is prédikált. Az általa megtért lelkék iránt érzett aggodalmában szinte véletlenül hozta létre a metodista egyházat. A „metodista”

név jelentése majdhogynem sértőnek számított, de pontosan jellemezte Wesley gondos módszerét, mellyel a keresztényeket helyes életmódra ösztönözte.

A szolgálat hosszú éveit

után Wesley 1791-ben halt meg azzal a békeséggel a lelkében és szívében, melyet sok évvel azelőtt annyira csodált a morva misszionáriusokban. Ő volt a legismertebb és legkedveltebb ember egész Angliában. Jövő héten még többet megtudunk majd róla és munkásságáról.

Alkalmazás: Miért kell békességben lennünk Isten-nel, ahhoz, hogy jó tanúi lehessünk? **1Jn 4:18** ☐

Olvassuk el a tanulmányban említett igeverseket, és A Nagy Küzdelem című könyv 296–298, 253–264. oldalait!

Tanulmányozásra

Egy ráadás történet

„Az irgalmas Isten Wesley Jánost újra meg újra csoda útján mentette meg a haláltól. Amikor a csőcselék dühe feltámadt ellene, és nem látszott semmi út a menekülésre, egy emberi formát öltött angyal lépett mellé. A csőcselék meghátrált, és Krisztus szolgálja épségben került ki a veszélyből.” (A Nagy Küzdelem, 258–259. old.)

Jelöld be a helyes válasz(oka)t!

- Mi a gyökere minden gonoszságnak?
 - ☐ az intelligencia
 - ☐ a szépség
 - ☐ a pénz
 - ☐ a pénz szeretete
- Mi a predesztináció?
 - ☐ Mindenki dönthet saját sorsáról
 - ☐ Isten dönti el, ki üdvözülni és ki vesz ki. Az embereknek semmi választásuk.
- Az átmeneti szövetség:
 - ☐ Megengedi a megtéretlen szülők gyermekeinek megkeresztelését.
 - ☐ A bűnösök egyháztól való távol tartására jött létre.
 - ☐ A fiatalok egyháztól való távol tartására jött létre.
 - ☐ Megengedi, hogy valaki félig puritán, félig pedig katolikus legyen.
 - ☐ Megkönnyítette az egyháztaggá válást.
- John Wesley gyakran kétszer, vagy háromszor is prédikált egy nap. Egy esztendő 365 napból áll. Hányszor prédikált akkor egy évben?

a. ☐ 300–500

b. ☐ 750–1000

c. ☐ 1500–1750

5. Hány kilométert lovagolt John Wesley évente?

a. ☐ 350

c. ☐ 7342

b. ☐ 1000

d. ☐ 10000

6. Körülbelül hány kilométert lovagolt naponta?

a. ☐ 5

b. ☐ 20

c. ☐ 200

d. ☐ 12

7. A „metodista” elnevezés az 1700-as években

a. ☐ bók volt

b. ☐ tiszteletre méltó név volt

c. ☐ sértésnek számított

d. ☐ a gúny és megvetés kifejezése volt

8. Melyek igazak a következő állítások közül Zinzendorfra?

a. ☐ A teljes neve gróf Nicolaus von Zinzendorf volt.

b. ☐ Lutheránus volt.

c. ☐ Morvaországban élt.

d. ☐ Befogadta a morva menekülteket.

e. ☐ Katolikus volt.

f. ☐ Szászországban élt.

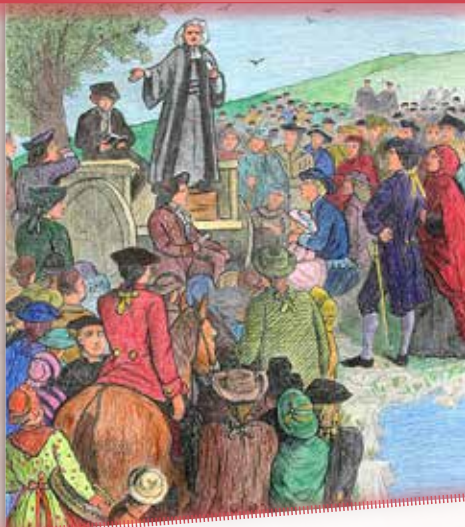
g. ☐ Üldözte a morva hívőket.

Egészítsd ki!

9. _____ volt az első misszionárius, akit egy egyház küldött ki. _____ -ben indult útjára és a Karib-térségben fekvő _____ szigetre ment.

Isten világosságának fáklya-hordozói

Aranyszöveg – Róma 10:14

„Mimódon hívják azért segítségül azt,
akiben nem hisznek?
Mimódon hisznek pedig abban,
aki felől nem hallottak?
Mimódon hallanának pedig
prédikáló nélkül?”

VASÁRNAP

John Wesley és a metodista egyház

JOHN Wesley több mint négyezer prédikációt tartott élete során. Mivel az anglikán egyház papjai nem engedték a gyülekezeteikben igét hirdetni, a szabad ég alatt prédikált annak, aki meghallgatta. Eleinte ellenállással, sőt erőszakkal is szembesült. Sokszor forgott veszélyben az élete. Ám ahogy prédikációival megnyerte hallgatósága szívét, tiszteletüket és szeretetüket is elnyerte.

Rájött, mennyire szükség lenne még több prédikátorra, és látta, mennyire nem hajlandók a papok az egyszerű evangélium hirdetésére és a bűnösök megtérésre hívására. Úgy látta, az egyetlen megoldás a „laikus prédikátorok” kinevezése lenne. Férfiak és asszonyok is kezdték hirdetni az igét. Nem papok, vagy lelkészek, hanem egyszerű keresztények, akik annyira szerették felebarátaikat, hogy a megmen-tésükért akartak munkálkodni.

Mivel tudta, hogy ez a szokatlan gyakorlat kritikát fog kiváltani, Wesley biztos akart lenni benne, hogy minden „tisztességesen és rendben” történjen. Módszeres ember lévén Wesley egy egyszerű, de erős szervezetet hozott létre. Ellenlábasai meto-distáknak (módszereseknek) hívták őket. Ám a dolgok rendezett, módszeres szervezése nem volt rossz, így tehát metodisták lettek.

Wesley továbbra is az anglikán egyház lelkésze maradt, és követőit egy „egyesü-

let”, és nem egy új egyház tagjainak tartot-ták. 1784-ben azonban, amikor London püspöke nem volt hajlandó hivatalosan lelkészt kinevezni a ma már független Amerikai Egyesült Államokba, Wesley újra tanulmányozni kezdte, mit is mond a Biblia a pappá szentelésről. Majd prédikátorokat szentelt fel azokra a te-rületekre, ahol az egyház növekedése miatt szükség volt rájuk. Bár ő maga soha nem hagyta el az anglikán egy-házat, megalakult a metodista egyház.

Alkalmazás: *Mi volt a gond az anglikán egyházzal? Mi-ért vonakodtak és késlekedtek azokat a tagokat támogatni, akik egyszerűen mélyebb tapasztalatra vágytak Istennel?*
Ez 34:2-4 ■

HÉTFŐ

Charles Wesley

JOHN Wesley természetesen nem egyedül dolgozott. Öccse, Charles közvetlenül mellette munkálkodott. Charlesnak is, akárcsak a bátyjának, volt még mit tanulnia lelkésszé válása után is.

Charles együtt utazott fivérével Ame-rikába a Simmonds nevű hajón, és rá is nagy hatással volt a morva misszionáriusok hite és békessége a rettenetes vihar idején. Angliába visszatérve Charles a georgiai kolóniába készülő Peter Böhler nevű morva misszionáriust tanította angol nyelvre. Charles megbetegedett és úgy tűnt, meg is fog halni.

Böhler ezt kérdezte tőle: – Bízol az üdvösségedben? – Igen! – felelte Charles. – Mi okból reméled ezt? – kér-

Mit

mond a Biblia?
augusztus 20.
C. é. 35.

a Biblia?

dezte Böhler. – Mert a legjobb tudásom szerint szolgáltam Istent.

Charles később úgy mesélte, hogy Böhler a fejét csóválta és egy szót se szólt többet. – Nagyon kíméletlennek tartottam és szívemben azt gondoltam, talán elvitatná érdemeimet? A kitartó, néma, szomorú fejcsóválás azonban elvette kedvét attól, hogy saját erőfeszítéseiben bízson.

Böhler vajon nem akart Charlesnak segíteni ráébredni, hogy ne a saját erőfeszítéseiben bízson? Hogyan kezeljük az ilyen helyzeteket? **Ef 4:15** ■

Nem sokkal ezután a háziura, Bray úr, egy másik morva ember, akit Charles csak egy egyszerű, tanulatlan szerelőként jellemzett, aki Krisztuson kívül semmiről sem tud, vezette rá őt a reményre, ami nem a saját cselekedeteiben, hanem Jézus tettein alapult.

Ahogy Johnt, Charlest is rövidesen eltiltották attól, hogy a gyülekezetekben hirdesse az ígét. Ő is szabadteri prédikátor lett, hatalmas sikerrel. Bár nem volt annyira ismert, mint a bátyja, prédikációi ezeket vezettek Krisztushoz.

Charles Wesley napjainkban egyházi ének-szerzőként a legismertebb. Majdnem hétezer himnuszt írt élete során. Ma is sokan éneklük a „Ó, halljad te föld!”, „Jézus Krisztus feltámadt” és a „Lelkem drága Jézusa” című himnuszaikat.

Alkalmazás: *Gondoljunk csak bele, mennyi jó nem jöhetett volna létre, ha Charles túl büszke lett volna egy egyszerű, műveletlen szerelőtől tanulni.* **1Kor 1:20-27** ■

KEDD

George Whitefield

MIT mond a Biblia a hármas kötélről? **Préd 4:12** ■ A metodista mozgalom harmadik kötele George Whitefield volt. Whitefield még John és Charles Wesleynél is híresebb volt prédikációiról. Beszédei nem voltak bonyolultak. A témája szinte mindig a következő volt: „Bizony, bizony mondom néked: ha valaki újonnan nem születik, nem láthatja az Isten országát.” (Jn 3:3) Mégsem unt rá senki a hallgatására. George Whitefield tudott prédikálni!

Mitől lesz egy igehirdetés jó vagy rossz? **1Kor 2:4, 2** ■

Whitefield tisztán és meggyőzően szólt a gazdagokhoz, a híresekhez, de az utcán és a mezőn is prédikálásba kezdett, mert senki mellett nem tudott elhaladni az evangélium megosztása nélkül. Akárcsak a Wesley fivérek munkája, Whitefield szabadteri prédikálása is ellenállást váltott ki időként. Egy utcai összefüvetlen azzal tisztelt meg – mesélte ő boldogan –, hogy kövekkel, sárral, szeméttel, záptojással és döglött macskával dobáltak meg.

A bristoli szénbányászok között minden addiginál erőteljesebben munkálkodott. Akkoriban a szegények és műveletlenek nyomorúságos, elhanyagolt

életének unalmát egyedül az alkohol és a gonoszság enyhítette. Bár a „művelt társadalom” alig tekintette embernek őket, Whitefieldnek fontosak voltak. Ezrek jöttek el meghallgatni, és a szénporos arcokat mindig könnymos-ta fehér csíkok mintázták Whitefield munkája nyomán.

Whitefield prédikációi egyaránt híresek voltak Angliában és Amerikában is. Senki sem kételkedett őszinteségében. A Bibliát kigúnyoló szkeptikus David Hume-től megkérdezték, elhiszi-e, amiről Whitefield prédikált. – Én nem, de ő bizony hisz benne – felelte a férfi.

Egy közeli barátja így jellemezte egyszer Whitefieldet: „Ritkán, szinte soha nem tudom könnyek nélkül végighallgatni a beszédét.” Egy gazdag New York-i hölgy viszont ezt mondta: „Whitefield úr olyan vidám, örömteli volt, majdnem rávett, hogy kereszténnyé legyek.” Ez volt minden, amit Whitefield mindig is akart, hogy az emberek kereszténnyé legyenek. Szolgálatának köszönhetően sok ezren azzá is lettek.

Alkalmazás: *Mi tesz egy szónokot sikeressé?* **2Kor 4:5-7** ■

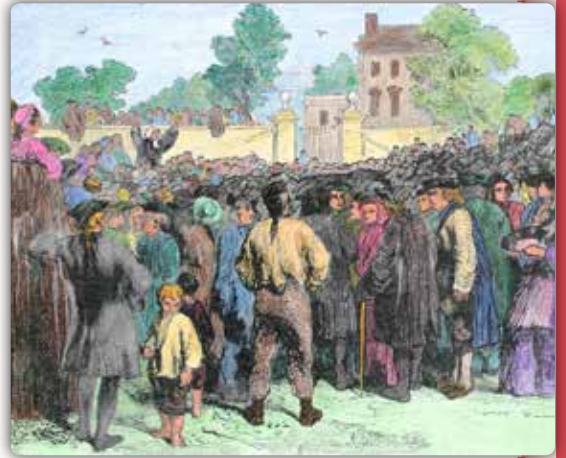
SZERDA

Sok misszionárius – 1.

Az 1700-as évektől kezdve a modernkori missziómunka nagyon gyorsan fejlődött. E hatalmas mozgalom minden története említésre érdemes, de mi most csak a legfontosabbakat tekintjük át.

William Carey, egy szegény varga úgy érezte, az evangélium hirdetésének munkája minden keresztény felelőssége. Ez a gondolat nem hagyta nyugodni. Szerencsére volt hite és látása, hogy tovább is lépjen, ne csak a bűntudat gyötörje.

1789-ben mondta el híres beszédét, melyben híressé vált mondata is elhangzott: „Várj nagy dolgokat Istentől, vállalj nagy dolgokat Istenért!” Ha tudni szeretnénk, honnan származtak e gondolatai, olvassuk el az **Ézsa 54:2-3** ■ igeverseket, ahol Isten szó-

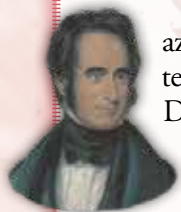
lítja fel népét a hajlékok bővítésére, hogy helyet készítsenek a hozzájuk csatlakozók számára.

1793-ban családjával együtt Indiába költözött, ahol különféle munkákat vállalt kiadásai fedezésére. Ahogy egyre több megtérőt keresztelek meg, Carey látta, mekkora szükségük lenne anyanyelvi Bibliára. Bámulatos módon megtanulta a bengáli nyelvet és 1801-re lefordította az Újszövetséget.

A kiváló nyelvészék ajándéka által később egyetemi professzori álláshoz jutott, amivel 15 ezer fontot keresett évente. Ebből 40 fonttal támogatta a családját, a többit pedig mind a missziós munkára fordította.

Idővel összesen hét nyelvre fordította le a Bibliát, 45 iskolát és egy kórházat is alapított leprások számára.

Carey 41 évnyi szüntelen missziós szolgálat után halt meg, de előtte még elérte célját, és hasznos munkát végzett Krisztus indiai egyháza alapjainak lefektetéséért.

Robert Moffat története is hasonló. 1817-től az evangélium terjesztésére használta fel az ismételtén kitörő törzsi háborúk és felkelések alkalmait Dél-Afrikában. Tizenkét esztendő után alapította az első gyülekezetet. A csüggedést elutasítva Moffat 1870-ig dolgozott egyhuzamban.

Alkalmazás: *Miért tölti valaki az egész életét egy idegen országban? Miért kockáztatja, hogy esetleg megölik azok, akiknek a segítségére érkezett? Zsid 13:12-16; 1Pt 2:21-24* ■

CSÜTÖRTÖK

Sok misszionárius – 2.

AMERIKA 1812-ben küldte első misszionáriusát Indiába **Adoniram Judson** személyében, aki csupán néhány évvel korábban még Isten létezését is tagadó ateista volt. Ám barátjának, aki annak idején az ateizmusba vitte, halálos ágyán felhangzó kétségbeesett kiáltásai valami jobb keresésére indították. Rövidesen rátalált Jézusra. Majd megnősült és feleségével együtt Indiába utazott.

Az első év során kétszer is el kellett hagyniuk Indiát, és végül Burmába mentek. Ott sem találtak kedvesebb fogadtatásra, sőt a kiutasítás helyett megverték, láncra verve hajtották át a sivatagon és végül majdnem két esztendőre börtönbe zárták Judsont.

Szolgálatának 14 éve alatt felesége és gyermekei meghaltak, ő mégsem adta fel. Nagy szenvedélye volt a Biblia burmai nyelvre fordítása. Amikor sikeresen elkészült vele, maga a Biblia tárta szélesre előtte legnagyobb reményei kapuját. A burmai karin törzs ősi hagyománya beszélt egy rég elveszett „fehér testvéréről”, aki elhozza

a megmentő üzenetet egy „arany könyvben” E jövődölésnek köszönhetően az evangélium gyorsan terjedt a karinok között.

Judson halálakor, 1850-ben, 7 ezer megtért ember élt ott, 1920-ra pedig már több mint 150 ezer.

Különösen sokkal tartozunk **Hudson Taylor**nak is Kínában végzett missziós munkájáért és az orvosi missziós munka ötletéért. Bár hivatalos orvosi tanulmányait nem fejezte be, Taylor bölcsen elsajátított minden egészségügyi ismeretet, amit csak tudott, mielőtt a kínai Shanghaiba utazva Angliát elhagyta volna. Orvosi munkája értékes lehetőséget adott neki azok szívének megnyerésére, akikkel megosztotta az evangéliumot.

Elhatározása, hogy beilleszkedik a helyi kultúrába (például kínai öltözetet hordott) és szilárd Istenre hagyatkozása minden szükségletében, misszionáriusok ezreinek adott bátorítást azóta is.

1854-ben kezdte munkáját, és a rövid időszaktól eltekintve, amit az egészsége visszanyerése és tapasztalatainak megosztása végett Angliában és az Egyesült Államokban töltött, egészen 1905-ben bekövetkezett haláláig ő vezette a kínai belföldi missziót.

Alkalmazás: *Honnan származott vajon szerinted a karin törzs hagyománya?*

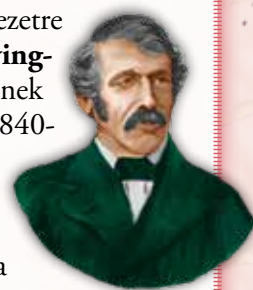
PÉNTEK

Sok misszionárius – 3.

Az 1800-as évek leginkább emlékeztető misszionáriusa **David Livingstone** volt. Robert Moffat beszédeinek hatására kezdett Afrikában dolgozni 1840-ben. Néhány évvel később feleségül vette Moffat lányát, Maryt, és északabbra, Közép-Afrikában kezdett munkálkodni.

Livingstone hamar megtapasztalta a teljes körű oktatás hasznát. Kijelentette, hogy egy missziós család nélkülözhetetlen tagjai az „ezermester” férj odakint, és a minden háztartási munkára képes „cseléd lány” a házon belül.

Livingstone hűséges lélekmentő volt, akit mindig a mások iránti szeretet motivált. A korszak különleges körülményei között ez a szeretet vezette a rabszolgaság ellenzésére, mely szerinte a leggonoszabb dolog, ami az evangélium terjesztését akadályozza Afrikában. Arról számolt be, hogy a kontinens belsejében fogságba ejtett rabszolgáknak alig egy ötöde érkezik meg a kubai, vagy még távolabbi „jóságos gazdákhöz”. A többiek, vagyis nyolcvan százalékuk belehal kegyetlen fogva tartóik embertelen bánásmódjába.

Livingstone hitte, hogy a rabszolgakereskedelelem felszámolása érdekében Afrika határait meg kell nyitni más országok utazói és kereskedői előtt is. Akkor nem leplezhetné tovább a szörnyű kegyetlenségeket és a „civilizált” világ sem tehetne úgy, mintha nem tudna róla. Munkája nagy részét ezért az addig feltérképezetlen dzsungel, folyók és tavak felfedezése tette ki.

Bár feleségével együtt életüket áldozták Afrika szolgálatára, odaadásuk és áldozatuk sokat segített az általuk annyira gyűlölt szörnyű kegyetlenségek megszüntetésében, és az afrikai terep megnyitásában a misszionáriusok következő generációi előtt.

Livingstone hatására áldozta életét **Mary Slessor** a nyugat-afrikai Kalabárban. Mary hihetetlenül bátran dolgozott Jézusért. Több alkalommal is veszélyes harcok kellős közepébe ment és egyszerűen azok abbahagyását követelte. Vakmerő bátorságának és az emberek iránti szeretetének köszönhetően sok veszélyes helyzetből került ki épségben, ahol pedig meg is ölhették volna.

Egyszer ezt mondta egy nem túl együttműködő törzsfőnöknek: „Amikor a nők erejére gondol, elfeledkezik a nők Istenének hatalmáról.”

Mary bátran felvette a harcot az évszázados hagyományok ellen, hogy például az ikercsecsemőket kitétték a dzsungelbe meghalni, hogy a törzsfőnök halálakor a feleségének és kíséretének is meg kellett halnia, hogy minden gyilkosságot meg kell bosszulni. Idővel sok falu élete alakult át Mary hatására, és sok élet menekült meg az evangélium nyomán.

Kedvenc mondása így szólt: „Bármerre, csak mindig előre!” Így szolgált 44 esztendőn keresztül.

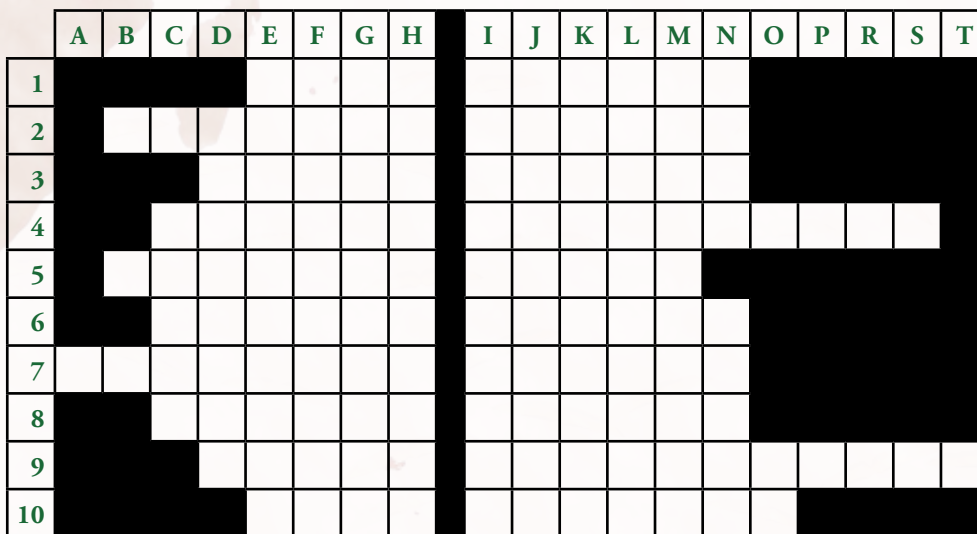
Alkalmazás: Észrevetted már, mennyi bibliavers szól arról, hogy nem kell félnünk? Valóban tudunk bízni a következő igeversek ígéreteiben? Zsolt 27:1; 56:11; Ézs 51:12; Róm 8:31; Zsid 13:6

Olvassuk el a tanulmányban említett igeverseket és A Nagy Küzdelem című könyv 257–264. oldalait!

Tanulmányozásra

Rejtvény

1. Ki az, aki több, mint 4.000 prédikációt tartott a szabad ég alatt?
2. Ki volt John Wesley öccse?
3. Kit tanított Charles angol nyelvre?
4. Ki volt a metodista mozgalom harmadik kötele?
5. Hogy hívták az evangélium hirdetőjévé vált szegény vargát?
6. Ki alapította meg az első gyülekezetet Dél-Afrikában?
7. Ki ment először misszionáriusként Indiába?
8. Ki végzett missziómunkát Kínában?
9. Ki volt az 1800-as évek legemlékezetesebb misszionáriusa?
10. Ki áldozta fel életét Livingstone hatására?

Titkosírás

11. H5 D8 P9 D2 K1 E8 I3 T9
E7 O9 I8 M1 H8 L4
H7 C5 H1 D9 M2 S9 C8 E4 D5

Hová utaztak missziós munkát végezni a következő misszionáriusok?

12. Adoniram Judson

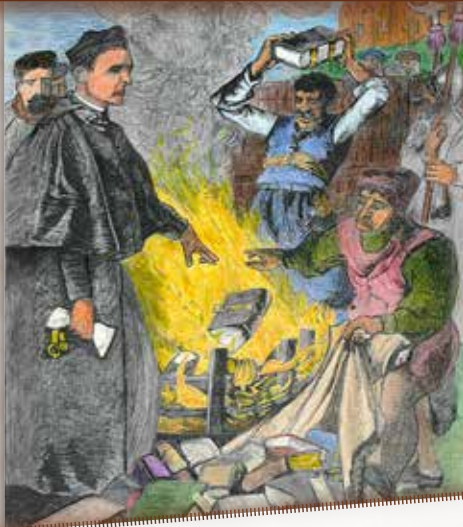
13. Hudson Taylor

14. David Livingstone

15. William Carey

16. Robert Moffat

Felségsértés Isten ellen

Aranyszöveg – Zsoltár 14:1

„Azt mondja a balgatag
az ő szívében: Nincs Isten.

Megromlottak, utálatosságot cselekedtek;
nincs, aki jót cselekedjék.”

VASÁRNAP

A rettenetes forradalom előtt

MÚLT héten tanultunk a missziós munka fellendüléséről az 1700-as években. Izgalmas időszak lehetett az sok keresztény számára. Mások viszont Isten munkájának akadályozásán dolgoztak ez idő alatt.

Sehol a világon nem volt olyan egyértelmű ez a szembenállás, mint Franciaországban. A történet nagyon tragikus, mégis el kell gondolkodnunk a tanulságain, mert hamarosan az egész világ olyan lesz, mint Franciaország volt abban az időben.

Franciaországot évszázadokon át „az egyház legidősebb leányaként” emlegették. Azt a néhány rövid időszakot leszámítva, amikor a francia királyok védelmet

nyújtottak a hugenottáknak (a francia protestánsoknak), a katolikus egyház szinte minden területen teljes felügyeletet gyakorolt az ország fölött. Ez az 1700-as években nagy zűrzavarhoz vezetett.

A francia népet három társadalmi csoportra, rendre tagolták. A felső rendbe az egyházi vezetők tartoztak. A második rend a nemességé volt. A harmadikba tartozott mindenki más. Az első két rend tagjai birtokolták Franciaország területének csaknem a felét, holott a né-

pességnek csak nagyon kis részét alkották. Ráadásul még adót se kellett fizetniük. Igazad van, ez teljesen igazságtalan!

Mit mond a Biblia a szegények elnyomásáról? **Péld 14:31; 22:22-23; Préd 5:8** A Biblia szerint a gazdagok mindig elnyomják a szegényeket, egészen Jézus eljöveteleig. **Jak 5:1-4**

Feltűnt, kik alkották a francia társadalom legfelsőbb rétegét? Az egyház. Mit mond Jézus, milyennek kell az egyháznak lennie? **Mk 10:42-45**

Alkalmazás: Általában milyen embereket tart a világ nagyoknak vagy híresnek? Mit gondolsz, vajon hányan igazán boldogok közülük? Ha választhatnál a nagyság és a boldogság között, te melyik mellett döntenél? Lehetséges mindkettő együtt? Hogyan?

HÉTFŐ

Harc a Biblia ellen

A FRANCIA társadalmi rendszer igazságtalansága túl messzire ment. Az elnyomott harmadik rend boldogtalansága és haragja végül több évig tartó kegyetlen háborúhoz vezetett, amit a nagy francia forradalom néven ismerünk. A kormányt megbuktatták és a királyi párral együtt több, mint negyvenezer embert végeztek ki. Kapzsiságuk és gőgjük miatt a papokat is annyira gyűlölték, hogy sokukat szintén meggyilkolták.

Más forradalmaktól eltérően senki sem próbálta megváltoztatni vagy helyettesíteni a katolicizmust. Ezúttal a nép annyira haragudott az egyházra, hogy az egész ke-

Mit

mond
augusztus 27.
C év
35.

a Biblia?

reszténységtől meg akartak szabadulni. A rosszal együtt a jótól is megszabadultak.

A papokat Istenbe vetett hitük megtagadására kényszerítették. Sokan meg is tették, többek között Párizs érseke is. Tűzre vetették a Bibliákat és betiltották a vallási szertartásokat. Az új kormányzat új vallást hirdetett: az „értelem” mindenhatóságát. Valójában nem is új vallás volt ez, hanem ateizmus, ami Isten létezését is tagadja. Talán meglepő, de a Biblia azokról is beszél, akik ebben hisznek. **Zsolt 14:1** ■

Az új az volt benne, hogy első alkalommal történt meg, hogy egy egész nép jelentette ki, nem hisz Istenben. Micsoda tragédia! A francia emberek többsége mégis örült neki. Nem kell több pénzt adniuk a kapzsi papoknak! Nem kell többé meggyónniuk bűneiket nekik, értelmetlen imákat mormolniuk a szentekhez, vagy még többet fizetniük a bűnbocsátó cédulákért.

Jó dolog volt megszabadulni a katolicizmus hibáitól és visszaéléseitől, de az ujjongás mögött egy másik eszme is meghúzódott: megszűnik a bűntudat. Miért? Mert nem létezett már a törvény. A Biblia és a Tízparancsolat hivatalosan megszűnt létezni.

Mostantól saját törvényeket alkotnak. És azt is tették.

Alkalmazás: *A katolicizmus és az ateizmus egymás szöges ellentétének tűnik, egy valamiben mégis nagyon hasonlítanak. Mindkettő támadja Isten törvényét.* **Neh 9:26; Zsolt 119:126; Mk 7:7; Mt 5:17; Róm 3:31** ■

KEDD

A tragikus következmények

NAGYON tanulságos a francia forradalom története, mert bemutatja, mi történik nemsokára világunkban. A franciák, amint királyuktól megszabadultak, hivatalosan arra szavaztak, hogy Istentől és törvényétől is meg akarnak szabadulni. Úgy érezték, joguk van teljesen új törvényeket hozni, amilyeneket csak akarnak. Milyen elégedett lehetett Sátán ezzel a sikerével!

Kormányozni azonban nem könnyű, és az önző emberek kormánya előbb, vagy utóbb mindig összeomlik, elpusztítja önmagát. A francia királyi udvarban és az egyházban oly sok éven át uralkodó szörnyű gonoszság és önzés oda vezetett, hogy senki sem maradt, aki képes lett volna a nemzetgyűlést másképp vezetni, mint önző módon.

Péld 29:12 ■

Több nagy kormányváltás és a „terror uralmának” nevezett időszak után egy Bonaparte Napoleon nevű ifjú ragadta magához a hatalmat és Franciaország császárává koronáztatta magát.

A szörnyű zűrzavar során több ezer ember vesztette életét, és a nemzet romokban hevert. Származott vajon bármi jó is a forradalomból? Nos, ez egy komoly figyelmeztetés arra, mi történik, amikor egy nemzet elfordul Istentől és semmibe veszi törvényét.

Alkalmazás: *Nehéz az önző embereket kormányozni. Minél önzőbbek, annál nehezebb. Érted már, miért nem sikerülhet soha Sátán terve?* **Ézs 14:12-15** ■

SZERDA

A prófécia beteljesedése

ANAGY francia forradalom története közismert. Talán te is tanultál már róla az iskolában. Sokan mégsem tudják, hogy egy prófécia beteljesedése volt. Sok száz esztendővel azelőtt Isten „titkos, rejtjeles” leírást adott János apostolnak az eseményről. Olvassunk róla a **Jel 11:1-3** ■ igeverseiben!

A két tanúbizonyság megismerése előtt azonban ki kell derítenünk, mit jelent a prófécia időre vonatkozó része, és hogyan illeszkedik a történelembe. Első pillantásra úgy tűnik, mintha az igeversek két különböző időszakról szólnának, 42 hónapról és 1260 napról. Gyors utánaszámolással azonban rájövünk, hogy valójában ugyanarról van szó. 30 napos hónapokkal számolva a 42 hét pontosan 1260 napot tesz ki.

$$\begin{array}{r} 42 \text{ hónap} \\ \times 30 \text{ nap} \\ \hline 1260 \text{ nap} \end{array}$$

Ez egy nagyon fontos időszak. Annyira fontos, hogy a Jelenések könyvében még más sik három helyen is olvashatunk róla (12:6; 13; 13:5), Dániel könyvében pedig két-

szer (7:25; 12:7). Ezek az igeversek segítenek pontosan meghatározni, mikor kezdődik és végződik az 1260 napos időszak.

Olvassuk el **Dániel könyve 7. fejezetének 23-25. verseit** ■! Emlékezzünk, hogy a negyedik fenevad ugyanazt jelképezi, mint amit Dániel könyve 2. fejezetében a negyedik fajta fém: Rómát szimbolizálja. Ezeket az igeverseket a legkönnyebb megérteni a hat igehely közül, ahol a Biblia az 1260 napról beszél, mert az angyal sok mindent megmagyaráz a látomásból. A kis szarv, mely a tíz közül emelkedik ki, a nagyokat szóló száz, ami azt gondolja, hogy megváltoztathatja az időket és a törvényt, üldözi a Magasságos szentjeit, mind egyértelműen a római pápaságra utal.

Ahol csak az 1260 napról olvasunk, azt látjuk, hogy a pápaság üldözi Isten népét. A Jelenések könyvének 13:3. verse újabb tényt tesz hozzá, mégpedig a halálos sebről, ami begyógyul. Ez is sokat segít a megértésben.

Mikor is kezdődött tehát ez az időszak? Akkor, amikor 538-ban a pápaság megerősödött a másik három „szarv”, vagyis birodalom elpusztításával. (Emlékezzünk, hogy a bibliai próféciaiban egy nap egy évet jelent! Lásd: Ez 4:6). Az 1260 év 1798-ban ért véget. Akkor kellett a pápaságnak „halálos sebet” kapnia.

És mi történt? 1798-ban Napóleon Itáliába küldte a hadsereget és fogságba ejtette VI. Piusz pápát, aki a következő évben meg is halt. Bár rövidesen új pápát választottak, a pápaság intézménye sokat veszített hatalmából és tekintélyéből.

Alkalmazás: Újabb bizonyítékát láthatjuk, hogy Isten ismeri jövőt **Ézsa 44:6; 46:10** □

CSÜTÖRTÖK

A két tanúbizonyság – 1.

OLVASSUK el a következő igeverseket! **Jel 11:3-4** és **Zsolt 119:105** □ A két bizonyság az Ó- és Újszövetséget jelképezi. „Zsákruhában” prófétáltak (nélkülözések és üldöztetés közepette) 1260 esztendőn át 538-tól 1798-ig. De mi a helyzet a prófécia többi részével? Az vajon mit jelent?

Olvassuk el **Jelenések könyvének 11:4-8. verseit** □, és figyeljük meg, milyen sok ószövetségi eredetű fogalmat használ a két tanúbizonyság jellemzésére! Először is két olajfához és két lámpatartóhoz hasonlítja őket. Ez Józsué látomására és az angyal magyarázatára utal Zakariás könyvének negyedik fejezetében.

Illéshez is hasonlítja őket. Emlékszel Illés próféta történetére, amikor három esztendeig nem esett az eső, majd végül tűz emésztette el Isten ellenségeit?

Az egyiptomi események, a víz vérré válása és a csapásokkal megvert ország mind Mózesre és a kivonulásra emlékeztetnek. Végül láthatjuk a két tanúbizonyság halálát egy városban, mely egyszerre tűnik Szodomának, Egyiptomnak és Jeruzsálemnek is.

Érthető, miért tartják olyan zavarba ejtőnek mindezt azok, akik nem ismerik a Bibliát, különösen az Ószövetséget.

Először is vizsgáljuk meg a két tanúbizonyság hatalmát! Képesek voltak megállítani az esőt, tűzzel elemészteni ellenségeiket, és szörnyű csapásokat osztani. Ennek alapján te sem szeretnéd magadra haragítani őket, ugye?

Egy mélységből feljövő fenevad mégis mindkettőt megölte? Hogyan történhetett ez meg?

Ne feledjük, a két tanúbizonyság az Ó- és Újszövetséget jelképezi, és a Biblia ítéleteinek többsége még mindig a jövőben fog bekövetkezni. A végső megjutalmazás és büntetés napja még nem érkezett el. A Szentírás hatalma valóban olyan nagy, ahogy a Biblia állítja, de még nem használta a végső büntető ítéletre.

Alkalmazás: Vajon az, hogy a gonoszok büntetése nem látható most azonnal, azt jelenti, hogy az nem biztos? **Préd 8:11** □

PÉNTEK

A két tanúbizonyság – 2.

MI történt ezután? **Jel 11:7-12** □ Miután a két tanúbizonyság befejezte tanúságtételét, az 1260 nap vége felé „a mélységből feljövő fenevad” megtámadta és megölte őket, holttestüket temetetlenül hagyta a város utcáin, melyeket lelkileg Szodomának, Egyiptomnak és Jeruzsálemnek neveznek. Vajon mit jelent ez?

Kezdjük a földrajzi elhelyezkedéssel! Szodoma a gonoszságáról és erkölcstelenségéről volt leginkább ismert (1Móz 19:4-7), Egyiptom pedig istentagadásáról. **2Móz 5:1-2** □

Jeruzsálem annyira gyűlölte Istent, hogy Jézust és minden küldöttét üldözték és kivégezték. **Luk 11:49-51; ApCsel 7:52; 13:27-28** □

Szóval, hol találunk az 1260 esztendő vége felé (ami 1789-ben volt), egy olyan eseményt, ami

szörnyű erkölcstelenséggel, ateizmussal, gyilkolással, Isten és igéje elleni különös támadással járt? Csak egyetlen eseményre igaz mindez, a nagy francia forradalomra.

De mi a helyzet a három és fél nappal, valamint a két tanúbizonyság feltámadásával?

Emlékszel az egy nap = egy év elvére? Isten sok próféciaiban használja az egy nap kifejezést egy esztendő jelölésére. Ebben az esetben három és fél év telt el a Biblia „halála” és feltámadása, valamint felmagasztalása („és felmenének az égbe felhőben”) között.

Pontosan így is történt. A kereszténységet törvényen kívül helyező és bibliaéletet elrendelő törvényeket 1793 novemberében vezették be és három és fél év múlva, 1797 júniusában törölték el. A Biblia ismét élt Franciaországban, és még nagyobb tiszteletnek örvendett, mint annak előtte valaha.

1804-ben megalakult a Brit- és Külföldi Bibliatársulat, néhány évvel később az Amerikai Bibliatársulat is.

Akkoriban talán csak 4 millió példány volt a Bibliából a földön, csupán mintegy 51 különböző nyelven, de rövidesen több százmillió újabb példány jelent meg egyre több nyelven. Milyen csodálatos!

Alkalmazás: A Jelenések könyvében sok utalást találhatunk az Ószövetség irataira. Egyesek „Újszövetségi keresztényeknek” nevezik magukat, és nem törődnek az Ószövetséggel, mert szerintük az már nem fontos. Mit mond a Biblia a teljes Szentírásról? **2Tim 3:16** □

Olvassuk el a tanulmányban említett igeverseket és A Nagy Küzdelem című könyv 265–288. oldalait!

Tanulmányozásra

Karikázd be a helyes választ a zárójelben szereplő állítások közül!

1. Az 1800-as években (Anglia, Németország, az Egyesült Államok, Olaszország, Franciaország) egyértelműen és tevékenyen ellenezte a kereszténységet és Isten munkáját.
2. Franciaország felett évszázadokon át a (protestánsok, katolikusok, lollardok, lutheránusok) szinte korlátlanul gyakorolták a hatalmat.
3. (Az egyházi vezetőket, a nemességet, az egyszerű embereket) nevezték az első rendnek, és a társadalom felső szintjén álltak. (Az egyházi vezetők, a nemesség, az egyszerű emberek) alkották a második rendet. Ez a két csoport birtokolta Franciaország területének (a felét, harmadát, három negyedét) és fizette az adók (felét, teljes egészét, nem adózott).
4. (Az egyházi vezetőket, a nemességet, az egyszerű embereket) nevezték a harmadik rendnek. Ők alkották a lakosság legnagyobb részét, de a földnek csak (felét, egyharmadát, három negyedét) birtokolták. Ráadásul még (az adók nagy részét, felét, az összes adót) is ők fizették.
5. A nagy francia forradalom célja az volt, hogy (megöljék a parasztokat, bevezessék a protestantizmust, elpusztítsák a kereszténységet, megszabaduljanak a királytól).
6. A nagy francia forradalom idején (egyik pap sem, csak néhány pap, sok pap) állította, hogy nem hisz Istenben.
7. Franciaország új vallását (Mária, a szentek, az értelem) tiszteletének nevezték.
8. Az 1260 napos időszak (Kr. e. 457-ben, Kr. u. 538-ban) kezdődött, és (Kr. u. 1517-ben, 1798-ban, 1844-ben) végződött.
9. A „kis szarv” jelképét Dániel könyvének 7:23-25. verseiben Isten a (protestánsok, lollardok, pápaság, valdensek) bemutatására használta.
10. A Jelenések könyvének 11. fejezetében szereplő „két tanúbizonyság” (Pétert és Jánost, Husz Jánost és Jeromost, az Ó- és Újszövetséget, a katolicizmust és a protestantizmust) jelképezi.
11. Az 1260 éves időszak végén (Olaszország, Franciaország, Németország, az Egyesült Államok, Egyiptom, Izrael) élete Szodoma jellemzőit mutatta.
12. (Szodoma, Jeruzsálem, Egyiptom) istentagadó ország volt. (Szodoma, Jeruzsálem, Egyiptom) erkölcstelen, korrupt város volt; (Szodoma, Jeruzsálem, Egyiptom) pedig megölte Isten prófétáit, Jézussal, a világ Megváltójával együtt.

Kr. u. 1000

1000

Örökkévalóság

Háború az igazság ellen

Aranyszöveg – 2Timótheus 4:3-4

„Mert lesz idő, mikor az egészséges tudományt el nem szenvedik, hanem a saját kívánságaik szerint gyűjtenek magoknak tanítókat, mert viszik a fülök; és az igazságtól elfordítják az ő fülöket, de a mesékhez oda fordulnak.”

VASÁRNAP

Egy másik prófécia

AJLENÉSEK könyvének 11. fejezete a nagy francia forradalomról szóló próféciaival és a 13. fejezetben szereplő „halálos seb” beteljesedésével hatalmas bizonyítékát adja, hogy a Biblia szava teljes mértékben megbízható. Más prófécia is volt azonban, amelyek a reformáció idején nagyon fontosak voltak Isten népe számára.

Az első múlt heti tanulmányunkban ismerhettük meg a Dániel könyvének 7. és 8. fejezetében található látomásokból. Olvassuk el: **Dán 7:7-8; 19-22** □

Ezek a prófécia is nagy jelentőséggel bírtak, mert ezek győzték meg a korai reformátorokat, hogy hagyják el a katolikus egyházat. Nem lehetett másként értelmezni őket, mert egyedül a pápaság felelt meg minden részletében a kis szarvról írottaknak.

A Jelenések könyvének 17. fejezetében hasonló prófécia található. Olvassuk el! **Jel 17:1-2** □ Pont-ról pontra vegyük át ezeket az igeverseket! Az első versben egy paráznáról (tisztességtelen, tisztátalan asszonyról) szól az angyal. A próféciaiban az asszony mindig az egyházat jelképezi. Mivel ez az asszony parázna, egy hamis egyházat kell jelentenie.

Az asszony „sok vizeken” ül. A 15. versből egyértelműen megérthetjük, hogy a „vizek” szimbólum a népeket, nyelveket és nem-

zeteket jelenti. Más szóval ez az „asszony”, vagyis egyház nem egy kicsiny gyülekezet valamely eldugott kisvárosban, hanem egy hatalmas egyház, amit sok nemzet követ.

A második vers szerint ez az asszony a föld királyai-val paráználkodott. Ez megmagyarázza tisztátalanságát. Nem Krisztus tiszta menyasszonya, hanem szövetkezett a világi kormányzatokkal és felügyelte őket.

Újra nem egy kis szervezetről van szó. Elég nagy és erős ahhoz, hogy a nemzeti vezetők figyelembe vegyék és szövetkezzenek vele.

Ez az asszony paráznaságának borából is adott „barátainak”. Nem egyszerű szőlőléről van itt szó, amit Jézus az utolsó vacsorán ivott tanítványaival, hanem arról, ami lerészegíti, és bolondságok cselekvésére készíti az embereket. A hamis tanítást, a téves meggyőződést jelenti ez a bor, amely ostoba vagy gonosz törvények kiadására készíti az országok vezetőit.

Alkalmazás: *A Biblia egyértelműen tanítja, hogy az embereknek tisztelniük kell kormányukat. Lk 20:25* □ *De vajon egyesülnie kell-e a vallási és társadalmi vezetőknek, vagy egymástól elkülönültnek kell maradniuk? 2Kor 6:14-18* □

HÉTFŐ

Az asszony és a fenevad

OLVASSUK el újra **Jel 17:1-2** verseit és folytassuk a **3-6** □ versekkel! A harmadik versben János egy „veres fenevadon” (melynek hét feje és tíz szarva van) ülő asszonyt lát. Persze láttuk már ezt a fenevadat a 13. fejezetben; a fenevadat, amely halálos sebet ka-

Mit

mond

szeptember 3.
C év
36.

a Biblia?

pott. Mostanra már nyilvánvalóvá vált, hogy a Római Katolikus Egyházzal beszélünk.

Ezután láthatjuk, hogy az asszony a királyi hatalmat és gazdagságot jelképező színekbe öltözött, igazgyöngyökkel és drágakövekkel felékesítve. Történetesen éppen ezeket a színeket viselik a pápák, a bíborosok és a püspökök.

Az ötödik vers Babilonnak nevezi ezt a parázna asszonyt, a „paráznák anyjának”. A szó szerinti Babilon a Jelenések könyvének keletkezésekor már romhalmaz volt, de neve Róma jelképévé vált. Akkoriban ez a pogány város uralta a világot. **1Pt 5:13** □

A hatodik versben János apostol azt látja, hogy az asszony részeg a szentek véréből. Tehát ez az egyház üldözi és gyilkolja Isten hűséges népét, és Róma pontosan ezt tette.

Figyeljük meg, hogy János nagyon csodálkozott a látványon. Vajon miért? A kínzás és a nyilvános kivégzés általános volt a Római Birodalomban. Bizonyára János maga is ismert keresztényeket, akiket a hitük miatt megölték. Bátyja, Jakab is mártírhalált halt.

Nagy különbség volt azonban aközött, amit János

a való életben látott, és amit a látomásban. Látomásában nem egy pogány kormányzat üldözte Isten népét, hanem egy egyház. Egy egyház, mely azt állította magáról, hogy Jézus Krisztust követi. Vajon hogy lehet ez?

Alkalmazás: *Hogyan egyesülhetett a világi kormányzat és az egyház (Babilon)? És miért gyűlölték Isten igaz egyházát?* **Jn 15:18-19** □

KEDD

Ki ez az asszony?

JELENÉSEK könyve 17. fejezetének próféciját tanulmányoztuk, hogy kiderítsük, kit is jelképez a fenevadon ülő asszony. A megoldáshoz újabb kulcsokat találhatunk a **9. és a 18. versekben** □.

Az angyal azt mondta Jánosnak, hogy az asszony hét hegyen ül, és hogy ő az a nagy város, amely uralkodik a föld királyain. E két igeveres elolvasásával már semmi kétségünk nem lehet. Rómát a hét dombra épült városként ismerték. És melyik város uralkodott a királyok felett? Királyok uralkodtak a városok felett, nem pedig megfordítva – Rómát és a pápákat kivéve, akik azt állították, hogy joguk van megbüntetni a királyokat, sőt még a tisztségükből is elmozdíthatják őket.

Most már láthatjuk, miért volt olyan fontos ez a prófécia a reformáció idején. Nehéz volt meggyőzni azokat, akik abban a hitben nőttek fel, hogy a katolikus egyház kezében van örök sorsuk, hogy Istenben bízzanak és ne a papokban vagy a pápában.

Szedjük pontokba, hány bizonyítékát adta Isten a Jelenések könyve 17. fejezetében szereplő parázna asszony kilétének! **1** Egy hatalmas egyház, ami sok nemzetet uralkodik. **2** Elég erős, hogy befolyásolja az országok vezetését, hogy **3** olyan törvényeket hozzanak, melyekkel ártanak saját országaiknak. **4** Ez az egyház bíborba és bársonyba öltözik. **5** Gyilkolja Isten népét. **6** A Babilon gúnynevű városból származik. **7** Hét hegyen ül, **8** és jogot formál a királyok feletti uralomra.

Nagyon nehéz lenne elkerülni a nyilvánvaló következtetést, hogy a Jelenések könyve 17. fejezetének tisztátalan asszonya (a tisztátalan egyház) a római katolicizmust jelöli.

Alkalmazás: *Azt jelentené ez vajon, hogy minden katolikus elveszett? Aligha! Wycliffe, Tyndale, Husz János, Luther Márton, Zwingli és Knox mind katolikus papok voltak. Csupán ezért kizárná őket Isten a mennyből?*

Nem, természetesen nem! De ők, amikor észrevették a hibákat, amikbe a pápaság vezette őket, inkább Jézus követését választották. Dicsőség az Úrnak! Sok ezer hűséges katolikus tette már ugyanezt a múltban és még többen teszik majd a jövőben.

SZERDA

Futurizmus és preterizmus

AJELENÉSEK könyve 17. fejezetében szereplő parázna asszonyra vonatkozó prófétikus bizonyítékok egyre több embert győztek meg, hogy a reformációhoz csatlakozzon. Ez nagy gondot jelentett a katolikusoknak. Valamit tenniük kellett ellene.

Két dolgot is tettek. A tridenti zsinat idején (1545-1563) az egyház legbriliánsabb elméit bízták meg, hogy dolgozzanak a „probléma” megoldásán. Ők pedig kétféle „megoldást” is javasoltak.

Mi a helyes megoldás egy problémára, ha Isten rámutat, hogy valamit helytelenül tettél? **Péld 28:13; Zsolt 32:5** □

A katolikus egyház szerint a gond az volt, hogy Dániel könyvének és a Jelenések könyvének próféciai leplezték őket. Nyilvánvaló volt tehát, hogy másként kell magyarázni azokat. De hogyan oldhatják meg ezt? Egyáltalán nem volt könnyű. A legműveltebb katolikus tudósok dolgoztak rajta éveken át, mielőtt valami olyasmit ötlöttek volna ki, ami mindnyájuknak tetszett.

Az első választ egy Francisco Ribera nevű jezsuita tudós dolgozta ki. 1590-ben egy új elmélettel állt elő, amit „futurizmusnak” nevezett. Ötlete valóban rendkívül egyszerű volt. Csupán állítsuk azt, hogy Dániel könyvének és a Jelenések könyvének próféciai (néhány nyilvánvaló kivétellel) majd csak az idők végén fognak teljesülni. Ha egy prófécia még nem teljesült be, akkor az nem is szólhat a pápaságról.

Huszonnégy évvel később egy másik jezsuita tudós, Luis de Alcasar újabb elmélettel állt elő, amit „preterizmusként” ismerünk. Állítása szerint a prófécia Jeruzsálem pusztulásával és a Római Birodalom bukásával már mind réges-régen beteljesedtek. Ez ugyanolyan jól bevált. Ha a prófécia már régen beteljesült, akkor egyáltalán nem szólhat a pápaságról.

Alkalmazás: *Hát nem elképesztő, hogy emberek keményen dolgoznak azon, hogy meggyőzzenek másokat egy hazugság igaz voltáról? Ez a két elmélet nagyban különbözik egymástól, akár csak a Mk 14:56 □ igeversben található vallomások.*

CSÜTÖRTÖK

A futurizmus oktatása

Az 1600-as évekre a katolikus egyház már két elméletet is kidolgozott a prófécia félremagyarázására, hogy így eltereljék magukról a figyelmet. Természetesen nem lehetett mind a kétféle elméletben hinni, hiszen az egyik kizárja a másikat. Mégis úgy tűnt, hogy ez senkit sem zavar az egyházban. Egyes katolikusok mind a mai napig a futurizmust, míg mások a preterizmust tanítják.

Az évek során ezek az eszmék természetesen változtak és továbbfejlődtek.

Eleinte úgy tűnt, a preterizmus annak ellenére népszerűbb, hogy később keletkezett. Aztán történt valami, ami a futurizmus népszerűsége felé billentette a mérleget. A jezsuita tanítók százai készítették elő az utat. Nem úgy, hogy mindenhol a futurizmust hirdették.

Nem. A klasszikus műveltséget oktatták Nyugat-Európában. Tagadhatatlan, hogy a jezsuita oktatók voltak a legképzettebb professzorok. Rengeteget dolgoztak, hogy el-

sajátítsák Homérosz, Platón, Arisztotelész és Szókratész műveinek tanait. Tanulmányozták a jogalkotás, a logikus gondolkodás és a vitatkozás tudományát. Mindenre megtaníhattak valakit, hogy sok pénzt keressen és híres legyen. Ebben ők voltak a legjobbak.

Ugyanúgy értelmezik a „sikert” a keresztények, mint mások? **Fil 3:7-8 □**

Sajnálatos módon sok protestáns is jezsuita iskolákba küldte gyermekeit tanulni a „megfelelő állás” és a „sok pénz” reményében. Ennek következtében egyre több protestáns gondolkodásmódja olyanná vált, mint a katolikusoké.

A futurizmus terjesztésének legjelentősebb személyisége John Darby volt. Az angol férfi a Plymouth Testvérek nevű kisegyház alapítójának egyike volt. Darby 1832-ben bejelentette, hogy új igazságot „fedezett fel” a Bibliában, amit „titkos elragadtatás”-nak nevezett. Ez Ribera futurizmusa egy részének új, sokkal bonyolultabb változata volt.

Alkalmazás: *Mit mond a Biblia az új eszmék elfogadásáról? Péld 14:15; 2Pt 1:19-2:2; ApCsel 17:11; 1Thess 5:21 □*

PÉNTEK

John Darby elmélete

JOHN Darby elméletének igazán hosszú az elnevezése: diszpenzácionalizmus. Darby szerint hét különféle „diszpenzáció”, vagyis időszak létezik a megváltási terv folyamatának során. Isten terve a bűnösök megmentésére megváltozott. Minden alkalommal újabb megmentési terv van érvényben.

Változik-e valaha Isten? Megváltozhat-e a megváltási terv? **Zsid 13:8; Mal 3:6 □**

Darby rövidesen Amerikában is elterjesztette eszméit, ahol sok evangélikus át is vette őket. Köztük Dwight L. Moody. E nézetek még népszerűbbé váltak a Scofield bibliakommentár megjelenése után.

Ezt a könyvet Cyrus Scofield készítette. Olyan volt, mint a King James változat, csak végig lábjegyzetekkel látták el, melyek lényege az volt, hogy a próféciaikat megpróbálják összhangba hozni a diszpenzácionalizmussal.

Ez a Biblia különösen Amerika déli államaiban, az úgynevezett „bibliás övezetben” volt népszerű. Mivel a különböző egyházak tagjai ugyanazt a Bibliát tanulmányozták, rövidesen a legtöbbjük azonos hitre jutott, legalábbis a prófécia értelmezésével kapcsolatban.

A legjobban nem foglalkoznak Darby elméletének bonyolultabb részeivel. A „titkos elragadtatásról” azonban már szinte mindenki hallott. Ezen elmélet szerint

a „valóban jó keresztények” egy nap váratlanul, hirtelen el fognak tűnni. Bármilyen figyelmeztetés nélkül, titokban a mennybe kerülnek. Azután mindenkinek lesz még hét éve eldönteni, követi-e Jézust, vagy sem. Az elmélet szerint a hét esztendő végén tér vissza Jézus és megöli Sátánt mindazokkal az emberekkel együtt, akik addigra nem tértek meg, és felállítja országát. Napjainkban protestáns lelkészek ezrei tanítják a titkos elragadtatás elméletét. Protestáns szemináriumok (lelkészképző intézetek) oktatási programja alapul ezen az elméleten. Könyvek és folyóiratok cikkei, sőt még filmek is

terjesztik az elméleteket, melyeket eredetileg a reformáció elleni harcra szántak.

A Biblia sokat elmond arról, milyen is lesz Jézus eljövele. Még többet megtudunk

majd róla az elkövetkezendő hetekben. Most olvassuk el **1Thess 4:16-17** ☐ igeverseket!

Alkalmazás: Mit gondolsz, miért dolgozott Sátán több mint háromszáz éven át a Jézus második eljöveteléről szóló hamis eszmék terjesztésén? **Mk 13:21-23** ☐

Olvassuk el a tanulmányban említett igeverseket és A Nagy Küzdelem című könyv 381–386. oldalait!

Tanulmányozásra

Jelöld be a helyes válasz(oka)t!

1. A víz a-t jelképezi. (Jel 17:15)

- a. ☐ sok gyülekezetet
- b. ☐ sok angyalt
- c. ☐ sok népet és nemzetet

2. A tisztátalan asszony egy jelkép, ami a-t szimbolizálja (Jel 17:18)

- a. ☐ az Egyesült Államokat
- b. ☐ Médó-Perzsiát
- c. ☐ nagyvárost, ami a királyokon uralkodik
- d. ☐ egy kormányzatot, mely egyesíti Európát

3. A fenevad hét feje hét-t jelképez. (Jel 17:9)

- a. ☐ hegyet, vagy dombot
- b. ☐ évszázadot
- c. ☐ királyt
- d. ☐ várost

4. A következő jellemzők közül melyek szerepelnek a Jelenések könyvének 17. fejezetében, melyek segítenek beazonosítani a tisztátalan asszonyt?

- a. ☐ a nagy Babilon
- b. ☐ a kis könyv
- c. ☐ báránybőrbe bújt vadállat
- d. ☐ hét feje és tíz szarva van
- e. ☐ királyokkal paráználkodott
- f. ☐ a földből jön fel
- g. ☐ arannyal, drágakövekkel, gyöngyökkel ékes
- h. ☐ utálatosságokkal teli aranyserleget tart
- i. ☐ a szentek véréből részeg
- j. ☐ skarlát és bíbor
- k. ☐ a fenevadon lovagol
- l. ☐ tele istenkáromlással
- m. ☐ a paráznák anyja

- n. ☐ sok vizeken ül
- o. ☐ két szarva van
- p. ☐ bor

5. a Babilon megnevezés-t jelkézi

- a. ☐ Jeruzsálemet
- b. ☐ Egyiptomot
- c. ☐ Rómát
- d. ☐ Szodomát

6. Miért csodálkozott János apostol a szentek üldöztetésén? Mert

- a. ☐ a pogány római hatalom üldözte Isten népét.
- b. ☐ egy egyház üldözte Isten népét.
- c. ☐ a zsidók üldözték Isten népét.

7. Melyik állítások igazak a Jelenések könyve 17. fejezetének asszonyára?

- a. ☐ Nem egy tiszta egyházat jelképez
- b. ☐ Világszéles egyház
- c. ☐ Befolyásolja a világi hatalmakat, kormányokat, uralkodókat.
- d. ☐ Támogatja Isten népét.
- e. ☐ Bíborba és skarlátba öltözik.
- f. ☐ Gyilkolja Isten népét.
- g. ☐ Egy Jeruzsálem nevű városból származik.
- h. ☐ Egy Babilon nevű városból származik.

8. A tridenti zsinat két elmélettel állt elő a reformáció elleni harchoz. Mi a két elmélet megnevezése?

- a. ☐ millenarizmus
- b. ☐ protestantizmus
- c. ☐ futurizmus
- d. ☐ metodizmus
- e. ☐ preterizmus
- f. ☐ diszpenzácionalizmus

Figyelmeztető jelek

Aranyszöveg – Jóel 2:1

„Fújjátok a kürtöt a Sionon,
és rivalgjatok az én szent hegyemen!
Rémüljenek meg e föld minden lakói;
mert eljő az Úrnak napja;
mert közel van az.”

VASÁRNAP

A lisszaboni földrengés

Isten megváltási terve (melyet az ember bűntől való megmentésére és Sátán összes vádjá alaptalanságának bizonyítására állított fel) folyamatosan halad előre. Nyomon követtük eddig a bibliai időktől, a korai keresztény egyház történetén, a sötét középkoron (amikor a Biblia birtoklása és ismerete tiltott volt) és a reformáció korán át, amikor újra elkezdték felfedezni a Biblia igazságait. Bár a földön élő emberek csak próbálták megérteni, amit Isten tesz, Ő végig mindenről tudott. Istent soha nem éri meglepetés.

Mit mondott Isten, mi történik az „idők végén”, amikor véget ér a katolikus egyház keresztényüldözése? **Jel 6:12-13** ☐ Talán a **Mt 24:29** ☐ igeverset jobban ismered, ami szintén a Nap, a Hold és a csillagok jeleiről szól, de nem említi földrengést.

Azért íratta le Isten ezeket a jeleket a Szentírásban évszázadokkal korábban, hogy felhívja a figyelmet a világ végének és az Ő második eljövételének közelségére. És pontosan ezt is tette.

E jelek közül az első 1755. november 1-én vált valóra. Délülött 9 óra 40 perckor rázkódni kezdett a föld, és egyes jelentések szerint hat teljes percen át nem is hagyta abba. Mivel a rengés centruma Portugália közelében volt, a legnagyobb pusztítás a fővárost, Lisszabont érte.

60-90 ezer ember lelte halálát Lisszabonban és további tízezer Marokkóban. Grönlandtól Afrikáig érezhető volt a föld rázkódása, és az ezt követő cunamik (az akár 20 méteres magasságot is elérő szökőárak) óriási pusztítást végeztek több tengerparti városban is. Egyes helyeken öt méter mély árkok keletkeztek a szétnyílt földben utakat és hidakat rongálva meg. Kályhák és kemencék paraszaból hatalmas tűzvészek keletkeztek, amik lángtengerbe borítottak több várost.

Európa még soha nem látott ehhez hasonlót. Sokan hitték akkor, hogy elérkezett a világ vége. Gondoljunk csak bele! Mindenszentek napján történt, a „szent napon”, amikor sokan a templomban tartózkodtak. Az eseménynek akkora hatása volt, hogy még egy évszázad múltán is beszéltek és írtak róla az emberek.

Alkalmazás: *A lisszaboni földrengés nem a történelem legnagyobb és legtöbb halálos áldozatot követelő földrengése volt. Mégis elérte azt, amire Isten szánta. Európa és Észak-Amerika keresztényei „felébredtek”. Mit gondolsz, mi juthatott eszükbe a természeti katasztrófáról?* **Lk 21:25-28** ☐

HÉTFŐ

A sötét nap

A LISSZABONI földrengés ellenére nem sokaknak jutottak azonnal eszébe a **Jel 6:12-13** ☐ igeversei. Egyszerűen azt hitték: „Ez a világ vége.” A földrengés azonban elmúlt, és a világ mégis fennmaradt.

Ez mindenfelé sokakat késztetett arra, hogy elgondolkodjanak, vajon milyen is lesz valójában a világ vége.

Mit

mond
szepember 10.
C év
37.

a Biblia?

Vagyis tanulmányozniuk kellett a Bibliát. Hol máshol találhatnának bármi használhatót erről a témáról?

Nemsokára eljött a következő nagy jel. 1780. május 19. a „sötét nap”-ként híresült el. Még ma is olvashatsz róla a lexikonokban. Az Egyesült Államok északkeleti részén, Kanada egyes területein és az Atlanti-óceán északi felén különös sötétség halványította el szinte teljesen a Nap fényét. Olyan sötétség támadt fényes délben, hogy a jószágok és a baromfik éjszakai nyugovóra tértek. Az állami törvényhozás Connecticutban ülésezett, de annyira sötét lett, hogy félbe kellett szakítaniuk a munkát és hazamentek.

Akkor éjjel sűrű sötétség borította a tájat és vörös színű, majdnem telihold kelt fel. Ismét a világvége gondolata foglalkoztatta az embereket. Rendkívüli ígéhirdetések szóltak Jézus közeli eljövetelének és a világ végének jeleiről. Mindenkinnek eszébe jutott a lisszaboni földrengés is. Joel 2, Mt 24, Mk 13, és Lk 21 bibliai fejezeteire terelődött a figyelem. Olvassuk el: **Jóel 2:31; Mk 13:24** **!**

Érdeemes ezeket a hivatkozásokat megtanulni, mert mind Jézus eljövetelének jeleiről szólnak.

Alkalmazás: A „sötét nap” nem olyan esemény volt, amit könnyen figyelmen kívül lehetett volna hagyni, vagy elfeledkezni róla. Az Uránusz bolygó felfedezője, Sir William Herschel, aki a világ addigi legnagyobb teleszkópját készítette, így szólt róla: „Az Észak-Amerikában bekövetkezett sötét nap egyike volt azoknak a csodálatos természeti jelenségeknek, melyekről mindig nagy érdeklődéssel fognak olvasni, de a filozófia képtelen lesz magyarázatot adni rá.”

1868-ban a híres költő, John Greenleaf Whittier verset írt a sötét napról, amihez 1934-ben hatalmas freskót készíttettek illusztrációként a connecticuti Legfelsőbb Bíróság épületében, Stamford városában.

KEDD

A csillaghullás

ELŐBB a lisszaboni földrengés, majd a sötét nap Észak-Amerikában. Mi következik ezután? Nos, ha 1700-as évek végén, vagy a korai 1800-as években éltél volna és tanulmányoztad volna a Bibliát, valószínűleg rájöttél volna, mi következik. **Mk 13:25**

Az ebben a versben szereplő csillagok nem azok a távoli hatalmas, lángoló égitestek voltak, melyeket csillagként látunk az éjszakai égbolton, hanem olyanok, amiket az emberek évszázadok óta hullócsillagnak neveznek. Hivatalosan természetesen meteoroknak nevezzük őket. Általában apró vagy csupán homokszem méretű kődarabkák, melyek olyan hihetetlen sebességgel száguldanak a Föld felé, hogy annak légkörébe érve meggyulladnak.

1833. november 13-án olyan sűrűn lepték el a légkört a hullócsillagok, amilyent még soha senki sem látott azelőtt.

A jelenség ismét Észak-Amerikában volt leginkább látható. Szemtanúk szerint olyan világos volt, hogy olvasni is tudtak a fényénél. Néhányan megpróbálták megszámlálni őket, de senki sem volt képes pontos számot mondani. Egyik tanú szerint feleannyi hullócsillagot lehetett látni, mint amennyi hópelyhet a forogtában. Mások szerint olyan sűrű volt, mint a jégeső.

Azok szerint, akik megpróbálták a meteorok pontos számát megbecsülni, óránként 35-50 ezer hullócsillag látszott az égen. Ez több mint negyven meteor másodpercenként.

Több ezer álmából ébredt ember tódult az utcákra és figyelte a meteorok hullását egészen addig, míg fényük a napkeltevel el nem halványodott.

Alkalmazás: Olvassuk el a **Jel 6:12-17** **igeverseket!** Mit gondoltak szerinted az emberek 1833. november 13-ról?

SZERDA

Vajon valódi jelek voltak ezek?

Ez a három jel, a lisszaboni földrengés, a sötét nap és a csillaghullás fontos mérőföldkövei a prófécia beteljesedésének. Nem meglepő, hogy Sátán azt akarja, feledkezzünk el róluk, vagy egyszerűen ne vegyük komolyan őket.

Kedvenc támadása az utóbbi időkben így hangzik: „Hiszen ezek egyike sem volt csoda. Akkoriban talán annak tűntek, de ma már meg tudjuk magyarázni őket. Valójában semmit sem jelentettek.”

Ez nagyon ravasz érv, mert részben igaz is. A tudomány valóban rengeteget fejlődött a történelem óta. Az 1700-as években még senkinek sem volt reális fogalma a földrengések működéséről. Ma már sokkal többet tudunk róluk. Ha az iskolában tanultad és oda is figyeltél, valószínűleg többet tudsz, mint bárki az 1700-as években.

A hullócsillagokról is többet tudunk. Az elhaladó üstökösökről leváló porszemcsékből állnak. Még azt is tudjuk, melyik üstökös okozta az 1833-as

meteoresőt. Tempel-Tuttle meteornak hívják, és 33 évenként kerüli meg a Napot.

Minden bizonnyal a sötét nap volt a három esemény közül a legtitokzatosabb. Földrengésről és hullócsillagokról már hallottak Európában, csak nem ilyen erősről és ilyen sűrűségűről. De a sötét nap? Az vajon tényleg csoda volt?

Abban az időben sokaknak, még a csillagászoknak is annak tűnt. Az utóbbi években azonban történészeknek és meteorológusoknak sikerült adatokat gyűjteniük New England és Kanada területéről. Először is kiderült, hogy hatalmas erdőtüz pusztított Kanadában, amiről New Englandben senki sem tudott. Sokan kormos szagról számoltak be, aminek senki sem tudta a magyarázatát. Így az erdőtüz koromfekete füstje és a szokatlan széljárás miatt már a sötét nap sem tűnik olyan titokzatosnak, mint akkoriban.

De azt jelenti vajon mindez, hogy ezek az események ne lettek volna jelek? Semmi esetre sem! Csupán azt jelenti, hogy ma már jobban megértjük a természeti jelenségeket, mint egykor. Egyesek ettől annyira okosnak hiszik magukat, hogy elfeledkeznek róla: Isten előre kijelentette bekövetkezésüket és népének felébresztésére használta őket.

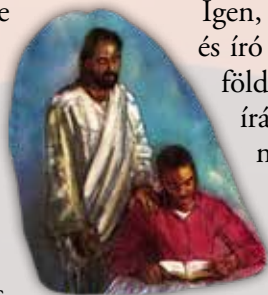
Alkalmazás: Mit kell Istennek kijelentenie azokról, akik úgy vélik, „mindent tudnak”? Péld 26:12 □

CSÜTÖRTÖK

Tökéletes időzítés

Isten felébresztette az érdeklődést az idők vége iránt. Számunkra talán furcsának tűnhet, de tényleg szükség volt rá. Évszázadokon át igen kevés hangsúlyt fektettek a végidőről és Krisztus második eljövételéről szóló igazságokra. Az emberek úgy gondolták, csupán haláluk után vágyakozhatnak a mennyre. Isten változtatni akart ezen.

A lisszaboni földrengéssel, a sötét nappal és a csillaghullással Isten sokak figyelmét a helyes irányba terelte. (Lásd a lap alján található idővonalat!) Az események önmagukban is elég hatásosak voltak, de az időzítésük bizonyos szempontból még fontosabb volt.

A világ közeledett a Dániel által „az idők végezetének” nevezett korszakhoz. Fontos események következtek, és csak azok érthették meg Isten tervét, akik tanulmányozták a próféciaikat. **Dán 8:17-19; 12:1-4, 9-10** □

Isten tervének utolsó szakasza került a figyelem középpontjába, amikor megcáfolja Sátánnak az Ő kormányzása ellen emelt kifogásait. Új igazságokat kellett megérteni, különben az értelmesek nem lesznek képesek fényleni, „mint az égnek fényessége”. Dániel látomásainak és próféciainak sok része „bepecsételt”-nek tűnt. Isten most arra ösztönözte népét, hogy kutassák az igazságot, addig olvassák az Írásokat, míg terveinek ismerete meg nem növekszik.

Alkalmazás: Beköszöntött a földi történelem legizgalmasabb korszakának hajnala, és Isten népének fel kellett ébrednie. Am mivel az ember szívesen visszaalszik, Isten hármas ébresztőórát is adott nekünk. Nem akarta, hogy egyháza csupán a másik oldalára forduljon és aludjon tovább. Ezért figyelemfelkeltő események sorát adta, pontosan a megfelelő időben, és pontosan abban a sorrendben, ahogyan Jézus évszázadokkal korábban előre kijelentette őket.

PÉNTEK

Az érdeklődés felkeltése

Isten azt akarta, hogy az emberek tanulmányozzák az idők végét és Jézus második eljövetelét. Felkelti vajon a figyelmet egy szörnyű földrengés, egy titokzatosan sötét nap vagy egy káprázatos meteoreső?

Igen, minden bizonnyal felkeltették. Sok lelkész és író a világvége jelének tekintette a lisszaboni földrengést, ami mélyebb gondolkodásra és írásra ösztönözte őket. A sötét nap csak elmélyítette ezt a benyomást. Sőt, igen sok író és előadó felismerte az események sorrendjét a Jelenések könyve 6. fejezetéből és állították, hogy a következő figyelemre méltó jel a csillaghullás lesz.

És igazuk is volt. Több tucat ember kiáltott fel: „én megmondtam!”, amikor 1833-ban záporozni kezdtek a hullócsillagok.

„Nagy földindulás lőn, és a nap feketévé lőn (...), és a hold egészen olyan lőn, mint a vér. És az ég csillagai a földre hullának.” Jel 6:12, 13

A lisszaboni földrengés
1755. november 1.

A sötét nap
1780. május 19.

„Az idők végezetének” kezdete
1798

A csillaghullás
1833. november 13.

A leghosszabb időprófécia vége
1844. október 22.

1750

1760

1770

1780

1790

1800

1810

1820

1830

1840

1850

Kr.e. 4000

Kr.e. 3000

Kr.e. 2000

Kr.e. 1000

Örökkévalóság

Úgy az Egyesült Államokban, mint Európa országában egyre általánosabb lett a Jézus második eljövetele iránti érdeklődés.

Egy történész több, mint nyolcvan olyan szerzőt és előadót talált, akik meggyőződéssel állították, hogy ezek a jelek a bibliai próféciaák teljesedésére, és különösen a második eljövételre utalnak.

Való igaz, hogy nem mindnyájan egyformán értelmezték a próféciaakat, és egyikük sem értett meg mindent, amit tudni kell róluk. Az viszont igaz, hogy sokkal nagyobb volt az érdeklődés a próféciaák iránt, mint az előző évszázadok során. S ami még fontosabb, nem

a világvégétől való homályos félelem hajtotta őket, mint néhány száz évvel korábban, amikor milliók életét követelte a fekete halál, a pestis.

Az 1800-as évek elején a Biblia az összes főbb nyelven és országban hozzáférhető volt. Isten előkészítette a terepet a komoly biblia tanulmányozás számára.

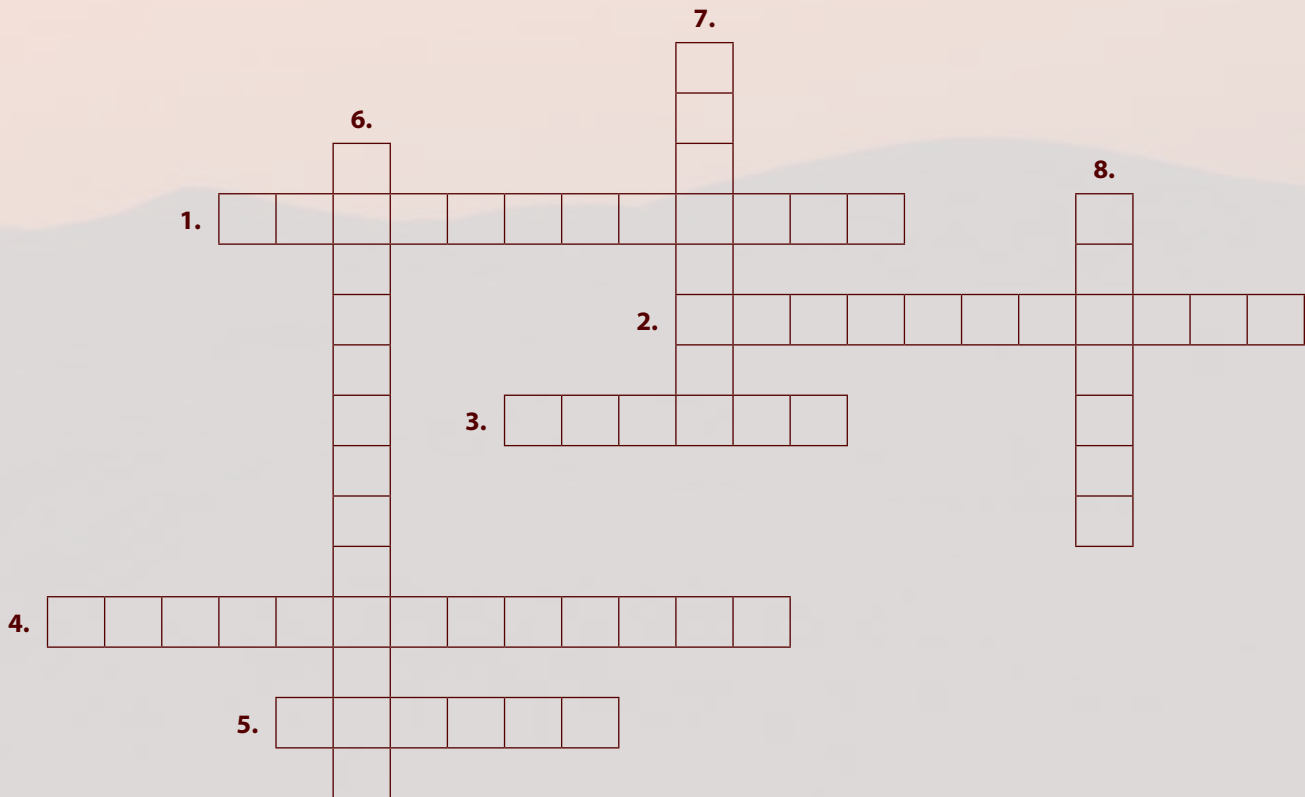
Alkalmazás: Jézus eljövetelének melyik négy előjele következett már be? Mire vár még Jézus? **Mt 24:14** □

Olvassuk el a tanulmányban említett igeverseket és *A Nagy Küzdelem* című könyv 299-312. oldalait!

Tanulmányozásra

Keresztrejtvény

1. Hol volt hatalmas földrengés 1755-ben?
2. Melyik városban állítottak ki freskót a „sötét napról”?
3. Milyen betegség volt a „fekete halál”?
4. Hogy hívják az üstököst, amely 33 évenként kerüli meg a Napot?
5. Kinek a látomásai „bepecsételtek”?
6. Milyen szokatlan jelenség volt 1833-ban?
7. Melyik bolygót fedezte fel Sir William Herschel?
8. Mi pusztított Kanadában a „sötét nap” idején?

Jézus eljövételének bejelentése

Aranyszöveg – Jelenések 14:6

„És láték más angyalt az ég közepén repülni, akinél vala az örökkévaló evangéliom, hogy a föld lakosainak hirdesse az evangéliomot, és minden nemzetségnek és ágazatnak, és nyelvnek és népnek.”

VASÁRNAP

A vég ideje

Az angyal azt mondta Dánielnek, hogy zárja be a könyvét és pecsételje is le. Mikor kellett fel-törni a pecsétet? **Dán 12:4, 9** ☐ Az idők végén. De mikor lesz az? Vagy inkább az kellene kérdeznünk, mikor volt?

Olvassuk el **Dániel könyvéből a 8:17** ☐ igeverset! A 2300 éves prófécia-ról szól az itt leírt látomás, ami-nek végén a szentély megtisztítatik. A látomás „be volt pecsételve”, de ez nem tartotta vissza az embe-reket, hogy megpróbálják megérteni. Az évek során sokan tanulmányozták Dániel prófeciáit. Sir Isaac Newton, minden idők egyik legnagyobb tudósa könyvet írt Dániel könyvének és a Jelenések köny-vének prófeciáiról.

Nem ő volt az egyetlen. Ám amikor megpróbálták megérteni, csak odáig jutottak, hogy talál-gatásokba kezdtek a prófécia jelentéséről és betel-jesedésének idejéről. Ahogy a Biblia megmondta, a prófeciák egészen a végidőkig be voltak pecsételve. Csupán akkor, a **Dán 12:4** ☐ szerint vált általánossá Dániel könyvének ismerete. Ahogy a 10. vers mondja: „az értelmesek értik.”

Tehát az idők végén, amikor a prófeciáknak be kell teljesedniük, törhetik fel pecsétet. De hogyan történik mindez és ki az, aki megteszi?

A nagy lisszaboni földrengés, de még inkább a sötét nap után sokan érezték úgy, hogy az idők végé-nek nagyon közel kell már lennie, és érdeklődni kezd-tek a bibliai prófeciák iránt. Leginkább Dániel 2300 éves prófeciája érdekelte őket. A megoldás kulcsa annak megértése volt, hogy a bibliai prófeciákban egy nap egy szó szerinti esztendő-t jelent. A témát tanulmányozók szinte mind egyetértettek ebben. **4Móz14:34; Ez 4:6** ☐

Nem sokat segített azonban, hogy tudták a prófétai időszak hosszát, mert senki sem volt biztos benne, mi-kor is kezdődött. Hogyan is tudhatnák, hogy mikor ér véget, ha nem tudják, mikor kezdődik?

Alkalmazás: *Olvassuk el a **Lk 10:21** ☐ igeverset! Soha ne gondoljuk, hogy a Bibliát túl nehéz megértenünk! Még a 2300 éves prófeciát is egyszerű emberek fejtették meg, akik szerették Istent. Ezen a héten megtudjuk, hogyan történt.*

HÉTFŐ

Manuel de Lacunza

AHOGY a végidővel kapcsolatos érdeklődés növeke-dett, egyre többen tanulmányozták a kérdést. Mi-közben beszéltek róla, még többeket kezdett ér-dekelni. Az 1800-as évek elején már számos prédikátor tartotta központi témának Jézus visszatérését. Egyikük, egy chilei jezsuita pap, **Manuel de Lacunza** könyvet írt „A Messiás dicsőséges és fenséges eljövele” címmel.

Lacunza könyve nagy feltűnést keltett, különösen a katolikus egyházban. Vajon miért? Mert azt állította, hogy egyedül a Szentírás megismerésével lehet megér-teni Jézus második eljövételét. Ez azt jelentette, hogy az „egyházatyák” hagyományai mit sem számítanak.

Mit

mond

szeptember 17.
C év
38.

a Biblia?

Azt is állította, hogy a Bibliát szó szerint kell érteni, kivéve ahol nyilvánvaló szimbólumokat használ. Ez aggodalmat keltett a katolikus teológusok között, akik már régóta állították, hogy a Biblia olyan titokzatos allegóriákkal van tele, amiket csak a papok képesek megérteni.

A legaggasztóbb a katolikusok számára az lehetett, hogy az író szerint az „Antikrisztus” nem egy személy, hanem egy hatalmas egyházi szervezet.

Lacunza tudta, hogy katolikus társai közül sokaknak nem fog tetszeni a könyve. Talán ezért adta ki álnéven. Mégsem tudott senkit félrevezetni azzal, hogy Ben Ezra rabbinak nevezte magát. Talán szerencséje is volt, hogy meghalt, még mielőtt a pápa hivatalosan elítélte volna a könyvét.

Elítélték vagy sem, ez a könyv nagyon sok bibliatanulmányozó figyelmét felkeltette. Több nyelvre lefordították és sok prédikátort ösztönzött arra, hogy Jézus második eljövetelenek témáját tanulmányozzák.

Alkalmazás: Olvassuk el a **Mt 24:35; Jn 6:63; Róm 10:17; és 1Thess 2:13** ☐ *igeverseket! Mit tett Lacunza, ami növelte a próféciaíráról való ismereteit?*

KEDD

Irving és Wolff

MANUEL de Lacunza munkássága és az egyre növekvő érdeklődés Jézus második eljövetele iránt nagy hatással volt egy **Edward Irving** nevű angol lelkészre. 1827-ben kiadta Lacunza könyvének angol nyelvű fordítását és éveken át számtalanszor prédikált teltházas templomokban, zsúfolt imaházakban a Jézus második eljöveteleéről szóló bibliai próféciaíráról. Ez nagyban hozzájárult Anglia előkészítéséhez, hogy az elkövetkező évek során alaposabban megértsék ezt az üzenetet.

Mindeközben egy áttért zsidó férfi, **Joseph Wolff** kezdte meg nem mindennapi missziós tevékenységét. 1821 és 1845 között Wolff beutazta Görögországot, Máltát, a Krím-félszigetet, Palesztinát, Törökországot, Egyiptomot, Közép-Ázsiát, Abesszíniát, Jement és Indiát. Ahová csak ment, mindenütt Jézus második eljöveteleének jó hírért hirdette.

Egyes helyeken Wolff nagy meglepetésére éltek hívők, akik már maguk is várták Jézus kö-

zeli visszatérését. Igaz volt ez az üzbeiszitáni Bokhara városában élő elszigetelt csoportra, és egy másik jemeni közösségre is, akik 1840-re várták Jézus visszajövetelét.

1837-ben Wolff az Egyesült Államokba is ellátogatott és prédikált New Yorkban, Philadelphiában, Baltimore-ban és Washingtonban is. Washingtoni tartózkodása idején John Quincy Adams, az állam akkori elnöke szerveztet neki egy összejövetelt, hogy beszélhessen a kongresszus tagjaival és más befolyásos emberekkel. Ahogy mindig is tette, ha lehetősége adódott, Wolff a rövidesen visszatérő Jézusról prédikált.

Wolff azért lett híres, mert sok veszélyes helyzetet túlélt, még a halállal is gyakran szembenézett, miközben a távoli Keleten élő népekhez tartott missziós útjai során. Többek között kirabolták, éhezettették, megverték, magára hagyták a sivatagban vagy ruházat nélkül a hófödte hegyek között, és három alkalommal halálra is ítélték.

Alkalmazás: Olvassuk el a **Zsolt 91:9-16; Róm 8:31-39; Zsid 13:5-6** ☐ *igeverseket! Mi veszélyesebb szerinted: hinni az ígéretekben, vagy nem hinni nekik?*

SZERDA

Prédikátorok százai

LACUNZÁN, Irvingén és Wolffon kívül még sok százan, lelkészek és egyháztagok is hirdették meggyőződésüket, hogy Dániel könyvének próféciai rövidesen beteljesülnek. Bár e keresztények többsége soha nem vált ismertté, azt a munkát végezték, amit Isten el akart végezni általuk abban az időben.

Egyes helyeken még a Jézust szerető gyermekek is prédikáltak, némelyikük alig volt hat esztendő. Isten Lelke indította őket, hogy ünnepélyes, erőteljes figyelmeztetéseket szólnak a végső ítéletről.

E kevésbé ismert munkások közül az egyik férfi a második eljövétel legismertebb tanítója lett. Bár a korábbi években ezt senki sem gondolta volna a keményen dolgozó **William Miller** nevű farmerről, ő lett az, aki az emberek figyelmét leginkább Jézus visszajövetelére irányította.

Bár jámbor baptista otthonban nevelkedett, a fiatal William olvasmányai miatt elfordult Jézustól. Kamaszkorában lenyűgözte a deista filozófusok „bölcs” gondolkodásmódja. Tanításait megismerve William már nem hitt többé a Bibliának. Milyen ostoba volt, hogyan is hihetett annak a régi könyvnek! – gondolta.

A deisták hite szerint egy isten vagy istenség réges-régen megteremtette a világot, aztán továbbállt, és hagyta, hogy minden csak menjen a maga útján tovább. Így a deisták természetesen nem hittek a csodákban sem.

Nem hittek az angyalokban, a prófétákban, Jézusban vagy a Bibliában. Valójában nem sok mindenben hittek. Sok szempontból olyanok voltak, mint az agnosztikusok (akik Isten létezésében is bizonytalanok) és napjaink ateistái (akik biztosak benne, hogy Isten nem létezik).

William Miller 30 esztendő volt, amikor az 1812-es háború kellős közepén találta magát. Az amerikaiak ismét a britek ellen harcoltak, és Miller kapitány a döntő, plattsburghi csatában vett részt. A háromszoros túlerővel szemben az amerikaiak győzelme csoda lett volna.

Mindenki legnagyobb meglepetésére mégis Amerika győzött. Miller olyan eseményeket látott aznap a saját szemével, amik egyértelműen csodák voltak. A deisták viszont nem hisznek a csodákban. Mit tehetett volna hát?

Alkalmazás: Olvassuk el a **Zsolt 101:3; és 119:37** *igeverseket! Odafigyelsz rá, hogy ne olvass, nézz vagy hallgass olyasmit, ami elfordítja a szívedet Istentől? Ez Sátán egyik legsikeresebb módszere az életek pusztítására. Kérlek, tegyél fogadalmat, mint Dávid: „Fordítsd el az én szememet, hogy ne lássanak hiábavalóságot; a te utadon éltes engemet.”*

CSÜTÖRTÖK

Miller tanulmányozza a Bibliát

WILLIAM Miller tudta, hogy az amerikaiaknak el kellett volna veszíteniük a csatát. Mi több, neki magának is meg kellett volna halnia. Egyszerűen annyival több brit katona és hajó harcolt ellenük. Egy ellenséges akna alig több mint fél méterre tőle robbant fel, és ő mégis életben maradt.

Ez bizonyára csak csoda lehetett. De ő nem hitt a csodákban. Vagy mégis? Az ilyen kérdések deista hite felülvizsgálatára késztették. Most már nem talált benne annyi értelmet, így hamarosan el is utasította.

Am a deizmus elutasítása még nem jelentette azt, hogy automatikusan kereszténnyé vált volna. A sok keresztényellenes könyv olvasása még mindig nagyon sok kétséget hagyott lelkében. Nem tudott egyszerűen elfogadni egy vallást, aminek semmi értelme sem volt számára.

Van vajon a Bibliának valami értelme? Ki akarta deríteni, ezért belefogott, hogy megtalálja a választ. „Kezdetben teremté Isten az eget és a földet.” Így kezdődik a Biblia, és William Miller is ezzel kezdte.

Van ennek az első igevernek értelme? Tényleg elhiheti ezt? Ez a vers nem okozott gondot Millernek, hiszen mindig is hitt egy felsőbbrendű lény létezésében.

Ezért folytatta Mózes első könyvének második versével. Így haladt tovább versről versre, míg meg nem értette és el nem tudta fogadni, Mózes első könyvétől egészen a Jelenések könyvéig. Ha egy igének nem értette a jelentését, más bibliai szakaszokban kereste a magyarázatot.

Mindeközben imádkozott. Mivel hitt egy felsőbbrendű hatalomban, aki kimutatta irgalmát, és hogy jelen van az emberek földi életében, egyedül tőle volt értelme segítségért kérni a megértéshez.

Alkalmazás: *Mi kell ahhoz, hogy napjainkban mi is megértsük a Bibliát?* **Lk 24:44-45; Jn 14:16, 26; 1Kor 2 12-13**

PÉNTEK

A prófécia felfedezése

ASZENTÍRÁS tanulmányozása közben William Millernek folyton azok az érvek jártak a fejében, amelyeket deista korába a Biblia cáfolatául használt. És persze deista barátai is megragadtak minden alkalmat, hogy a Szentírás „ellentmondásaira” emlékeztessék, melyekről annyit beszélgettek azelőtt.

Két éven át tanulmányozta a Szentírást. Nagy megkönnyebbülésére és meglepetésére megállapította, hogy a Szentírás egyszerű olvasás által megérthető. Előfordul, hogy egy szakaszt, ami önmagában esetleg zavarba ejtő lenne, megmagyaráz egy másik. Ez különösen igaz volt a próféciaakra, ahol a Biblia jelképeket használ. Ezek a szimbólumok természetesen magyarázatot igényelnek, és Miller felfedezte, hogy a Biblia maga ad rájuk magyarázatot.

Miller még valami mást is felfedezett. Bár a próféciaák szimbolikus nyelvezettel íródtak, szó szerint teljesedtek. Például a prófécia szerint a Messiás Betlehemben születik, és Jézus pontosan ott is született. A prófécia szerint a Görög Birodalmat Róma követi, és ez is szó szerint így történt.

Miller számára ez azt jelentette, hogy a még beteljesületlen próféciaák a jövőben bekövetkező valószínű eseményeket írják le.

Kutatásának lényege a szimbólumok megértése és az azt követő esemény keresése volt, nem pedig az, hogy furcsa magyarázatokat találjon.

Hamarosan Millert is ugyanaz a prófécia foglalkoztatta, ami oly sokakat Lacunzától Irvingig és Wolffig: a Dániel könyvében szereplő 2300 éves időszakról szóló. Miller azonban észrevett valamit, amit a többiek nem. Dániel könyvének nyolcadik fejezete nem áll meg önmagában. Gábielnek meg kellett magyaráznia a 2300 napról szóló látomást, a fejezet végén Dániel mégis azt mondja, hogy nem érti.

A kilencedik fejezetben Gábiel visszatér, hogy befejezze munkáját. Ez (és még sok más részlet, amiket

a jövő héten fogunk tanulmányozni) mutatja, hogy a két fejezet összetartozik. És mivel a 70 hetes prófécia kezdőpontja adott, Miller már tudta, amit mások csak találgattak: a 2300 nap kezdetét.

Alkalmazás: Olvassuk el a **Dán 8:16-17, 26-27; 9:20-23** ☐ *igeverseket! Gondoljunk bele, mennyit tett Isten, hogy Dánielnek megmagyarázza a 2300 napra szóló látomást! Bízol benne, hogy Ő minden szükségeset megtesz, hogy megtartsa ígéretét, és bölcsességet ad neked is?*

Olvassuk el a tanulmányban említett igeverseket és *A Nagy Küzdelem* című könyv 317–325 és 357–369. oldalait!

Tanulmányozásra

Rövid felmérő. Írd a vonalra a megfelelő válasz betűjelét!

1. ____ Chilei jezsuita pap, aki „A Messiás dicsőséges és fenséges eljövetele” című könyvet írta
2. ____ Egy gazdálkodó, akit Isten arra választott, hogy kidolgozza a világ figyelmeztetésére szóló üzenetet Jézus közeli eljövételéről
3. ____ Az áttért zsidó, aki nagyon sok országban hirdette Jézus közeli eljövételét
4. ____ Az angol lelkész, aki angol nyelven kinyomtatta Lacunza könyvét
5. ____ William Miller szüleinek vallása
6. ____ A hitrendszer, mely szerint világunkat réges-régen megteremtette egy felsőbbrendű lény, majd magára hagyta, hogy minden menjen a maga útján
7. ____ Az angyal, aki elmagyarázta Dánielnek a 2300 éves prófécia jelentését
8. ____ Az ebben a csatában látott csodálatos események készítették William Millert, hogy felülvizsgálja deizmusba vetett hitét

Szókészlet:

A. baptista B. deizmus C. Gábiel D. Lacunza E. plattsburghi F. Miller G. Irving H. Wolff

Jézus ismét eljön. Keresd ki a következő igeverseket és írd a hivatkozást a megfelelő vonalra!

Máté 16:27 János 14:2-3 1Tessz 4:16 Júdás 14-15 Jelenések könyve 1:7 Jelenések könyve 22:12

9. „Ímé eljött az Úr az ő sok ezer szentjével, Hogy ítéletet tartson mindenek felett, és feddőzzék mindazok ellen, akik közöttök istentelenek, istentelenségöknek minden cselekedetért, amelyekkel istentelenkedtek, és minden kemény beszédért, amelyet az istentelen bűnösök szóltak ő ellene”. _____
10. „És ímé hamar eljövök; és az én jutalmam velem van, hogy megfizessék mindenkinek, amint az ő cselekedete lesz.” _____
11. „Mert maga az Úr riadóval, arkangyal szózatával és isteni harsonával leszáll az égből: és feltámadnak először akik meghaltak volt a Krisztusban.” _____
12. „Az én Atyámnak házában sok lakóhely van; ha pedig nem volna, megmondtam volna néktek. Elmegyek, hogy helyet készítssek néktek. És ha majd elmegyek és helyet készítek néktek, ismét eljövök és magamhoz veszek titeket; hogy ahol én vagyok, ti is ott legyetek.” _____
13. „Ímé eljő a felhőkkel; és minden szem meglátja őt, még akik őt által szegeztek is; és siratja őt e földnek minden nemzetsége.” _____
14. „Mert az embernek Fia eljő az ő Atyjának dicsőségében, az ő angyalaival; és akkor megfizet mindenkinek az ő cselekedete szerint.” _____

Kr. u. 1000

00

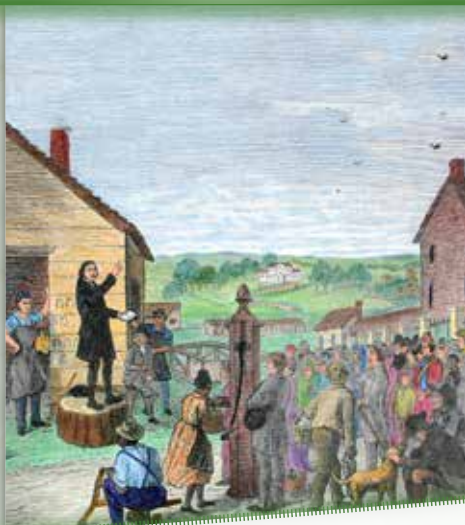
Örökkévalóság

Az advent hirdetése

Aranyszöveg – Jelenések 14:7

„Ezt mondván nagy szóval: Féltétek az Istent,
és néki adjatok dicsőséget: mert eljött
az ő ítéletének órája; és imádjátok azt,
aki teremtette a mennyet és a földet,
és a tengert és a vizek forrásait.”

VASÁRNAP

Dániel látomásának megértése

DÁNIEL 12:4-ben Isten azt mondja, hogy a vég idején „nagyobb lesz a tudás” Ez azt jelenti, hogy a végidőkben az emberek többet megértenek majd Dániel próféciáiból. Ehhez valószínűleg minden másnál többet tett hozzá William Miller felfedezése, miszerint Dániel könyvének 8. és 9. fejezete összetartozik.

Hogyan kapcsolódik össze a két fejezet? Először is Gábiel utasítást kapott, hogy magyarázza el Dánielnek a nyolcadik fejezet látomását, de a fejezet végén Dániel azt mondja, hogy senki sem értette azt meg. Ezért Gábiel a kilencedik fejezetben visszatért, hogy befejezze a látomás értelmének magyarázatát. **Dán 9:20-23** ■

A második kapcsolódási pont a következő, **24. versben** ■ található. A „szabatott”-nak fordított héber szó a „chathak”, ami azt jelenti, hogy levágni. Hogyan jelentheti a levágni azt, hogy szabatott? Nos, tegyük fel, hogy van egy deszkánk, amit kézfűrészszel kettévágunk. A vágás helye meghatározza a két darab méretét, ugye?

Ebben az esetben azonban a 70 hét volt az, ami leszabatott. Namármost ahhoz, hogy egy fél méteres darabot leszabjál, annál hosszabb deszkára lenne szükséged, ugye? Ha tehát Isten leszab egy bizonyos időszakot, akkor szükség van egy hosszabbra, amiből leszabja. Dá-

niel könyvének 9. fejezetében nem szerepel hosszabb időszak, de a nyolcadikban igen.

A két fejezet közötti harmadik kapcsolódási pontot a látomásnak fordított kétféle héber kifejezés adja. Nem megyünk most mélyebben ennek részleteibe, elég annyi, hogy Dániel kétféle kifejezést használt, amivel világossá tette, hogy az, amit nem értett meg, a 2300 évről szóló látomás része. Nem csoda, hogy amikor Gábiel visszatért, arról az időről kezdett beszélni.

Alkalmazás: *Nem ámulatra méltó, hogy egy ennyire egyszerű dolog oly sokáig „bepecsételt” maradhatott? Mennyi felismerésre váró dolog lehet még a Szentírásban? Száz? Ezer, vagy még több? Ezért nem hagyhatjuk soha abba a Biblia tanulmányozását.*

HÉTFŐ

Miller felfedezése

AMIKOR Miller rájött, hogy a két fejezet összetartozik, azt is felismerte, hogy a 2300 napos (éves) prófécia időszaka ugyanakkor kezdődött, amikor a 70 hétről szóló. De vajon mikor? **Dán 9:25**

Erre már szinte könnyű volt rájönni. Millernek csak utána kellett néznie egy történelemkönyvben, hogy mikor adta ki Artaxerxes perzsa király a „Jeruzsálem újjáépíttetése felől való” rendeletet. Ez Kr. e. 457 őszén történt. Ez volt tehát az időszak kezdőpontja. És mikor ér véget a 2300 esztendő?

Miller tudta, hogy a Krisztus előtti éveket visszafelé kell számolni, ezért a 2300 évből kivont 457 évet, hogy megkapja a Kr. u. részt. Az egyenlete így nézett ki:

$$\begin{array}{r} 2300 \\ -457 \\ \hline 1843 \end{array}$$

Mit

mond

C év
szeptember 24.
39.

a Biblia?

Elégge megdöbbenhetett. A 2300 éves időszak vége igen közel volt már.

Miller azt nem vette észre, hogy egyszerű számítási hibát követett el. Később majd ezzel is bővebben foglalkozunk. Ezután egy még súlyosabb hibát vétett. Miller mindenki mással együtt azt hitte, hogy a szentély megtisztítása a 2300 nap végén a Föld megtisztítását jelenti. Arra számítottak, hogy Jézus második eljövetelkor megtisztítatik a Föld. Ez azt jelentette volna, hogy Jézus csupán néhány éven belül visszatér.

Ez természetesen jó hírnek tűnt. De Miller tévedett. Talán ha alaposabban áttanulmányozta volna a szentélyről szóló bibliai igehelyeket, megértette volna, hogy az soha nem jelképezte a Földet. A megtisztítandó szentély a mennyben van. Isten azonban még ezeket a tévedéseket is az emberek megmentésére használta.

Alkalmazás: *Tévedhetnek időnként a jó emberek is? Lk 24:13-27* ■ *Érted már, miért nem szabad olyan eszméket elfogadnunk, amik nem a Biblián alapulnak? Jézus annak ellenére sem hagyta magára népét, hogy az össze voltak zavarodva. Ha helyesbítését elfogadják, továbbra is vezetni fogja őket.*

KEDD

Miller prédikálni kezd

WILLIAM Miller hitte, hogy Jézus hamarosan visszajön. Örült neki, mert szerette volna meglátni Jézust, ahogy eljön és véget vet minden gonzságnak és szenvedésnek. De erről senki sem beszélt. Úgy tűnt, mintha egyedül csak ő tudna róla. Ahogy teltek a hónapok és az évek, egyre inkább úgy érezte, hogy szólania kell róla az embereknek.

Még mindig gazdálkodásából élt. Nem volt befolyásos ember. Nem szokott emberek előtt beszélni. Hogyan is tehetne bármit? **Zak 4:6** ■

Időnként talált egy barátot vagy rokont, aki egy darabig odafigyelt, míg felfedezéseiről beszélt. Ám ez alig volt több a semminél, és nem nyugtatta meg a lelkiismeretét.

Végül 1831-ben Miller imádkozott, és megfogadta Istennek, hogy ha valaki felkéri rá, prédikálni fog. Ez elég tisztességesnek tűnt, de Miller tudta, hogy életében még soha senki nem kérte fel ilyesmire, és valószínűleg nem is fogja. Nem tudott róla, hogy miközben Istennel alkudozott, unokaöccse, Irving Guilford már elindult hozzá, hogy megkérje bácsikáját, prédikáljon vasárnap a közeli faluban, mert a lelkészüket éppen távol volt.

Miller nem örült, mert nem akart prédikálni. Azt hitte, „alkuja” elég biztonságos, de lám, mi történt! Komoly imádság és önvizsgálat után Miller azt tette, amitől tudta, tennie kell. Becsületes ember volt. A szavát adta, és Isten most számon kéri. **Préd 5:4-5** ■

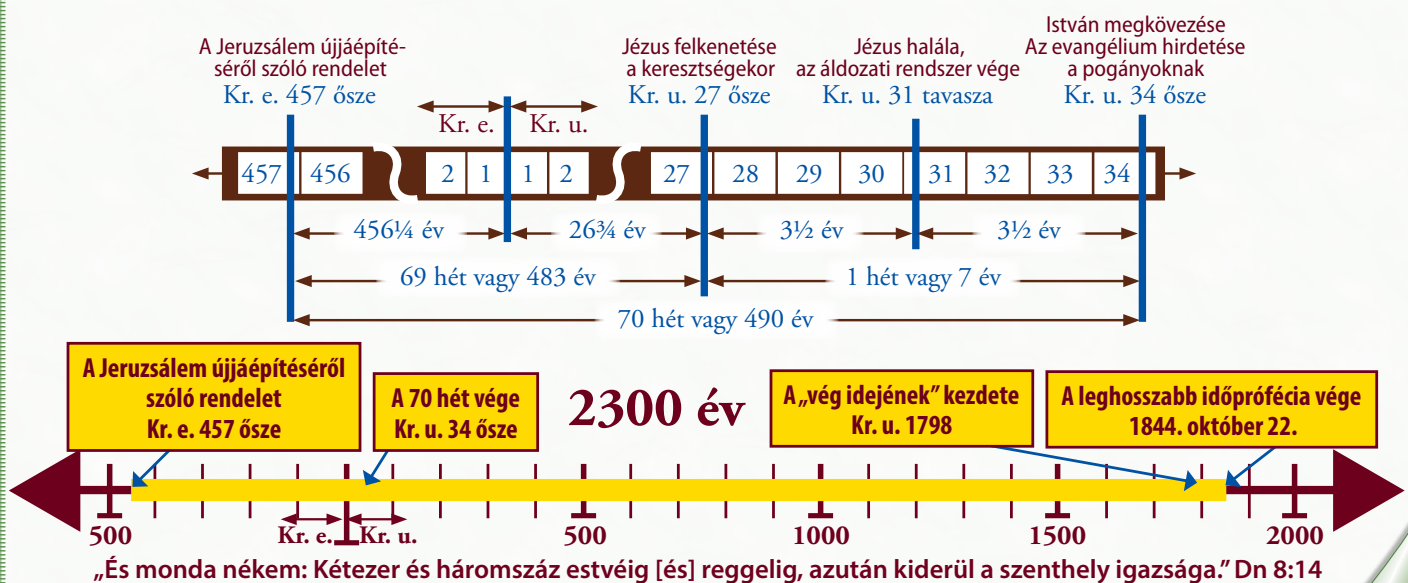
Amikor a következő héten hazaérkezett, egy levél várta. Újabb felkérés állt benne. És egyre újabb felkérések érkeztek. Bár Miller karrierje szerényen indult, ő és Istentől kapott üzenete hamarosan felrázta a világ népeit.

Alkalmazás: *Olvassuk el: 1Kor 1:27-29* ■ *igeverseket! Mit gondolsz, miért dolgozik oly gyakran így Isten?*

SZERDA

Himes segít Millernek

MILLER üzenete Jézus második eljöveteléről nagy kavargást okozott, bárhol is prédikált. Sokan megtértek, és Miller beszédeinek hatására általános megújulás volt tapasztalható a gyülekezetekben.

Sok szempontból mégis úgy tűnt, hogy nem sok minden történt. Egyrészt, Miller nem alapított új egyházat. A Jézus adventjét, második eljövételét váró hívők nem alkottak külön csoportot. A metodisták továbbra is a metodista templomba jártak, a baptisták pedig a baptista gyülekezetekbe. Ezért nehéz lett volna megmondani, hány „adventista” várja Jézus közeli eljövételét.

Nem mindig nevezték őket „adventistáknak”, Sokan úgy gondolták, hogy „a fanatikus” Miller „agymosást” hajtott végre követőin, és milleritáknak nevezték őket.

Pedig Miller nem volt fanatikus. Akik az összejöveteleken meghallgatták beszédeit, tapasztalhatták, milyen nyugodt, kiegyensúlyozott és értelmes ember. Prédikációi inkább egyszerűek voltak, mint divatosak. Alapos bibliatanulmányok voltak. Szónoki képességeinek hiányosságait azonban bőven kipótolta alapos bibliaismerete. Sokan meggyőződtek róla, hogy igaza van, még azok is, akik csak a szónok kigúnyolása miatt mentek el az összejövetelekre.

Az 1839-es esztendő végén Miller megismerte a fiatal bostoni prédikátort, Joshua Himest. Miller előadásainak meghallgatása után Himes úgy érezte, Isten elhívta, hogy Jézus második eljövételét hirdesse. A két férfit Isten rendelte egymás mellé, kiegészítették egymást. Miller idős volt már (a hatvanas éveiben járt), Himes pedig fiatal harmincas. Miller nyugodt és csendes volt, Himes merész és bátor; Miller vidéki gazdálkodó volt, Himes pedig a nagyvárosokban is ismerős.

Himes néhány héten belül kiadta „Az idők jelei” című folyóirat első nyomtatott példányát. Ez volt az első magazin, mely az adventet hirdette. Himes több száz brosúrát, szórólapot és könyvet is kiadott. 1843-ban nyomtatta ki híres próféciai táblázatát. Számos konferenciát és összejövetelet szervezett olyan nagyvárosokban, mint New York, Philadelphia és Washington D.C.

Alkalmazás: Olvassuk el: **1Kor 12:1, 4-11**! *Úgy vezet vajon minket Isten, hogy ugyanolyanok legyünk, mint mások? Miért nem?*

CSÜTÖRTÖK

A hatalmas sátor

JOSHUA Himes segítségével az adventizmus rendkívül gyorsan terjed az 1800-a évek elején. Az Egyesült Államokban, sőt más országokban is minden addiginál érthetőbben hallották az emberek Dániel könyvének és a Jelenések könyvének üzeneteit.

Több ezren fogadták örömmel az üzenetet és mindent megtettek, hogy megosszák barátaikkal és szomszédaikkal.

Különböző felekezetek lelkészei kezdtek prédikálni arról, amit Miller maga is oly régóta hirdetett.

Az adventista prédikátorok bárhol szívesen beszéltek, ahol csak mód nyílt rá. Szónokoltak templomokban vagy közösségi helyiségekben, ha a templom kicsi lett volna. Amikor ellenségeik megakadályozták, hogy épületekben prédikáljanak, készítettek egy hatalmas sátrat.

Csupán néhány napon belül összegyűlt a szükséges pénz, és egy hónapon belül már elkészült és fel is állították azt. Nem akármilyen sátor volt ez: Isten munkájához készült. A maga idejében a legnagyobb sátor volt Amerikában. 37 méter hosszú és 4000 ember befogadására volt képes. Az is előfordult, hogy 6 ezren zsúfoltak be a prédikációt meghallgatni.

Ha nem jutottak gyülekezeti vagy közösségi teremhez, az adventista prédikátorok bárhol szónokoltak, ahol csak tudtak: utcasarkon, hajón vagy akár vonaton is.

Egyszer adventista hívők a salemi vasútállomáson várakozás közben adventi énekeket kezdtek énekelni. Ez elég nagy tömeget vonzott köréjük, és a következő szombat, amikor az előadó az adventi üzenetről prédikált, legalább hétezeren mentek el meghallgatni. **2Tim 4:1-4** ■

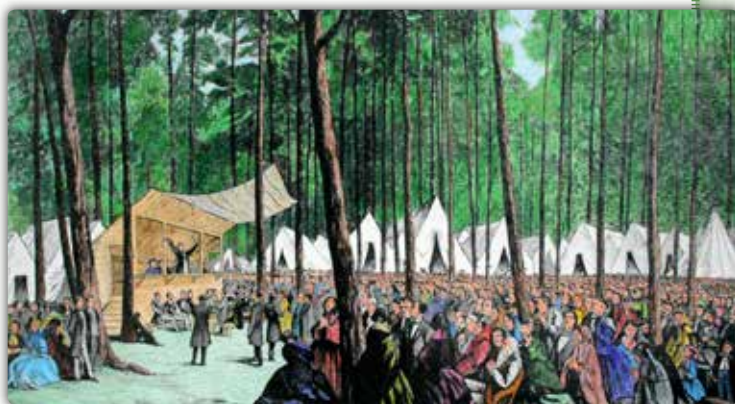
Alkalmazás: *Hogyan kell Isten népének lépést tartania Isten előrehaladó művével?* **Zsolt 110:3/a** ■

PÉNTEK

Sátoros összejövetelek

Az adventmozgalom egyre szélesedett, minden másnál nagyobb hatást gyakorolva a lelkekre és a szívekre. A hívők számára egyértelmű volt, hogy az első angyal üzenetének munkáját végzik. **Jel 14:6-7** ■

Amikor a becsületes emberek meghallották: „Féljétek az Istent... mert eljött az ő ítéletének órája”, semmi más nem számított nekik, csak Isten ügye.

1842 májusában bizottságot állítottak fel három nyári sátoros összejövetel megszervezésére. Akkor volt azonban a lelkesedés, hogy azon a nyáron 31 sátoros összejövetelt tartottak. A következő évben negyvenet, a rákövetkezőben pedig ötvenötöt. Úgy tűnt, semmi sem állíthatja meg az adventi üzenet terjedését.

Néhány ember mégis megpróbálta. 1844 tavaszára a legtöbb egyház elutasította az adventi igazságot. Sok hívót kizártak a gyülekezetből csupán azért, mert Jézus közeli visszajövetelében reménykedett.

Miért fordultak az egyházak az adventi üzenet ellen? Valószínűleg több oka is volt, de az egyik elég nyilvánvaló. Miller mindig azt állította, hogy a 2300 év vége 1843 körül várható. Soha nem a dátumra tette a hangsúlyt, hiszen tudta, hogy a legfontosabb dolog elkészülni a Jézus-

sal való találkozásra. Amikor az 1843-as esztendő elmúlt, az emberek kezdték megkérdőjelezni az időpontot.

Az adventhívók nem aggódtak, mivel a zsidó esztendőnek tavasszal volt vége. Ám amikor Jézus 1844. április végéig sem tért vissza, maguk sem tudták, mit gondoljanak. És ekkor fordultak igazán ellenük az egyházak. Már egyetlen gyülekezetben sem engedték őket szóhoz jutni. Az adventi szónokok előtt minden egyház ajtaja bezárult.

Alkalmazás: Az adventi üzenet elutasításával a protestáns egyházak is Babilonhoz csatlakoztak, beteljesítve ezzel a 8. v. próféciaját.

Olvassuk el a tanulmányban említett igeverseket, és A Nagy Küzdelem című könyv 325–356 és 368–390. oldalait!

Tanulmányozásra

Keresztrejtvény

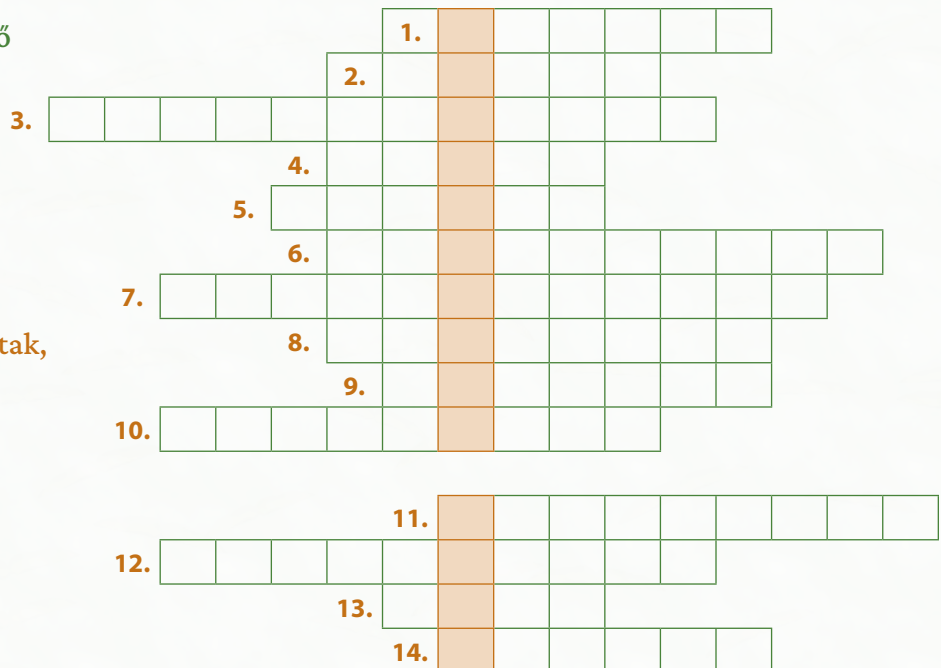
1. Ki kezdte el behatóbban tanulmányozni Dániel próféciaját?
2. Hogy hívták azt a fiatal bostoni prédikátort, aki segített Millernek?
3. Mire kérte fel Millert Irving Guilford?
4. Hogy hívták azt a vonatállomást, ahol az adventisták énekléssel misszióztak?
5. Hogy nevezik más szóval Jézus eljövételét?
6. Melyik város újjáépítését rendelte el Artaxerxesz perzsa király?
7. Milyenek tartották sokan Millert?

8. Hányan mentek el meghallgatni a salemi misszió után az üzenetet?
9. Ki magyarázta el Dánielnek a 8. fejezet látomását?
10. 1842 után hol tartottak még összejöveteleket?
11. Mi volt az „Idők jelei”?
12. Kije volt Irving Guilford Millernek?
13. A hívők szerint, ők melyik angyal üzenetének munkáját végzik?
14. Kinek a próféciaját kezdte tanulmányozni Miller?

A színes kockákban megjelenő szavak segítségével válaszolj az alábbi két kérdésre:

1. Hogyan nevezték azt a csoportot, akik hittek Jézus közeli eljövételében?

2. Miller idejében, mit gondoltak, mit jelképez a szentély?

Kr. u. 1000

1000

Örökkévalóság

A leghosszabb időprófécia – 2300 év (Kr. e. 457-től Kr. u. 1844-ig)